

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Josef Veverka

Lidská práva právnických osob dle EÚLP

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Mgr. Alla Tymofeyeva, Ph.D.

Katedra: Katedra mezinárodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 16. června 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 216 302 znaků včetně mezer.

Josef Veverka, diplomant

V Praze dne 16. června 2021

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Mgr. Alle Tymofeyevě, Ph.D., za její vstřícný přístup při vedení této diplomové práce. Dále děkuji svým blízkým za podporu při studii.

Obsah

Seznam použitých zkratk	1
Úvod	3
1 Právnícká osoba jako stěžovatel před ESLP	6
1.1 Pojem právnícké osoby	6
1.1.1 Jednotlivé typy právníckých osob v rozsudcích ESLP proti ČR	8
1.2 Pojem právnícké osoby ve světle článku 34 Úmluvy	11
1.2.1 Právnícké osoby s účastí státu	14
1.2.2 Právnícké osoby s účastí obcí	16
1.2.3 Postavení členů právnícké osoby	17
1.3 Podmínky přijatelnosti stížnosti dle článku 35 Úmluvy	19
1.4 Spravedlivé zadostiučinění	23
2 Rozsudky o stížnostech právníckých osob proti ČR	26
2.1 Společnosti s ručením omezeným	26
2.1.1 Špaček, s. r. o., proti České republice	26
2.1.2 Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice	28
2.1.3 BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice	31
2.1.4 3A.CZ s.r.o. proti České republice	34
2.1.5 L.C.I. proti České republice	37
2.1.6 Day s.r.o. a ostatní proti České republice	38
2.1.7 Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice	40
2.1.8 R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice	42
2.1.9 Skoma, spol. s r.o., proti České republice	47
2.1.10 Eko-Energie, spol. s r.o., proti České republice	48
2.1.11 Fackelmann ČR, spol. s r.o., proti České republice	49
2.2 Akciové společnosti	50
2.2.1 Kreditní a průmyslová banka proti České republice	50
2.2.2 Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice	53
2.2.3 DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice	55
2.2.4 Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., proti České republice	58

2.2.5 GEKO, a.s. proti České republice	59
2.2.6 Centrum stavebního inženýrství, a.s., proti České republice	61
2.2.7 Čadek a ostatní proti České republice	62
2.3 Družstva	65
2.3.1 Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice	65
2.3.2 Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo, a ostatní proti České republice	67
2.4 Ostatní právnické osoby	69
2.4.1 Forminster Enterprises Limited proti České republice	69
2.4.2 Růžový panter, o.s., proti České republice	71
2.4.3 Římskokatolická farnost Obříství proti České republice	73
3 Hodnocení rozsudků ESLP proti ČR a jejich odraz v právním řádu ČR	75
3.1 Porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy	76
3.1.1 Porušení práva na přístup k soudu	76
3.1.2 Porušení práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě	80
3.1.3 Nedodržení práva na kontradiktorní řízení	84
3.2 Porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě	84
3.3 Porušení práva na respektování rodinného a soukromého života	85
Závěr	87
Seznam použitých zdrojů	91
Abstrakt	105
Abstract	106
Název diplomové práce	107
Klíčová slova	107
Thesis Title	108
Key Words	108

Seznam použitých zkratek

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EKLP	Evropská komise pro lidská práva
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EÚLP	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
FÚ	Finanční úřad
KHB	Královéhradecká brokerská a.s.
Komise	Evropská komise pro lidská práva
KOS	Krajský obchodní soud
KS	Krajský soud
LTO	Lehké topné oleje
LZPS	Usnesení č. 2/1993 Sb., <i>usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky</i>
MF	Ministerstvo financí České republiky
MND	Moravské naftové doly, a.s.
MS v Praze	Městský soud v Praze
NSS	Nejvyšší správní soud
OS	Okresní soud
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., <i>občanský soudní řád</i>
PF	Pozemkový fond České republiky
Postup	Postup přechodu z jednoduchého na podvojný účetnictví
RE	Rada Evropy

Soud	Evropský soud pro lidská práva
SŘS	Zákon č. 150/2002 Sb., <i>soudní řád správní</i>
ÚDDZ	Úřad pro dohled na družstevními záložnami
Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚS	Ústavní soud České republiky
VS	Vrchní soud
Zásady	Zásady pro vedení účetnictví při soukromém podnikání občanů

Úvod

Že jsou právnické osoby, stejně jako je tomu u osob fyzických, nadány právní subjektivitou je nezpochybnitelné. Tyto právní subjekty, ať už osoby fyzické nebo právnické, jsou destinatáři nejvýznamnějších subjektivních práv označovaných za základní práva a svobody, jež jsou nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná. Tato práva dosahují takového významu, že jsou hodna ochrany, a to nejen na úrovni vnitrostátní, ale i na úrovni regionální a univerzální. Pro 47 evropských zemí je ochrana těchto nejvýznamnějších subjektivních práv zajišťována mezinárodní organizací zvanou Rada Evropy (dále také jako „RE“). V rámci RE působí Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“ či „ESLP“) zřízený na základě Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“ či „EÚLP“) z roku 1950.¹ Na tento soud se se svými stížnostmi obrací fyzické osoby a tam, kde to povaha základních práv a svobod uvedených v Úmluvě a jejích protokolech připouští, též osoby právnické. Jedná se o tzv. *štrasburský systém ochrany lidský práva*.

Česká právnická literatura se problematice lidských práv právnických osob v rámci štrasburského systému ochrany lidských práv příliš nevěnuje. Je zde však k nalezení několik výjimek, z nichž tato diplomová práce bude čerpat. Do dnešního dne u nás rovněž nedošlo k vydání publikace, jež by tvořila ucelený soubor judikatury ESLP (tzv. *casebook*), který se zaměřuje toliko na typově vymezenou skupinu stěžovatelů a konkrétní žalovaný stát.

Z tohoto důvodu je **cílem** této diplomové práce poskytnout ucelený pohled na postavení právnických osob v roli stěžovatele před ESLP, přičemž zvláštní pozornost bude věnována judikatuře, v rámci níž je stěžovatelem právnická osoba a žalovaným státem Česká republika (dále také jako „ČR“). Práce se zaměřuje na teoretické vymezení pojmu právnické osoby a vymezení pojmu právnické osoby ve světle čl. 34 EÚLP včetně související judikatury. V intencích sledovaného cíle této práce bude pozornost věnována i podmínkám přijatelnosti stížností právnických osob dle čl. 35 EÚLP a otázce spravedlivého zadostiučinění dle čl. 41 EÚLP. Následně si tato diplomová práce dává za cíl popsat a zhodnotit vymezenou judikaturu ESLP, a to *in concreto* rozsudky o stížnostech právnických osob proti ČR, na základě kterých objasní k porušení jakých základních práv a svobod došlo, a to jak z hlediska kvalitativního, tak z hlediska kvantitativního. K tomuto si lze položit následující výzkumnou otázku:

¹ Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Rada Evropy, 1950.

Porušení jakých základních práv a svobod a v jakém rozsahu se dopustila Česká republika vůči právníkům osobám vzhledem k dosavadní judikatuře ESLP?

Nadto zpracování těchto rozsudků upozorní na nedostatky českého právního řádu, přičemž formulace druhé a poslední výzkumné otázky zní:

Jaký dopad měla judikatura ESLP na dotčené instituty českého právního řádu?

V rámci popisu jednotlivých rozsudků bude dále poukázáno na ustálenou a dlouhodobou judikaturu ESLP, z níž ESLP při svém rozhodování vycházel.

Pro účely této diplomové práce a vzhledem k jejím rozsahovým možnostem je čerpáno toliko z rozsudků ESLP proti ČR, kterých je do dnešního dne k nalezení 27, a to v rámci internetové databáze judikatury ESLP zvané *HUDOC*. Citované pasáže vyňaté z těchto rozsudků a uvedené v této diplomové práci, jež jsou přeložené do českého jazyka, jsou převzaty z neoficiálního překladu Ministerstva spravedlnosti České republiky, přičemž tyto překlady jsou rovněž dohledatelné v internetové databázi *HUDOC*, případně v databázi vybraných rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva spravované Ministerstvem spravedlnosti České republiky v rámci internetového portálu zvaného *Justice*. V těchto 27 rozsudcích jsou zahrnuty i samostatné rozsudky zabývající se otázkou spravedlivého zadostiučinění dle čl. 41 EÚLP. Tato judikatura slouží jako primární zdroj této diplomové práce. Subsidiárními zdroji jsou odborné publikace o právnických osobách jako takových a o lidských právech jako takových. Mezi další subsidiární zdroje patří odborné publikace zabývající se lidskými právy právnických osob dle EÚLP v rámci jednoho celku.

Vzhledem k výše zmíněným cílům této diplomové práce a položeným výzkumným otázkám je z metodologického hlediska kladen důraz na metody deskriptivní, analytické a komparativní. K zhodnocení rozsudky ESLP dotčených institutů českého právního řádu je použita také metoda kritické analýzy.

Diplomová práce je rozdělena na tři hlavní části. První část se deskriptivním způsobem zabývá pojmem právnícké osoby jako takové, včetně stručného uvedení jednotlivých typů právnických osob uvedených ve 27 rozsudcích ESLP proti České republice. Tato část dále popisuje právníckou osobu v roli stěžovatele před ESLP, a to ve světle čl. 34 EÚLP včetně související klíčové judikatury ESLP. V první části této diplomové práce jsou dále popsány podmínky přijatelnosti stížností právnických osob dle čl. 35 EÚLP a problematika spravedlivého zadostiučinění dle čl. 41 Úmluvy. Druhá část se zaměřuje na jednotlivé rozsudky ESLP, kde proti

sobě stojí v roli stěžovatele právnická osoba a v roli žalovaného státu Česká republika. Jednotlivé rozsudky jsou zde stručně představeny, přičemž je zde brán zřetel i na ustálenou a dlouhodobou judikaturu ESLP, z níž vycházejí ustálené postupy a mechanismy, jež ESLP při svém rozhodování využívá, a které jsou v rámci této části diplomové práce také deskriptivně popsány. Rozsudky jsou rozděleny do jednotlivých podkapitol na základě druhu jednotlivých stěžovatelských právnických osob, a to za účelem snazší orientace v textu. Konečně třetí část této práce z výše vymezené množiny rozsudků ESLP analyticky shrnuje, k porušení jakých základních práv a svobod právnických osob došlo a v jakém rozsahu. V této části diplomové práce je dále zhodnocen dopad jednotlivých rozsudků, v nichž bylo konstatováno porušení jednotlivých článků EÚLP, na dotčené normativní právní akty českého právního řádu.

1 Právnícká osoba jako stěžovatel před ESLP

1.1 Pojem právnícké osoby

Právnícké osoby jsou společně s osobami fyzickými subjekty práva. Subjekty práva jsou osobami, které mají *právní subjektivitu*. Právní subjektivitou či právní osobností se rozumí způsobilost k právům a povinnostem, kterou bez výjimky musí disponovat každá osoba, a to jak fyzická (přirozená), tak právnícká (umělá). Fyzické osoby mají nadto ještě *způsobilost k právnímu jednání (svéprávnost)*, kterou každý člověk nabývá postupně od svého narození a disponuje jí až do své smrti. Pro právníckou osobu musí také nezbytně platit, že je způsobilá k právnímu jednání, avšak k tomu jí dopomáhá tzv. *jednatelská organizace*,² která u právnícké osoby zabezpečuje projevení její vůle navenek. Jednatelskou organizací, jak vyplývá z výše zmíněného, jsou vždy osoby fyzické, a jsou to zejména členové statutárního orgánu, kteří za právníckou osobu jednají ve všech záležitostech. Dále „i za právnícké osoby mohou jednat jiné osoby na základě zákonného nebo smluvního zastoupení.“³ Jednatelskou organizací mohou být tedy i členové právnícké osoby jako takové či její zaměstnanci, kteří za právníckou osobu jednají toliko v zákonem vymezeném rozsahu. Se způsobilostí k právnímu jednání je neodmyslitelně spjata i *způsobilost k právní odpovědnosti (delikt ní způsobilost)*. Tato způsobilost plyne z principu „kdo jedná, nese i odpovědnost za svoje jednání.“⁴ Dnem vzniku právnícké osoby tedy vzniká její způsobilost k právům a povinnostem (právní subjektivita), způsobilost k právnímu jednání (svéprávnost), jež se s právní subjektivitou kryje, a způsobilost k právní odpovědnosti (delikt ní způsobilost), kteréžto jako celek tvoří jednu nedělitelnou právní způsobilost, jež je omezena předmětem činnosti dané právnícké osoby.

K vymezení právnícké osoby dále slouží např. i její název, případně obchodní firma u obchodních korporací, identifikační číslo a její sídlo, jelikož „za osobu v právním slova smyslu totiž můžeme považovat pouze ten subjekt práva, který lze identifikovat.“⁵ Mezi další pojmové znaky právnícké osoby patří i její majetková autonomie,⁶ jelikož každá právnícká osoba vlastní

² BERAN, Karel. *Pojem osoby v právu: (osoba, morální osoba, právnícká osoba)*. Praha: Leges, 2012, s. 161.

³ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 114.

⁴ BERAN, Karel. *Pojem osoby v právu*, s. 161.

⁵ *Ibid.*, s. 162.

⁶ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ, eds. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 265.

určitý majetek, který je oddělen od majetku jejích členů, zakladatelů, případně jiných osob. Právnícká osoba musí mít dále určitou organizační strukturu, kde podstatnou roli hrají orgány právnické osoby, jakožto entity bez právní subjektivity (např. statutární orgány, nejvyšší orgány či kontrolní orgány), jež jsou již zmíněnou jednatelskou organizací. Za pojmový znak právnické osoby je nutné považovat i její účel, jenž „je do značné míry určující pro předmět jejich činnosti i pro jejich postavení v právních poměrech.“⁷ Vzhledem k tomu, co je uvedeno výše, se dá právnická osoba definovat jako organizovaný útvar, který je vytvořen zákonem či vzniká na základě zákona, a který dále jako subjekt práva vystupuje v právních vztazích vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Právnícké osoby je možné dělit na ty, které vznikají přímo zákonem (*ex lege*), a na ty, které vznikají „na základě zákona registrací (resp. evidencí) příslušným orgánem veřejné moci.“⁸ Právnícké osoby vznikající *ex lege* jsou *veřejnoprávní korporace*, jež slouží k naplňování veřejného zájmu. Jedná se např. o stát či samosprávné korporace, které ale nespádají pod pojem *nevládní organizace* dle článku 34 EÚLP, čímž nemohou figurovat v roli stěžovatele před ESLP. Zato právnické osoby vznikající na základě zákona registrací či evidencí u příslušného orgánu veřejné moci by již v roli stěžovatele před ESLP figurovat mohly a jedná se zejména o neziskové organizace, jakými jsou u nás např. spolky, obchodní korporace, politické strany či právnické osoby církví a náboženských společností.

Právnícká osoba je tedy společenským útvarem, jež je vytvořený právem, vyznačujícím se majetkovou samostatností. Za právnickou osobu jedná vždy osoba fyzická, tzv. *jednatelská organizace* a vzniká na základě zákona či způsobem uvedeným v zákoně. Nyní bude pozornost zaměřena na typy právnických osob vyskytujících se v rozsudcích ESLP proti České republice.

⁷ Ibid., s. 266.

⁸ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*, s. 113.

1.1.1 Jednotlivé typy právnických osob v rozsudcích ESLP proti ČR

Ve výše uvedených 27 rozsudcích proti České republice v roli stěžovatele figurují zejména obchodní korporace, kterými jsou obchodní společnosti (ang. *commercial companies*) a družstva (ang. *cooperatives*). Jedná se o právnické osoby korporativního druhu. Jsou tedy sdružením osob. Existují však i jednočlenné korporace, jež mají toliko tzv. *fiktivní sdružovací povahu*,⁹ kdy se jedná např. o jednočlennou akciovou společnost či jednočlennou společnost s ručením omezeným. Obchodní korporace lze dělit dle jejich jednotlivých forem na *osobní společnosti, kapitálové společnosti a družstva*. U osobních společností je „*akcentován smluvní základ*,“¹⁰ kdy nejvyšší orgán společnosti rozhoduje zpravidla konsenzuálně, přičemž každý společník disponuje právem veta, což jen potvrzuje vyšší osobní a majetkovou angažovanost každého společníka, která se vyznačuje zejména neomezeným ručením společně s osobní účastí společníka na činnosti společnosti. V české právní řádě je jejich typickým představitelem veřejná obchodní společnost. Osobní společnost však v roli stěžovatele v předmětných rozsudcích nefiguruje.

Ve vymezených rozsudcích jsou stěžovateli zejména kapitálové společnosti, a to společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Kapitálové společnosti jsou oproti osobním společnostem určené k ekonomicky významnější podnikatelské činnosti, což se vyznačuje jejich složitější organizační strukturou projevující se v povinnosti zřizovat kontrolní orgán a dochází zde také k profesionalizaci jejich řízení, kdy členy statutárního orgánu nejsou její společníci (akcionáři), ale osoby majetkově nezávislé na dané kapitálové společnosti. Typickým představitelem kapitálové společnosti je akciová společnost (ang. *joint-stock company*). Akciová společnost je korporace, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií, přičemž „*vkłady akcionářů jsou pro společnost významnější než jejich osobní vlastnosti a schopnosti*.“¹¹ Rozhodování nejvyššího orgánu akciové společnosti je založeno na většinovém principu. Pro akciovou společnost je dále typické profesionální řízení,¹² kdy členy volených orgánů mohou být osoby odlišné od osob akcionářů. Podíl akcionářů je ze zásady volně převoditelný, přičemž akcionáři neručí za dluhy společnosti. Na základě těchto znaků je patrné, že právní forma akciové

⁹ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 59.

¹⁰ *Ibid.*, s. 150.

¹¹ *Ibid.*, s. 366.

¹² *Ibid.*

společnosti je určena pro velké podnikání, může však být založena i za jiným než podnikatelským účelem.

Společnost s ručením omezeným (ang. *limited liability company*) je společnost smíšeného typu, ve které se snoubí prvky společnosti kapitálové a osobní. Společnosti s ručením omezeným nemají např. povinnost zřizovat kontrolní orgán, přičemž kontrolní činnost vykonávají samotní společníci, či je u ní omezená převoditelnost podílu na třetí osoby (osobní prvky), na straně druhé s akciovou společností sdílí obdobnou úpravu jejich nejvyššího orgánu (kapitálový prvek), kdy je jeho rozhodování vázáno totožně s akciovou společností většinovým principem. Každý společník má nadto vkladovou povinnost, společnost s ručením omezeným tedy vytváří základní kapitál. Členy volených orgánů mohou být osoby odlišné od osob společníků. Mezi těmito kapitálovými prvky se však skrývá nadto jeden prvek osobní, a to omezené ručení všech společníků. I tak ale prvky kapitálové převažují nad prvky osobními. Společnost s ručením omezeným je možné založit „za jakýmkoli nezakázaným účelem nejen ziskovým, ale i neziskovým.“¹³ V České republice je společnost s ručením omezeným nejčastější formou obchodní společnosti, jelikož více než 90 % obchodních společností má tuto formu, přičemž i mezi 27 rozsudky ELSP, kterými se tato práce zabývá, početně dominují (12 rozsudků).

Poslední v řadě obchodních korporací, která bude mít zastoupení v rozsudcích ESLP proti České republice uvedených v této práci, je *družstvo*. Jedná se o kapitálovou obchodní korporaci,¹⁴ jež slouží jak k podnikání, tak zejména za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob. Družstva se vyznačují tím, že počet jejich členů není uzavřený, což činí i jejich základní kapitál proměnlivým. Družstvo dále disponuje po vzoru kapitálových společností kontrolním orgánem, avšak figurují v něm toliko jeho členové, kteří jako jediní smí figurovat také v jeho statutárním orgánu. Družstva se dále dělí na jednotlivé typy, a to např. na bytová družstva, sociální družstva, zemědělská či výrobní družstva a také spořitelní a úvěrní družstva, jež jsou v českém právním řádu upravena zvláštním zákonem.¹⁵ Spořitelní a úvěrní družstva, zkráceně družstevní záložny, jsou družstva vykonávající tyto dvě činnosti: *přijímání vkladů od svých členů*, a *poskytování úvěrů svým členům*. Povolení působit jako družstevní záložna uděluje Česká národní banka (dále jen „ČNB“). Družstevní záložny však nejsou bankami, jelikož svoji činnost

¹³ Ibid., s. 288.

¹⁴ Ibid., s. 443.

¹⁵ Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

vyvíjí toliko vůči svým členům, a nikoli vůči veřejnosti. Právě a pouze spořitelní a úvěrní družstva figurují ve vymezených rozsudcích ESLP.

V jednom z 27 rozsudků figuruje v pozici stěžovatele právnická osoba ve formě *občanského sdružení*. Právnickou osobu ve formě občanského sdružení již v českém právním řádu nenalezneme. Tato forma právnické osoby podléhala již zrušenému zákonu č. 83/1990 Sb., *o sdružování občanů*. Od 1. ledna 2014 se někdejší občanská sdružení mění na *spolky* dle zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*. Spolky jsou právnické osoby korporativního druhu, jsou tedy sdružením osob. Jedná se o dobrovolný svazek osob (členů) k naplňování jejich společného zájmu. Hlavní činností spolku je tedy uspokojování a ochrana zájmů, k jejichž naplňování byl spolek založen, přičemž hlavní činností spolku nemůže být podnikání ani jiná výdělečná činnost. Ty mohou být vykonávány toliko v rámci vedlejší hospodářské činnosti spolku. Výše zmíněné je možné vztáhnout i na občanské sdružení.

V roli stěžovatele proti České republice nalezneme i právnickou osobu, jež je farností. Zde se jedná o právnickou osobu zřízenou Církví římskokatolickou, a to *in concreto* diecézním biskupem. Farnost je „*souborem osob (korporací) nekolegiálního charakteru,*“¹⁶ jež je jednotkou církevní správy. Statutárním orgánem farnosti je farář. Právnických osob Církve římskokatolické v České republice je však mnohem více a jsou uvedené v základním dokumentu této církve. Jedná se např. o Českou biskupskou konferenci, diecéze, arcibiskupství, biskupství, církevní školy aj.¹⁷

V 27 rozsudcích ESLP proti České republice se setkáme zejména s právnickými osobami typu obchodní korporace, kam patří jak obchodní společnosti, v rozsudcích jsou to konkrétně společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, tak družstva, jež jsou kapitálovými obchodními korporacemi, přičemž v rozsudcích ESLP figuruje jejich modalita upravená zvláštním zákonem, a to spořitelní a úvěrní družstva. V rozsudcích ESLP dále figuruje právnická osoba ve formě občanského sdružení, přičemž v současném právním řádu již úpravu občanského sdružení nenalezneme, jelikož dnes je upraveno jako spolek. V předmětných rozsudcích nalezneme také církevní právnickou osobu, *in concreto* farnost. Právnické osoby jako takové jsou pro účely této práce již vymezeny, nyní bude tedy pozornost zaměřena na jejich postavení v rámci štrasburského systému ochrany lidských práv.

¹⁶ TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Církevní právo*. Praha: Leges, 2016, s. 164.

¹⁷ *Ibid.*, s. 90.

1.2 Pojem právnické osoby ve světle článku 34 Úmluvy

České znění čl. 34 Úmluvy:

Individuální stížnosti

Soud může přijímat stížnosti od každé fyzické osoby, nevládní organizace nebo skupiny jednotlivců považujících se za oběti v důsledku porušení práv přiznaných Úmluvou a Protokoly k ní jednou z Vysokých smluvních stran. Vysoké smluvní strany se zavazují, že nebudou nijak bránit účinnému výkonu tohoto práva.

Dle věty první čl. 34 EÚLP „soud může přijímat stížnosti od každé fyzické osoby, nevládní organizace nebo skupiny jednotlivců považujících se za oběti v důsledku porušení práv přiznaných Úmluvou a Protokoly k ní jednou z Vysokých smluvních stran.“ Jak je patrné z výše uvedeného, české znění přímo uvádí, že individuálním stěžovatelem není pouze *osoba*, jakožto pojem v sobě zahrnující jak osoby fyzické, tak osoby právnické, ale je jí toliko uvedená fyzická osoba. Stejně je tomu i u francouzského (autentického) znění EÚLP, kde je výslovně stanovena *personne physique*, tedy osoba fyzická. Jinak je tomu ovšem u anglického (autentického) znění věty první čl. 34 EÚLP, který si vystačí toliko s pojmem *person*,¹⁸ tedy s pojmem *osoba*. Nadto anglická jazyková verze ve větě první čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP, uvádí, že „*every natural and legal person is entitled to the peaceful enjoyment of his possessions*.“ Zde je už právnická osoba dokonce výslovně zmíněna, a to samé platí i pro českou a francouzskou jazykovou verzi Úmluvy. Však i při přípravě samotné EÚLP zněl původní návrh seznamu osob, jež mají právo obrátit se se stížností k ESLP, jako „*any natural and legal person*,“¹⁹ tedy přeloženo do jazyka českého „*jakákoli fyzická a právnická osoba*.“ Z tohoto nepochybně vyplývá, že s právnickými osobami jakožto individuálními stěžovateli k ESLP bylo počítáno od samého počátku, ostatně „*nositeli lidských práv a svobod jsou i právnické osoby tam, kde to povaha práv připouští, tedy u práva na spravedlivý proces ano, u zákazu mučení ne*.“²⁰

¹⁸ Anglické znění věty první čl. 34 EÚLP „*The Court may receive applications from any person, non-governmental organisation or group of individuals claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the Protocols thereto*.“

¹⁹ TYMOFEYEVA, Alla. Lidská práva právnických osob dle EÚLP. In: *Lidskoprávní dimenze mezinárodního práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, ediční středisko, 2014, s. 119.

²⁰ WINTR, Jan. *Principy českého ústavního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 145.

Avšak ve výčtu potencionálních individuálních stěžovatelů, jež uvádí čl. 34 Úmluvy, se setkáme i s pojmem *nevládní organizace* (ang. *non-governmental organisation*, fr. *organisation non gouvernementale*), který je pro právnické osoby v roli stěžovatele k ESLP daleko přílehlavější. Právnická literatura dokonce najisto uvádí, že „vedle fyzických osob mohou stížnosti podávat i nevládní organizace, kterými jsou myšleny právnické osoby.“²¹ Jako je tomu i u mnohých jiných pojmů obsažených v EÚLP, má i pojem *nevládní organizace* autonomní charakter, tudíž je jeho obsah vymezen rozhodovací činností ESLP. Ve věci *Times Newspapers Ltd, The Sunday Times, Harold Evans proti Velké Británii* Soud jasně stanovil,²² že *Times Newspapers Ltd* jsou jako právnická osoba nevládní organizací „*Times Newspapers Ltd. is a legal person under English law, a company with corporate capacity and limited liability, created by registration under the relevant statute. As such it falls clearly within one of the categories of petitioners set out in Art. 25 of the Convention as a ,non-governmental organisation.*“ I vzhledem k výše zmíněnému rozhodnutí Soudu musíme pojem *nevládní organizace* chápat ve světle rozhodovací praxe ESLP jako jakoukoli entitu, jež je nezávislá na vládě. Soud však ve většině svých rozsudků a rozhodnutí výslovně nerozlišuje, jestli je daná právnická osoba, jež je v pozici stěžovatele, brána jako *osoba* či *nevládní organizace*, zaměřuje se spíše na vztah vlády, případně státu, a dané právnické osoby, což je ze své podstaty problém daleko zásadnější, jelikož Vysoká smluvní strana nesmí současně figurovat jak v pozici stěžovatele, tak v pozici porušovatele Úmluvy. Ostatně, toto omezení platí stejně tak i pro právnické osoby s účastí státu, jenž není Vysokou smluvní stranou. Zaměříme-li se tedy na pojem *nevládní organizace* ve světle čl. 34 Úmluvy jako takový,²³ lze jí definovat jako „*kteroukoliv jednotku, jež je nezávislá na vládě, ať už má právní identitu či nikoliv.*“²⁴ Tato entita dále může sledovat jak ziskový, tak neziskový účel a vždy musí disponovat statutem oběti ve smyslu čl. 34

²¹ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 125.

²² ESLP, *Times Newspapers Ltd, The Sunday Times, Harold Evans proti Spojenému království*, stížnost č. 6538/74, rozhodnutí, 26. dubna 1979.

²³ Viz ESLP, *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku*, stížnost č. 28502/08, rozhodnutí, 15. listopadu 2011; ESLP, *British-American Tobacco Company Ltd proti Nizozemsku*, stížnost č. 19589/92, rozsudek, 20. ledna 1995, § 7; ESLP, *Spolek obětí rumunských soudců (Association of Victims of Romanian Judges) a ostatní proti Rumunsku*, stížnost č. 47732/06, rozsudek, 14. ledna 2014, § 5.

²⁴ TYMOFEYEVA, Alla. *Lidská práva právnických osob dle EÚLP*, s. 120.

Úmluvy.²⁵ Pod tuto definici spadají odborové organizace,²⁶ veřejné nadace,²⁷ spolky (občanské sdružení),²⁸ politické strany,²⁹ politické skupiny,³⁰ náboženské právnické osoby³¹ a další nevládní subjekty.³²

Stěžovatelem před ESLP tedy může být právnická osoba, jež je nezávislá na vládě, přičemž ne vždy je zcela jasné, zda konkrétní osoba je závislá či nezávislá vůči vládě, proto bude nyní pozornost věnována konkrétním situacím, ve kterých figurují právnické osoby, u nichž je sporné, zda mohou figurovat v roli stěžovatele před ESLP dle čl. 34 Úmluvy.

²⁵ TYMOFEYEVA, Alla. *Non-governmental Organisations under the European Convention on Human Rights: Exceptional Legal Standing*. Germany: rw&w SCIENCE & NEW MEDIA Passau-Berlin-Prague, 2015, s. 98.

²⁶ Viz ESLP, *Federace odborových svazů pracovníků na moři (Federation of Offshore Workers' Trade Unions) a ostatní proti Norsku*, stížnost č. 38190/97, rozhodnutí, 27. června 2002.

²⁷ Viz ESLP, *Nadace Ubytování pro studenty při Reformované církvi (Foundation Hostel for Students of the Reformed Church) a Stanomirescu proti Rumunsku*, stížnosti č. 2699/03 a 43597/07, rozsudek, 7. ledna 2014.

²⁸ Viz ESLP, *Bytové sdružení zdravotně postižených a obětí války v Attice (Housing Association of War Disabled and Victims of War of Attica) a ostatní proti Řecku*, stížnost č. 35859/02, rozsudek, 13. července 2006.

²⁹ Viz ESLP, *Gruzínská strana práce (Georgian Labour Party) proti Gruzii*, stížnost č. 9103/04, rozsudek, 8. července 2008; ESLP, *Sjednocená komunistická strana Turecka (United Communist Party of Turkey) a ostatní proti Turecku*, stížnost č. 19392/92, rozsudek, 30. ledna 1998.

³⁰ TYMOFEYEVA, Alla. *Non-governmental organisations under the European Convention on Human Rights*, s. 98.

³¹ Viz ESLP, *Savez crkava "Riječ života" a ostatní proti Chorvatsku*, stížnost č. 7798/08, rozsudek, 9. prosince 2010; ESLP, *Association des Chevaliers du Lotus d'Or proti Francii*, stížnost č. 50615/07, rozsudek, 31. ledna 2013; ESLP, *Moskevská pobočka Armády spásy (Moscow Branch of the Salvation Army) proti Rusku*, stížnost č. 72881/01, rozsudek, 5. října 2006.

³² Viz ESLP, *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos proti Rusku*, stížnost č. 14902/04, rozsudek, 20. září 2011.

1.2.1 Právnícké osoby s účastí státu

Zde se jedná o ty právnícké osoby, jejichž vlastníkem je stát či většinový podíl v nich je v držení státu. ESLP o postavení těchto právníckých osob v roli individuálního stěžovatele dle čl. 34 Úmluvy rozhodoval např. v rámci rozsudku ve věci *Islamic Republic of Iran Shipping Lines proti Turecku*³³ či v nám geograficky bližším případě *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku*.³⁴

V prvním případě byla stěžovatelem íránská lodní společnost, jejíž jediným vlastníkem byl v době předmětných událostí stát (Íránská islámská republika). I když se během řízení před ESLP změnila akcionářská struktura společnosti, většinový podíl stále držel stát, který dříve také jmenoval většinu členů jejího představenstva. V samotném případě si íránská společnost stěžovala na porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, tedy na neoprávněný zásah do jejího majetku, jelikož turecké orgány zadržely kyperskou nákladní loď pronajatou stěžovatelskou íránskou společností s nákladem zbraní na palubě. Ještě než se Soud mohl zabývat meritem věci, musel rozhodnout, zda íránská společnost může být stěžovatelem dle čl. 34 Úmluvy. Pro určení jeho působnosti *ratione personae* Soud zohledňoval, **zda íránská společnost spadá do režimu práva obchodních společností, zda spadá do pravomoci obecných nebo správních soudů, dále zda vykonává podnikatelskou činnost, zda se podílí na veřejné správě, zda mu byla k výkonu své činnosti svěřena vládní nebo jiná moc nad rámec obecného soukromého práva či zda má monopol na trhu**.³⁵ Soud si také položil otázku ohledně finančního vztahu stěžovatele a státu. Soud nakonec shledal společnost *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* nevládní organizací ve smyslu čl. 34 Úmluvy, jelikož dle jeho názoru se stěžovatelská společnost řídila v zásadě právem obchodních společností, při výkonu své činnosti jí nebyla svěřena vládní nebo jiná moc nad rámec obecného soukromého práva a společnost podléhala spíše jurisdikci obecných než správních soudů.^{36, 37}

³³ ESLP, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines proti Turecku*, stížnost č. 40998/98, rozsudek, 13. prosince 2007.

³⁴ ESLP, *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku*, stížnost č. 28502/08, rozhodnutí, 15. listopadu 2011.

³⁵ KUČERA, Michal. Užití Úmluvy v obchodním právu. *Bulletin advokacie*. roč. 2013, č. 12, s. 21.

³⁶ Viz ESLP, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines proti Turecku*, stížnost č. 40998/98, rozsudek, 13. prosince 2007, § 81.

³⁷ Autentické znění § 81 rozsudku ve věci *Islamic Republic of Iran Shipping Lines proti Turecku* „That being so, it is true that governmental bodies or public corporations under the strict control of a State are not entitled to bring an application under Article 34 of the Convention. However, the idea behind this principle is to prevent a Contracting Party acting as both an applicant and a respondent party before the Court. The circumstances of the present case are therefore different from those cited by the Government and the fact that the applicant company was incorporated in a State which is not party to the Convention makes no difference in this

Co se týče případu *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku*, zde Soud rozhodl o jeho nepřijatelnosti, jelikož zde nebyla dána jeho působnost *ratione personae*, ačkoli se případ v mnohém podobá případu výše zmíněnému. Stát v zastoupení Ministerstva hospodářství Slovenské republiky v době vydání nálezu slovenského ústavního soudu držel toliko 51 % akcií v předmětné společnosti, ale v době podání stížnosti k ESLP již stát disponoval stoprocentním podílem ve společnosti. Dále Soud posuzoval stejná kritéria jako u případu předešlého,³⁸ kdy stěžovatelskou společnost shledal jako obchodní akciovou společnost působící v soukromoprávním režimu dle slovenského obchodního zákoníku, jež je bez výsad nebo zvláštních práv či pravidel týkajících se výkonu soudních rozhodnutí proti ní, dále stěžovatelská společnost podléhá jurisdikci obecných soudů, neúčastní se na výkonu jakékoli vládní moci a v minulosti byla částečně vlastněna soukromými subjekty.³⁹ Z druhé strany Soud uvedl, že stát byl vždy ve stěžovatelské společnosti majoritním akcionářem, v době rozhodování Soudu byl dokonce jediným akcionářem, společnost je při jejím významu pro národní hospodářství zákonem vyloučena z privatizace a má bezkonkurenční postavení na trhu.⁴⁰ Při uvážení výše zmíněných kritérií v kombinaci s celkovým hmotněprávním a procesněprávním kontextem a jednotou zájmů prosazovaných stěžovatelskou společností a dotčeným státem Soud nakonec stížnost podanou společností *TRANSPETROL, a.s.*, označil za nepřijatelnou.

Za nevládní organizaci je tedy možné považovat právnickou osobu, které se nepodílí na vládní moci, řídí se soukromoprávními předpisy, je v rovném hmotněprávním postavení s dalšími subjekty, se kterými spadá pod jurisdikci obecných soudů. Dalšími kritérii jsou její monopol na trhu, dále zda vykonává či nevykonává podnikatelskou činnost, případně zda se podílí na výkonu veřejné správy. Všechna tyto hlediska Soud při svém rozhodování zohledňuje, přičemž, jak je

respect. Furthermore, the Court finds that the applicant company is governed essentially by company law, does not enjoy any powers beyond those conferred by ordinary law in the exercise of its activities and is subject to the jurisdiction of the ordinary rather than the administrative courts. Having regard to the foregoing, the Court considers that the applicant company is run as a commercial business and that therefore there is nothing to suggest that the present application was effectively brought by the Islamic Republic of Iran, which is not a party to the Convention.“

³⁸ Viz ESLP, *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku*, stížnost č. 28502/08, rozhodnutí, 15. listopadu 2011, § 65.

³⁹ Autentické znění § 65 rozhodnutí ve věci *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku* „*The Court notes that, on the one hand, the applicant company is a commercial joint-stock company operating exclusively under the private-law regime, governed by the Commercial Code; with no privileges or special rights or rules concerning enforcement of judgments against it; subject to the jurisdiction of the ordinary courts; not-participating in the exercise of any governmental power; and, in the past, having been partly owned by private entities.*“

⁴⁰ Viz ESLP, *TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku*, stížnost č. 28502/08, rozhodnutí, 15. listopadu 2011, § 66.

patrné z dvou výše uvedených případů, shledání právnické osoby za individuálního stěžovatele dle čl. 34 EÚLP je odvislé od vzájemného poměru těchto jednotlivých judikaturou uvedených kritérií, tudíž je velmi individualizované.

1.2.2 Právnické osoby s účastí obcí

Obdobně jako je tomu u subjektů s účastí států, může být daná právnická osoba ve vztahu s obcí, tedy celkem územní samosprávy. ESLP se s touto možností v rámci své rozhodovací činnosti již setkal, čehož důkazem je případ *Východoslovenská vodárenská společnost, a.s. proti Slovensku*.⁴¹ Předně je nutné zmínit, že ESLP považuje obce či regiony za vládní organizace, i když jednají jako samosprávné orgány v rámci své samostatné působnosti. Obce ani regiony nejsou tedy oprávněny podávat stížnosti k ESLP.⁴² Vrátime-li se k případu slovenské stěžovatelské společnosti, zde byla stěžovatelem společnost zásobující pitnou vodou obce na východě Slovenska, kde se nachází v dominantním postavení, jehož měla zneužít, o čemž bylo rozhodnuto na vnitrostátní úrovni. Toto rozhodnutí se stěžovatelská společnost rozhodla zvrátit i za pomoci položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie, což jí ale slovenský nejvyšší soud neumožnil, tudíž společnost následně vznesla stížnost k ESLP ohledně porušení čl. 6 a 13 EÚLP. Co se týče akcionářské struktury stěžovatelské společnosti samotné, tak 96 % akcií bylo v držení obcí, zbylé akcie byly již v držení společnosti samotné či Fondu národního majetku Slovenské republiky. Soud při rozhodování o tom, zda je možné stěžovatele považovat za nevládní organizaci dle článku 34 Úmluvy, sice uznal, že stěžovatelská společnost vykonává podnikatelskou činnost podle obchodněprávních předpisů, spadá pod pravomoc obecných soudů a není nijak privilegovaná vzhledem k možnému exekučnímu řízení vedenému proti ní. Na straně druhé obce pomocí stěžovatelské společnosti plní jednu ze svých elementárních veřejných funkcí a společnost je *de facto* zcela na obcích závislá, jelikož je obcemi řízena a vlastněna. Při porovnání výše zmíněného neuznal Soud stěžovatelskou společnost za nevládní organizaci ve smyslu čl. 34 Úmluvy a stížnost tedy shledal za nepřijatelnou.

Z výše uvedeného je patrné, že Soud vychází u účasti celků územní samosprávy v rámci dané právnické osoby z obdobných kritérií, jako je tomu u právnických osob s účastí státu.

⁴¹ ESLP, *Východoslovenská vodárenská společnost, a.s., proti Slovensku*, stížnost č. 40265/07, rozhodnutí, 2. července 2013.

⁴² Viz ESLP, *Provincie Bari (Province of Bari), Sorrentino a Messeni Nemagna proti Itálii*, stížnost č. 41877/98, rozhodnutí, 15. září 1998.

1.2.3 Postavení členů právnické osoby

Otázkou účasti veřejnoprávních korporací v právnické osobě problematika působnosti *ratione personae* ESLP zdaleka nekončí. Dále se totiž můžeme setkat i s otázkou, zda mají společníci obchodních korporací právo předložit ESLP stížnost vztahující se k jejich společnosti, na což reaguje tzv. *teorie korporátního štítu* (ang. *corporate veil*) „*proniknout přes korporátní štít*“, resp. *přehlédnout samostatnou právní identitu společnosti, bude odůvodněno pouze za výjimečných okolností, zejména tam, kde je jasně prokázáno, že je nemožné pro společnost samotnou obrátit se na Soud prostřednictvím svých statutárních orgánů nebo správců (v případě likvidace)*.⁴³ Na tuto teorii se ESLP odvolává např. v případě *Agrotexim a ostatní proti Řecku*.⁴⁴ Nám mnohem bližší případ, kde došlo k uplatnění této teorie, je případ *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*,⁴⁵ kdy tato banka byla v rozhodné době v nucené správě a jediným, kdo by za ní mohl podat stížnost k ESLP, byl její nucený správce, jenž v té době vykonával působnost statutárního orgánu banky, představenstva. Nucený správce však stížnost k ESLP vzhledem k její povaze nepodal, jelikož směřovala proti nemožnosti stěžovatelské banky soudně se bránit proti prohlášení nucené správy a proti s tím souvisejícím ustanovením nuceného správce. Stížnost nakonec byla sepsána jménem bývalého předsedy představenstva stěžovatelské banky a současně jejího majoritního akcionáře, přičemž byla přijata, čímž došlo k předmětnému *proniknutí přes korporátní štít*. Tomuto případu bude následně věnována pozornost v následujících kapitolách této práce.

Na druhé straně v případě *Ankarcrona proti Švédsku*,⁴⁶ kde stěžovatel, pan Hubert Ankarcrona, nepodal stížnost z pozice statutárního orgánu, ale z pozice jediného společníka dotčené společnosti (*Skyddsvakt Hubert Ankarcrona AB*), Soud prolomil teorii korporátního štítu s odůvodněním neexistence konkurenčních zájmů, které by mohly způsobit obtíže např. při určování, kdo je oprávněn obrátit se na Soud. Stěžovatel byl tedy oprávněn si z pozice jediného společníka přímo stěžovat na porušení Úmluvou garantovaných práv své společnosti.⁴⁷ Obdobně

⁴³ KUČERA, Michal. *Užití Úmluvy v obchodním právu*, s. 22.

⁴⁴ Viz ESLP, *Agrotexim a ostatní proti Řecku*, stížnost č. 14807/89, rozsudek, 24. října 1995, § 66.

⁴⁵ ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003.

⁴⁶ ESLP, *Ankarcrona proti Švédsku*, stížnost č. 35178/97, rozhodnutí, 27. června 2000.

⁴⁷ Dále z anglického znění rozhodnutí ve věci *Ankarcrona proti Švédsku* „*The Court recalls that the applicant is the sole owner of Skyddsvakt Herbert Ankarcrona AB. Consequently, and contrary to what was the situation in, for example, the Agrotexim and Others v. Greece judgment of 24 October 1995, where the applicant companies in that case owned only about half of the shares in the company in question, there is no risk of differences of opinion*“

Soud rozhodl např. i o stížnosti podané všemi členy družstva.⁴⁸ Podat stížnost jménem právnické osoby je tedy oprávněn např. její jediný společník, jediný akcionář či výše uvedení všichni členové družstva.

among shareholders or between shareholders and a board of directors as to the reality of infringements of the rights protected under the Convention and its Protocols or concerning the most appropriate way of reacting to such infringements.“

⁴⁸ Viz ESLP, *Jafarli a ostatní proti Ázerbájdžánu*, stížnost č. 36079/06, rozsudek, 29. července 2010, § 35-42; ESLP, *Nassau Verzekering Maatschappij N.V. proti Nizozemsku*, stížnost č. 57602/09, rozhodnutí, 4. října 2011, § 21.

1.3 Podmínky přijatelnosti stížnosti dle článku 35 Úmluvy

České znění čl. 35 Úmluvy:

Podmínky přijatelnosti

1. *Soud se může věci zabývat až po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků podle všeobecně uznávaných pravidel mezinárodního práva a ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné rozhodnutí.*
2. *Soud se nebude zabývat žádnou individuální stížností předloženou podle článku 34, která je*
 - a) *anonymní, nebo*
 - b) *v podstatě stejná jako stížnost již předtím projednávaná Soudem anebo již předložená jinému mezinárodnímu vyšetřovacímu nebo smírčímu orgánu, a pokud neobsahuje žádné nové důležité skutečnosti.*
3. *Soud prohlásí za nepřijatelnou každou individuální stížnost předloženou podle článku 34, pokud se domnívá, že:*
 - a) *je stížnost neslučitelná s ustanoveními Úmluvy nebo jejích Protokolů, zjevně neopodstatněná nebo zneužívající právo podat stížnost; nebo*
 - b) *stěžovatel neutrpěl podstatnou újmu, ledaže dodržování lidských práv zaručených v Úmluvě a v jejích Protokolech vyžaduje přezkoumání odůvodněnosti stížnosti, přičemž z tohoto důvodu nemůže být odmítnut žádný případ, který nebyl řádně posouzen vnitrostátním soudem.*
4. *Soud zamítne každou stížnost, kterou považuje za nepřijatelnou podle tohoto článku. Může tak učinit v kterémkoli stadiu řízení.*

Vymezením individuálního stěžovatele se tato práce zabývala v předešlé kapitole, nyní se zaměří na podmínky přijatelnosti individuální stížnosti jako takové, což je upraveno v čl. 35 Úmluvy. Nedojde-li totiž k naplnění podmínek vyžadovaných tímto článkem, pak čl. 35 odst. 4 Úmluvy jasně deklaruje, že „Soud zamítne každou stížnost, kterou považuje za nepřijatelnou podle tohoto článku,“ přičemž „může tak učinit v kterémkoliv stadiu řízení.“ Vrátime-li se ale na počátek předmětného ustanovení EÚLP, článek 35 odst. 1 Úmluvy v první řadě uvádí, že „Soud se může věci zabývat až po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků podle všeobecně

uznávaných pravidel mezinárodního práva a ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné rozhodnutí.“ Tato podmínka ostatně koreluje s článkem 13 Úmluvy,⁴⁹ který zakládá právo na účinné opravné prostředky, a to před vnitrostátními orgány Vysokých smluvních stran. Kontrolní mechanismus EÚLP je tedy založen na principu subsidiarity. V rozsudku *Akdivar a ostatní proti Turecku* Soud uvedl,⁵⁰ že stěžovatel musí využít ty opravné prostředky, které jsou dostupné a postačující (*available and sufficient*) k poskytnutí nápravy předmětného porušení a jejich existence musí být dále dostatečně jistá, a to nejen v teorii, ale i v praxi, v opačném případě by postrádaly požadovanou přístupnost a účinnost (*accessibility and effectiveness*).⁵¹ Naopak neexistuje žádná povinnost zakládající užití těch prostředků, jež nejsou adekvátní a účinné (*adequate and effective*).⁵² Důraz na účinnost právních prostředků nápravy klade již zmíněný čl. 13 Úmluvy.

Článek 35 odst. 1 Úmluvy dále uvádí lhůtu k podání stížnosti, jež činí 6 měsíců. Nutno dodat, že české znění čl. 35 odst. 1 Úmluvy udávající zmíněnou lhůtu je relativně nešťastné, jelikož z něho spíše vyplývá, že Soud má od finálního vnitrostátního rozhodnutí toliko 6 měsíců na projednání a přijetí rozhodnutí v dané věci. Podobně je tomu i u anglické verze Úmluvy.⁵³ Na druhou stranu francouzské znění jasně vymezuje, že v předmětné lhůtě je nutné se na Soud s individuální stížností obrátit a nikoli, že Soud má v této lhůtě rozhodnout. Samotná lhůta 6 měsíců „*má za cíl zabezpečit právní jistotu a kromě toho chrání také státní orgány a jiné dotčené osoby před nejistotou, ve které by byly plynutím času ponechány.*“⁵⁴ Z druhé strany ponechává potencionálnímu stěžovateli dostatečnou lhůtu ke zvážení ohledně podání stížnosti ESLP a vyhotovení jejího obsahu.

Čl. 35 Úmluvy klade na stížnosti ještě další podmínky jejich přijatelnosti, mezi které v první řadě patří zákaz anonymních stížností. Pro společnosti (a právnické osoby celkově) platí

⁴⁹ České znění čl. 13 EÚLP „*Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.*“

⁵⁰ ESLP, *Akdivar a ostatní proti Turecku*, stížnost č. 21893/93, rozsudek, 16. září 1996.

⁵¹ *Ibid.*, § 66.

⁵² *Ibid.*, § 68.

⁵³ Anglické znění čl. 35 odstavce 1 EÚLP „*The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law, and within a period of six months from the date on which the final decision was taken.*“

⁵⁴ KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 202.

povinnost identifikovat její členy, jejichž jménem je stížnost podávána.⁵⁵ Další podmínkou je zákaz opakování stejné stížnosti. Ze samotného znění čl. 35 odst. 2 písm. b), že Soud se nebude zabývat žádnou individuální stížností, která je „v podstatě stejná jako stížnost již předtím projednávaná Soudem anebo již předložená jinému mezinárodnímu vyšetřovacímu nebo smířčímu orgánu a pokud neobsahuje žádné nové důležité skutečnosti,“ vyplývá, že zakotvuje jak překážku *litispendence*, tak překážku *rei iudicate*.

Dle čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy nesmí být dále stížnost zřejmě neopodstatněná. O zjevnou neopodstatněnost se jedná zejména u tzv. *případů čtvrté instance*,⁵⁶ kde se stěžovatelé ohrazují proti dle jejich názoru nespravedlivému výsledku vnitrostátního řízení, aniž by se dovolávali porušení konkrétního práva či svobody garantovaných Úmluvou. V takovýchto případech je nejčastěji namítáno porušení čl. 6 Úmluvy, tedy práva na spravedlivý proces.⁵⁷ Zřejmě neopodstatněné jsou i ty stížnosti, jež nejsou dostatečně určité a podpořené dostatečnými důkazy či argumenty,⁵⁸ dále ty, které na první pohled nezbuzují dojem porušení kteréhokoli ustanovení Úmluvy,⁵⁹ a nakonec ty, které jsou ve svých případech a námitkách podobné těm případům, jimiž se ESLP ve své dosavadní judikatuře již vypořádal, a to tak, že se nejedná o porušení Úmluvy.⁶⁰

Čl. 35 odst. 3 písm. a) EÚLP dále určuje, že stížnost nesmí být neslučitelná s ustanoveními Úmluvy. Druhy neslučitelnosti jsou čtyři, a to *ratione materiae*, kdy se stěžovatel dovolává porušení práv a svobod nevymezených Úmluvou, již zmíněné *ratione personae*, kdy je stížnost podána subjektem, jež nemůže být individuálním stěžovatelem ve smyslu čl. 34 Úmluvy, či směřuje proti státu, který není stranou Úmluvy nebo některého z jejích Protokolů. Dále je zde neslučitelnost *ratione temporis*, kdy se namítaná událost stala ještě před tím, než Úmluva či některý z jejích Protokolů se staly pro daný stát závaznými. Nakonec je zde neslučitelnost *ratione loci*, kdy došlo k události, jež se ale odehrála vně území jurisdikce státu, který je Vysokou smluvní stranou Úmluvy.

⁵⁵ Viz ESLP, *Omkararanda a Divine Light Zentrum proti Švýcarsku*, stížnost č. 8118/77, rozhodnutí, 19. března 1981.

⁵⁶ KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech*, s. 213.

⁵⁷ Viz ESLP, *Papathanasis proti Řecku*, stížnost č. 46064/07, rozsudek, 30. dubna 2009, § 25-27.

⁵⁸ Viz ESLP, *Šafárik proti Slovensku*, stížnost č. 380/08, rozhodnutí, 18. října 2011, § 36-38.

⁵⁹ Viz ESLP, *Tieze a Semeráková proti České republice*, stížnosti č. 26908/09 a 30809/10, rozsudek, 13. října 2011, § 46-47.

⁶⁰ Viz ESLP, *Dosoudil a Chytráčková proti České republice*, stížnost č. 5297/03, rozhodnutí, 6. ledna 2009.

Čl. 35 odst. 3. písm. a) dále zmiňuje, že Soud může za nepřijatelnou prohlásit stížnost *zneužívající právo podat stížnost*, tedy že osoba, které svědčí jisté právo, toto právo vykonávala škodlivým způsobem bez ohledu na jeho účel, a nadto také „*v zásadě každé jednání stěžovatele zjevně neslučitelné s posláním práva stížnosti zakotveného v Úmluvě a narušující řádné fungování ESLP nebo průběh řízení před ním může být hodnoceno jako zneužití*“,⁶¹ jak Soud konstatoval v rozsudku ve věci *Miroľubovs a ostatní proti Lotyšsku*.⁶²

Článek 35 odst. 3 písm. b), který vstoupil v účinnost dne 1. června 2010, a to v rámci Protokolu č. 14 k EÚLP, v sobě obsahuje nové tři podmínky, jejichž nenaplněním bude stížnost považována za nepřijatelnou, a to: *absence podstatné újmy, absence zájmu na dalším projednávání případu z hlediska dodržování zaručených práv a projednání případu na vnitrostátní úrovni*.⁶³

Zaměříme-li se na důvody odmítnutí jednotlivých stížností Soudem dle čl. 35 Úmluvy, tak nejčastějším důvodem odmítnutí je jejich zjevná neopodstatněnost, přičemž druhým nejčastějším důvodem je odmítnutí stížnosti pro nevyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků podle všeobecně uznávaných pravidel mezinárodního práva. Následně Soud odmítá stížnosti pro jejich neslučitelnost s ustanoveními Úmluvy nebo jejich Protokolů a pro jejich pozdní podání, kdy tedy stížnosti nebyly podány ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné rozhodnutí. Další důvody nepřijatelnosti jsou vzácné.⁶⁴

⁶¹ KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech*, s. 214.

⁶² Viz ESLP, *Miroľubovs a ostatní proti Lotyšsku*, stížnost č. 798/05, rozsudek, 15. září 2009, § 65.

⁶³ KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech*, s. 220.

⁶⁴ KRATOCHVÍL, Jan a Lubomír MAJERČÍK. Neviditelná většina: osud českých stížností před ESLP. *Bulletin advokacie*. roč. 2011, č. 4, s. 17.

1.4 Spravedlivé zadostiučinění

Znění čl. 41 Úmluvy:

Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.

Před specifiky spravedlivého zadostiučinění dle čl. 41 Úmluvy u právnických osob bude tento institut nejprve stručně uveden. Soud může v rámci institutu spravedlivého zadostiučinění přiznat stěžovateli kompenzaci za újmu, jež byla stěžovateli způsobena Soudem konstatovaným porušením jednotlivého ustanovení Úmluvy. Touto újmou může být **majetková újma**, u níž je kompenzována škoda skutečně vzniklá (*damnum emergens*) a ušlý zisk (*lucrum cessans*),⁶⁵ či **nemajetková újma** (morální újma), jež může mít podobu úzkosti (*anxiety*), nepohodlí (*inconvenience*) a nejistot (*uncertainty*) či jakýchkoli jiných obdobných forem újmy vyplývajících z tohoto porušení.⁶⁶ Soud dále může přiznat **náhradu nákladů řízení** (náhrada právních a jiných nákladů), které stěžovatel vynaložil v rámci obhajoby svých práv deklarovaných Úmluvou. Poslední složkou spravedlivého zadostiučinění jsou **úroky z prodlení**, jež mají sankční charakter a jejichž výše je odvozována od marginální zápůjční facility Evropské centrální banky zvýšené o tři procentní body.⁶⁷

Ke kompenzaci majetkové újmy u stěžovatelů, kterými jsou právnické osoby, docházelo bez dalšího. Jinak tomu bylo u kompenzace nemajetkové újmy u právnických osob. K té Soud poprvé přistoupil až rozsudkem ve věci *Comingersoll S.A. proti Portugalsku* ze dne 6. dubna 2000,⁶⁸ přičemž při přiznávání kompenzace morální újmy právnickým osobám jsou zohledňována kritéria jako *dobré jméno obchodní společnosti, nejistota při rozhodování, zásah do řízení společnosti a úzkost a obtíže způsobené členům jejího vedení* (v menší míře).⁶⁹ Při určování výše konkrétní částky morální újmy Soud zohledňuje index životní úrovně členských států Rady Evropy. Přiznání peněžité částky není jedinou formou kompenzace morální újmy, tato újma může

⁶⁵ Viz ESLP, *Rada proti Rumunsku*, stížnost č. 388408/03, rozsudek, 8. listopadu 2007, § 53-54.

⁶⁶ KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech*, s. 278.

⁶⁷ Viz ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 86.

⁶⁸ ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000.

⁶⁹ *Ibid.*, § 35.

být kompenzována i „pouhým“ konstatováním porušení Úmluvy v daném rozsudku.⁷⁰ U náhrady nákladů řízení Soud může přiznat stěžovateli pouze náhradu za ty náklady, které byly vynaloženy za účelem: *zabránit porušení Úmluvy, takové porušení napravit nebo zajistit, aby Soud toto porušení konstatoval a přiznal za něj náhradu.*⁷¹ Stěžovatel musí prokázat reálnost, nezbytnost a účelnost výše vynaložených nákladů řízení.⁷² Co se týče nákladů stěžovatele pramenících z vnitrostátních řízení,⁷³ zde „*stěžovatel rozhodně nemá právo na náhradu jakýchkoli nákladů, které mu vznikly v řízeních na vnitrostátní úrovni, ale pouze těch, které vynaložil s cílem zabránit porušení Úmluvy, které ESLP posléze shledal, nebo dosáhnout jeho nápravy.*“⁷⁴

Co se týče samotného mechanismu odškodňování, zde jsou podmínky pro osoby fyzické i právnické shodné. Stěžovatel musí nejprve podat zvláštní žádost o poskytnutí spravedlivého zadostiučinění a Soud musí konstatovat porušení některého z článků Úmluvy. V rámci zvláštní žádosti musí stěžovatel kvantifikovat své nároky, což musí být doloženo příslušnými dokumenty. To je ostatně upraveno v čl. 60 Jednacího řádu ESLP.⁷⁵ Stěžovatel nadto musí prokázat příčinnou souvislost mezi zjištěným porušením Úmluvy a údajně utrpěnou materiální či imateriální újmou. Nesmí zůstat opominuto, že Soud poskytne odškodnění toliko v případě, že vnitrostátní právní řád neumožňuje nápravu újmy či jen částečně odstraňuje důsledky porušení. Specifika problematiky spravedlivého zadostiučinění jsou dále rozebírána v rámci kapitol o konkrétních stížnostech právnických osob proti České republice.

Zaměříme-li se na výše přiznaných odškodnění právnickým osobám, zjistíme, že Soud již vynesl několik rozsudků, kde přiznal odškodné nad úroveň jednoho milionu eur.⁷⁶ Dosud nejvyšším přiznaným odškodným je však náhrada majetkové újmy ve věci *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos proti Rusku*,⁷⁷ jež dosahovala částky 1 866 104 634 €. Této výše odškodnění

⁷⁰ Viz ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003, § 89.

⁷¹ Viz ESLP, *Kořínek a ostatní proti České republice*, stížnost č. 77530/01, rozsudek, 11. dubna 2006, § 50.

⁷² Viz ESLP, *Bottazzi proti Itálii*, stížnost č. 34884/97, rozsudek, 28. července 1999, § 30.

⁷³ Viz ESLP, *Zimmermann a Steiner proti Švýcarsku*, stížnost č. 8737/79, rozsudek, 13. července 1983, § 36.

⁷⁴ KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech*, s. 282-283.

⁷⁵ *Jednací řád ESLP*. Rada Evropy, 2011.

⁷⁶ Viz ESLP, *Agrokomplex proti Ukrajině*, stížnost č. 23465/03, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 25. července 2013; ESLP, *Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano proti Itálii*, stížnost č. 38433/09, rozsudek, 7. června 2012; ESLP, *Dacia S.R.L. proti Moldavsku*, stížnost č. 3052/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 24. února 2009.

⁷⁷ ESLP, *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos proti Rusku*, stížnost č. 14902/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 31. července 2014.

právnícké osoby v případech vedených proti České republice rozhodně nedosáhly, jak bude patrné v navazující části této diplomové práce, která se již bude zabývat samotnými rozsudky ESLP o stížnostech právníckých osob proti České republice.

2 Rozsudky o stížnostech právnických osob proti ČR

2.1 Společnosti s ručením omezeným

2.1.1 Špaček, s. r. o., proti České republice⁷⁸

Významnost: 2

Soud jednomyslně rozhodl, že nedošlo k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva na pokojné užívání majetku, jelikož vyměření dodatečné důchodové daně a související penále stěžovatelské společnosti daňovými orgány mělo dostatečnou oporu v právním řádu České republiky.

Roku 1991 společnost Špaček SW (právní předchůdce stěžovatelské společnosti) vedla jednoduché účetnictví dle příslušného zákona⁷⁹ a dle *Zásad pro vedení účetnictví při soukromém podnikání občanů* (dále jen „Zásady“) vydaných Ministerstvem financí ČR (dále také jako „MF“) ve Finančním zpravodaji č. 5 ze dne 15. června 1990. K 1. lednu 1992 společnost Špaček SW přešla na podvojný účetnictví, přičemž 19. listopadu stejného roku společnost zanikla a vznikla společnost Špaček, s.r.o. Dne 22. dubna 1993 Finanční úřad pro hlavní město Prahu (Územní pracoviště pro Prahu 5) vyměřil stěžovatelské společnosti dodatečnou důchodovou daň ve výši 385 600 Kč včetně penále ve výši 37 200 Kč za rok 1991, jelikož společnost nezvýšila svůj daňový základ za rok 1991 zahrnutím aktiv v hodnotě 713 971 Kč, ačkoli tak byla povinna učinit dle *Postupu přechodu z jednoduchého na podvojný účetnictví* (dále jen „Postup“) vydaného MF ve Finančním zpravodaji č. 6/7 dne 30. května 1991. Finanční úřad (dále jen „FÚ“) konstatoval porušení jak předmětného ustanovení z. o soukromém podnikání občanů, tak Postupu. Stěžovatelská společnost se proti rozhodnutí FÚ bránila všemi dostupnými opravnými prostředky, avšak bez úspěchu. Stěžovatelská společnost zejména namítala, že Zásady nejsou právně závazné, přičemž dle § 2 odst. 1 tehdy účinného zákona o správě daní a poplatků⁸⁰ smí správce daně jednat pouze v souladu se zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy. V ústavní stížnosti vzhledem k výše zmíněnému namítala stěžovatelská společnost porušení

⁷⁸ ESLP, *Špaček, s.r.o., proti České republice*, stížnost č. 26449/95, rozsudek, 9. listopadu 1999.

⁷⁹ Zákon č. 105/1990 Sb., *o soukromém podnikání občanů*.

⁸⁰ Zákon č. 337/1992 Sb., *o správě daní a poplatků* (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 5. 1993).

čl. 2 odst. 4⁸¹ Ústavy ČR⁸² a čl. 4 odst. 1⁸³ Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“),⁸⁴ avšak Ústavní soud ČR (dále také jako „ÚS“) stížnost zamítl pro neopodstatněnost, jelikož MF dle jeho názoru bylo oprávněno stanovit zásady k vedení účetnictví dle z. o soukromém podnikání občanů jejich uveřejněním ve Finančním zpravodaji.⁸⁵ Jak Zásady, tak Postup byly navíc oznámeny (nikoli uveřejněny) ve Sbírce zákonů ČR v souladu se zákonem o Sbírce zákonů.⁸⁶

Stěžovatelská společnost ve stížnosti k ESLP namítala porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě způsobeného dodatečným vyměřením důchodové daně a penále. V druhém odstavci předmětného článku Úmluvy je uvedeno:

*Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat **zákony**, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.*

Soud k tomu uvedl, že čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě používá pojem *zákony* ve stejném smyslu jako na jiných místech Úmluvy, tudíž jsou v tomto pojmu zahrnuty jak zákony samotné, tak soudcovské právo. Z tohoto termínu nadto vyplývají kvalitativní požadavky, a to zejména *dostupnost a předvídatelnost*.⁸⁷ Soud dále konstatoval, že Zásady ani Postup nepředstavovaly všeobecně závazné právní předpisy ve světle z. o Sbírce zákonů, avšak připomněl, že na pojem *zákon* musí být hleděno ve věcném smyslu, ne ve smyslu formálním.⁸⁸ K požadavkům na stupeň veřejnosti Soud sice žádné specifické požadavky neklade, ale pro tento daný případ zjistil, že jak Sbírka zákonů ČR, tak Finanční zpravodaj (č. 5 a 6/7) byly publikovány a distribuovány

⁸¹ Čl. 2 odst. 4 Ústavy „Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

⁸² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1999).

⁸³ Čl. 4 odst. 1 LZPS „Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“

⁸⁴ Usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1998).

⁸⁵ § 25 odst. 2 tehdy účinného z. o soukromém podnikání občanů „Podnikatel vede jednoduché nebo podvojně účetnictví v souladu se stanovenými účetními zásadami.“

⁸⁶ Zákon č. 131/1989 Sb., o Sbírce zákonů (znění účinné od 15. 11. 1990 do 31. 12. 1992).

⁸⁷ Viz ESLP, *Cantoni proti Francii*, stížnost č. 17862/91, rozsudek, 11. listopadu 1996, § 29.

⁸⁸ Viz ESLP, *Kruslin proti Francii*, stížnost č. 11801/85, rozsudek, 24. dubna 1990, § 29; ESLP, *Huvig proti Francii*, stížnost č. 11105/84, rozsudek, 24. dubna 1990, § 28.

prostřednictvím společnosti SEVT, a.s., tudíž se jim dostalo stejné míry veřejné dostupnosti. Zákon o Sbírce zákonů navíc nevyžadoval uveřejnění Zásad ani Postupu ve Sbírce zákonů ČR, jelikož ve zmocňovacím zákoně (z. o soukromém podnikání občanů) k tomu není obsaženo žádné zmocňovací ustanovení. Společnost Špaček SW, právní předchůdce stěžovatelské společnosti, navíc vycházela ze zásad uvedených v Zásadách uveřejněných ve Finančním zpravodaji č. 5, tudíž ESLP usoudil, že společnost přijala Finanční zpravodaj jako oficiální veřejný zdroj závazných předpisů a řídila se jím při vedení svých účtů „v souladu se stanovenými účetními zásadami“ dle § 25 odst. 2 z. o soukromém podnikání občanů. Společnost Špaček SW si tedy při přechodu z jednoduchého na podvojně účetnictví byla dle Soudu vědoma, jakým způsobem MF zveřejňuje účetní zásady, a tudíž si mohla snadno opatřit informace o jakýchkoli přechodných opatřeních (v tomto případě Postupu) či se v případě nutnosti poradit s kompetentními odborníky.⁸⁹ Soud tedy shledal uveřejnění Postupu ve Finančním zpravodaji za dostačující, jelikož byl dostatečně dostupný a předvídatelný. Stěžovatelem namítaný zásah byl tedy dostatečně právně zdůvodněn v rámci českého právního řádu, čímž splnil podmínky druhého odstavce čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, a k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 EÚLP vzhledem k výše zmíněnému nedošlo.

2.1.2 Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice⁹⁰

Významnost: 2

Soud jednomyslně rozhodl, že k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva pokojně užívat majetek, nedošlo. Stěžovateli byly v předmětné věci v rámci trestního řízení zajištěny finanční prostředky na bankovních účtech.

V dubnu roku 2001 došlo k zahájení trestního stíhání proti panu B. pro podezření z trestného činu zkrácení daně, poplatku a jiné povinné platby dle § 148 starého trestního zákona.⁹¹ Pan B. byl do července 2001 jednatelem stěžovatelské společnosti a do října roku 2008 jediným společníkem této společnosti. Dne 13. září 2001 zajistily orgány činné v trestním řízení finanční prostředky ve výši 319 942 € a 29 769 € na bankovních účtech stěžovatelské společnosti pro podezření, že jsou výnosem z trestné činnosti pana B. Pan B. byl po celou dobu stíhán pro trestné činy nesouvisející s obchodní činností stěžovatelské společnosti a roku 2010 byl zproštěn

⁸⁹ Viz ESLP, *Cantoni proti Francii*, stížnost č. 17862/91, rozsudek, 11. listopadu 1996, § 35.

⁹⁰ ESLP, *Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 31555/05, rozsudek, 21. října 2010.

⁹¹ Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon*.

obžaloby. Během samotného trestního řízení bylo shromážděno více než 100 000 listinných důkazů, vyslechnuto několik stovek svědků a o právní pomoc příslušných orgánů bylo požádáno v 16 státech. O zrušení zajištění finančních prostředků během trestního řízení proti panu B. stěžovatelská společnost bez úspěchu žádala u Vrchní státního zastupitelství v Praze, dále neúspěšně uplatnila stížnost proti zajištění u VS v Praze. Posléze podanou ústavní stížností apelovala na nepřiměřenou délku zajištění svých finančních prostředků (více než 3 roky) a nedostatečnou odůvodněnost rozhodnutí VS v Praze. Dne 23. února 2005 ÚS stížnost zamítl pro zjevnou neopodstatněnost. Délka zajištění nebyla dle ÚS nepřiměřená a napadená rozhodnutí nepovažoval ÚS za svévolná a protiústavní.

Stěžovatelská společnost ve stížnosti k ESLP namítala nepřiměřenou délku zajištění jejích finančních prostředků, přičemž dle ní úřady navíc ani nepředložily žádný důkaz o odůvodněnosti tohoto zajištění. Vláda ČR argumentovala nezbytností předmětného zásahu pro účinný boj s organizovaným zločinem, přičemž vzhledem k tomuto cíl byl dle ní i přiměřený. Délka zajištění dle Vlády ČR odpovídala složitosti a rozsahu vyšetřování. ESLP při rozhodování v této věci připomněl, že čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP v sobě obsahuje tři pravidla. Znění čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, k němuž se uvedená pravidla vztahují:

Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.

Prvním pravidlem je princip pokojného užívání majetku, druhé pravidlo upravuje zbavení majetku za určitých podmínek a nakonec třetí pravidlo uznává právo smluvních stran EÚLP upravit užívání majetku v souladu s obecným zájmem. Druhé a třetí pravidlo, jež jsou zásahy do práva na pokojné užívání majetku, musí být vykládány v souladu s pravidlem prvním, principem práva na pokojné užívání majetku.⁹² Soud konstatoval, že na daný případ je aplikovatelné třetí pravidlo představující úpravu užívání majetku. Tato úprava užívání majetku

⁹² Viz ESLP, *Immobiliare Saffi proti Itálii*, stížnost č. 22774/93, rozsudek, 28. července 1999, § 44.

musí by dle Soudu v souladu se zákonem⁹³ a dále by měla sledovat legitimní cíl.⁹⁴ V tomto případě byl dle Soudu namítán zásah bezpochyby v souladu s českým právem (*in concreto* § 79a trestního řádu),⁹⁵ přičemž legitimním cílem byl boj ze zločinem. Posledním požadavkem, který Soud při svém rozhodování o případných porušeních čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP zohledňuje, je zachování rovnováhy mezi obecným zájmem a ochranou základních práv jednotlivce. Z toho plyne, že mezi státem použitými prostředky a sledovaným cílem musí existovat racionální vztah přiměřenosti. Soud v této oblasti ponechává smluvním stranám Úmluvy velkou míru vlastního uvážení, a to jak pro volbu prostředků donucení, tak pro určení ospravedlnitelnosti důsledků donucení v obecném zájmu pro účely dosažení cíle příslušného zákona.⁹⁶ Názor smluvních stran, co je v obecném zájmu, dále nesmí postrádat rozumný základ.⁹⁷ V tomto konkrétním případě Soud shledal, že podezření orgánů činných v trestním řízení ohledně původu zajištěných finančních prostředků nebylo zjevně nedůvodné. Nadto dále uvedl, že vzhledem ke složitosti a rozsahu vyšetřování vedeného proti panu B. nebyla délka tohoto vyšetřování, a to včetně doby zajištění finančních prostředků stěžovatelské společnosti, zjevně nepřiměřená. Z toho důvodu Soud rozhodl, že čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě nebyl porušen.

Stěžovatelská společnost podala k ESLP následně ještě jednu stížnost,⁹⁸ v níž také namítala porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP, a to z totožných důvodů jako u stížnosti předešlé. Tato stížnost mířila opět proti rozhodnutí ÚS, kterým byla potvrzena přiměřenost zajištění finančních prostředků stěžovatelské společnosti v rámci vyšetřování údajné trestné činnosti pana B. Tentokrát Soud prohlásil tuto stížnost za nepřijatelnou dle čl. 35 odst. 3 a 4 Úmluvy z důvodu nesplnění šestiměsíční lhůty k podání stížnosti. K otázce nesplnění šestiměsíční lhůty Soud dodal, že neuplatňuje pro český právní řád obvyklou zásadu, podle které se lhůta prodlužuje na nejbližší následující pracovní den, případně-li konec lhůty na den volna.⁹⁹

⁹³ Viz ESLP, *Iatridis proti Řecku*, stížnost č. 31107/96, rozsudek, 25. března 1999, § 58.

⁹⁴ Viz ESLP, *Immobiliare Saffi proti Itálii*, stížnost č. 22774/93, rozsudek, 28. července 1999, § 48.

⁹⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., *zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)* (znění účinné od 1. 5. 2001 do 31. 12. 2001).

⁹⁶ Viz ESLP, *AGOSI proti Spojenému království*, stížnost č. 9118/80, rozsudek, 24. října 1986, § 52.

⁹⁷ Viz ESLP, *“Bulves” AD proti Bulharsku*, stížnost č. 3991/03, rozsudek, 22. ledna 2009, § 63; ESLP, *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society proti Spojenému království*, stížnost č. 9118/80, rozsudek, 23. října 1997, § 80.

⁹⁸ ESLP, *Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 38333/06, rozhodnutí, 18. května 2010.

⁹⁹ Viz ESLP, *Otto proti Německu*, stížnost č. 21425/06, rozhodnutí, 10. listopadu 2009.

2.1.3 BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice¹⁰⁰

Významnost: 2

Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy, právo na spravedlivý proces, jelikož Ústavní soud ČR nerespektoval zásadu kontradiktornosti v rámci jeho řízení. Soud dále zamítl celou řadu dalších námitek stěžovatele, jež se týkaly porušení práva na spravedlivý proces a práva pokojně užívat majetek. Tento případ je v mnohém podobný případu předešlému, *Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice*, jelikož oba pojí osoba pan B., proti kterému bylo orgány činnými v trestním řízení zahájeno trestní stíhání a který figuroval v pozici jednatele u obou zmíněných společností.

Proti stěžovatelské společnosti bylo v dubnu 2001 celními úřady zahájeno několik správních řízení za účelem ověření přesné výše celního dluhu, který společnost zaplatila za období let 1994 až 1997, kdy obchodovala s feroslitinami. Současně bylo zahájeno trestní řízení proti panu B., který byl v uvedeném období jednatelem stěžovatelské společnosti, pro trestný čin zkrácení daně, poplatku a jiné povinné platby dle § 148 starého trestního zákona.¹⁰¹ V důsledku tohoto trestního řízení byla dne 24. dubna 2001 provedena prohlídka provozovny společnosti, při které došlo k zajištění hotovosti o celkové hodnotě přibližně 770 000 € a dokumentů, a to např. finančních spisů, účetních knih a obchodních listin. Orgány činné v trestním řízení dne 25. a 27. dubna 2001 dále zajistily všechny finanční prostředky stěžovatelské společnosti uložené na jejích pěti bankovních účtech pro podezření, že jsou výnosem z trestné činnosti pana B., bývalého jednatele společnosti. Výše těchto finančních prostředků dosahovala částky 3 786 866 €. Následným opatřením pražský vrchní státní zástupce současně zmrazil veškeré finanční prostředky uložené na účtech společnosti a přijaté po dnech 25. a 27. dubna 2001, jejichž výše dosahovala 3 919 580 €. Mezitím v souběžně vedených správních řízeních celních a daňových úřadů došlo k vyměření částky (ve věcech cla a daně z přidané hodnoty) ve výši 2 115 385 €, kterou měla stěžovatelská společnost povinnost uhradit. Jelikož finanční prostředky společnosti byly zajištěny či zmrazeny, řešila stěžovatelská společnost tuto situaci s cílem vyhnout se platební neschopnosti prostřednictvím úvěru. Mezi lety 2004 a 2005 ale byly vlivem opravných prostředků podaných stěžovatelskou společností veškeré platební výměry celních a daňových

¹⁰⁰ ESLP, *BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice*, stížnosti č. 33908/04, 7937/05, 25249/05, 29402/05 a 33571/06, rozsudek, 24. února 2011.

¹⁰¹ Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon*.

úřadů zrušeny pro jejich nezákonnost. Vlivem toho byly částky uhrazené stěžovatelskou společností této společnosti vráceny. Dne 30. ledna 2008 Ústavní soud ČR konstatoval porušení práva na majetek u společnosti Benet Czech, spol. s r.o., která se nacházela ve stejné situaci jako stěžovatelská společnost BENet Praha, spol. s r.o. ÚS odůvodnil své rozhodnutí tím, že doba zajištění trvající více než šest let byla nepřiměřená a narušila spravedlivou rovnováhu mezi obecným zájmem na potírání závažné trestné činnosti a ochranou práv stěžovatelské společnosti (Benet Czech, spol. s r.o.). Vlivem tohoto rozhodnutí pražský vrchní státní zástupce dne 6. března 2008 zrušil zajištění bankovních účtů obou zmíněných společností.

Stěžovatelská společnost namítala porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož jí byl v řízení před ÚS odepřen přístup k některým listinným důkazům ve spisu, délka zajištění finančních prostředků byla nepřiměřená, ÚS chybně posoudil jí podané ústavní stížnosti a ÚS jí nepostoupil vyjádření ostatních účastníků. K prvním třem námitkám stěžovatelské společnosti se Soud postavil zamítavě s konstatováním, že k porušení práva na spravedlivý proces ze strany ÚS zjevně nedošlo. K otázce odepření přístupu k některým listinným důkazům ve spisu ÚS, Soud uvedl, že stěžovatelská společnost měla po celou dobu přístup k těmto důkazům, a to v rámci spisu vedeného ÚS. Předmětné listinné důkazy navíc musely být stěžovatelské společnosti známy a sama jimi musela disponovat, jelikož se přímo týkaly zajištění jejích finančních prostředků na jejích bankovních účtech. Z tohoto hlediska tedy k porušení práva na spravedlivý proces nedošlo. S otázkou délky zajištění se Soud vypořádal v rámci rozhodování o porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. A konečně, co se týče spravedlnosti řízení před ÚS, Soud připomněl,¹⁰² že „*mu nepřísluší rozhodovat o skutkových či právních omylech, kterých se měly údajně dopustit vnitrostátní soudy, leda v případě a v rozsahu, v jakém by tím mohlo dojít k porušení práv a svobod zaručených Úmluvou.*“¹⁰³ V tomto případě se navíc rozhodnutí ÚS dle Soudu nejeví jako svévolná či zjevně nepřiměřená, tudíž ani zde nebylo právo na spravedlivý proces dotčeno.

U poslední námitky ohledně nepostoupení vyjádření ostatních účastníků, a to *in concreto* vyjádření pražského vrchního státního zástupce ze dne 20. ledna 2006, v řízení před ÚS již k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy došlo. Soud k této námitce uvedl, že pod pojem *spravedlivého procesu* patří také právo na kontradiktorní řízení, podle kterého jsou účastníci řízení povinni předložit každý důkaz potřebný k obhájení jejich nároků, přičemž tito účastníci dále musí být

¹⁰² Viz ESLP, *García Ruiz proti Španělsku*, stížnost č. 30544/96, rozsudek, 21. ledna 1999, § 28.

¹⁰³ ESLP, *BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice*, stížnosti č. 33908/04, 7937/05, 25249/05, 29402/05 a 33571/06, rozsudek, 24. února 2011, § 128, překlad dostupný na www.justice.cz.

i seznámení s každým důkazem či stanoviskem, jež mají za cíl ovlivnit rozhodování soudu. Účastníci musí dále disponovat i možností vyjádřit se k těmto důkazům a stanoviskům,¹⁰⁴ jelikož „v sázce je zde obzvláště důvěra účastníků ve fungování spravedlnosti, zakládající se mimo jiné na vědomí, že dostali příležitost vyjádřit svoje stanoviska ke každému dokumentu ve spisu,“¹⁰⁵ jak Soud uvedl i v případě *Nideröst-Huber proti Švýcarsku*.¹⁰⁶ Předmětné vyjádření pražského vrchního státního zástupce se týkalo prognózy dalšího vývoje trestního řízení proti panu B. a bylo vydáno na vyžádání ÚS. Ústavní soud ČR, jak vyplývá z výše zmíněného, již toto dílčí vyjádření pro stěžovatelskou společnost nezpřístupnil. Soud k tomu uvedl, že předmětné vyjádření obsahovalo informace o délce vyšetřování, tudíž mělo bezprostřední vztah k důvodům ústavní stížnosti společnosti o přiměřenosti zajištění jejich finančních prostředků. Informace vyplývající z vyjádření (slib brzkého ukončení vyšetřování a souvisejícího zajištění finančních prostředků) měly za cíl ovlivnit ÚS v rozhodování, jelikož byly zcela zásadním prvkem analýzy přiměřenosti. Z toho Soud vyvodil, že stěžovatelská společnost měla legitimní zájem na obdržení kopie vyjádření pražského vrchního státního zástupce. Toto vyjádření mělo navíc formu *prognózy*, přičemž tato forma je sama o sobě zpochybnitelná, případně vyvratitelná. Stěžovatelská společnost tak přišla o možnost přednést své argumenty o její přiměřenosti, tedy onu prognózu zpochybnit či vyvrátit. Soud nakonec konstatoval, že k dodržení práva na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy bylo nezbytné umožnit stěžovatelské společnosti vyjádřit se k listinnému důkazu předloženému dne 20. ledna 2006 na žádost ÚS pražským vrchním státním zástupcem. Učiněno však tak nebylo, tudíž došlo k porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP.

S namítaným porušením čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě se Soud vypořádal obdobným způsobem jako u výše zmíněného případu *Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice*. Soud tedy konstatoval, že k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva pokojně užívat majetek, nedošlo.

¹⁰⁴ Viz ESLP, *Krčmář proti České republice*, stížnost č. 35376/97, rozsudek, 3. března 2000, § 40.

¹⁰⁵ ESLP, *BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice*, stížnosti č. 33908/04, 7937/05, 25249/05, 29402/05 a 33571/06, rozsudek, 24. února 2011, § 139, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁰⁶ ESLP, *Niederöst-Huber proti Švýcarsku*, stížnost č. 18990/91, rozsudek, 18. února 1997, § 29.

2.1.4 3A.CZ s.r.o. proti České republice¹⁰⁷

Významnost: 2

Soud jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, tedy že bylo porušeno právo stěžovatelské společnosti na spravedlivý proces, a to v podobě nerespektování zásady kontradiktornosti v řízení před Ústavním soudem ČR.

Dne 8. října 2001 byl odsouzen pro trestný čin zpronevěry dle § 248 starého trestního zákona¹⁰⁸ bývalý zaměstnanec stěžovatelské společnosti, pan P. Š. Zpronevěra se týkala majetku stěžovatelské společnosti, přičemž odsouzenému vznikla vůči ní povinnost náhrady škody. Této škody se stěžovatel snažil domoci pomocí exekuce dle exekučního řádu,¹⁰⁹ jelikož pan P. Š. přisouzenou částku neuhradil. Exekutor byl pověřen Okresním soudem Praha-východ (dále také jako „OS“). Pověřený exekutor dne 29. června 2004 zmíněnému soudu oznámil, že u povinného není žádný postižitelný majetek, a navrhl zastavení exekuce pro nemajetnost povinného dle § 89 tehdy účinného exekučního řádu s žádostí,¹¹⁰ aby stěžovatel uhradil náklady exekuce. Okresní soud Praha-východ výkon rozhodnutí na návrh exekutora zastavil, stěžovateli (oprávněnému) uložil povinnost úhrady nákladů exekuce ve výši 7 025 Kč, přičemž povinnému uložil povinnost nahradit tyto náklady stěžovateli. Stěžovatel se proti tomuto rozhodnutí odvolal, jelikož dle jeho mínění prvoinstanční rozhodnutí odporovalo zásadě uvedené v § 87 odst. 3 tehdy účinného exekučního řádu, a to že „náklady exekuce hradí exekutorovi povinný,“ přičemž náklady dle § 87 odst. 2 téhož jí nevznikly. Krajský soud v Praze (dále také jako „KS“) dne 28. února 2005 ve svém rozhodnutí uvedl, že na základě § 271 občanského soudního řádu (dále také jako „OSŘ“)^{111, 112} rozhodnutí o nákladech výkonu rozhodnutí je odvislé od důvodu zastavení výkonu rozhodnutí. Stěžovatel dle něj musel vědět o nároku soudního exekutora na odměnu a dále měl vynaložit dostatek náležité péče k zjištění, zda má exekuce reálnou šanci na úspěch, tedy zda je

¹⁰⁷ ESLP, 3A.CZ s.r.o. proti České republice, stížnost č. 21835/06, rozsudek, 10. února 2011.

¹⁰⁸ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

¹⁰⁹ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

¹¹⁰ Znění tehdy účinného § 89 exekučního řádu „Dojde-li k zastavení exekuce, může soud uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce.“

¹¹¹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (znění účinné od 1. 1. 2005 do 31. 3. 2005).

¹¹² Znění § 271 OSŘ „Dojde-li k zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí, rozhodne soud o náhradě nákladů, které účastníkům prováděním výkonu rozhodnutí vznikly, podle toho, z jakého důvodu k zastavení výkonu rozhodnutí došlo. Může také zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech výkonu, popřípadě uložit oprávněnému, aby vrátil, co mu povinný na náklady výkonu rozhodnutí již zaplatil.“

povinný solventní. Dle druhoinstančního soudu stěžovatel dostatek této náležitě péče neprojevil, tudíž zavinil zastavení exekuce, a tak stěžovateli uložil povinnost uhradit exekutorovi náklady exekuce. Stěžovateli navíc tímto rozhodnutím nebylo přiznáno právo na uhrazení předmětných nákladů ze strany povinného. Toto usnesení KS v Praze stěžovatel napadl u Ústavního soudu ČR, kde namítal porušení práva na spravedlivý proces, dále práva na soudní ochranu a práva na pokojné užívání majetku, ten však ústavní stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Při svém rozhodování opomněl ÚS seznámit stěžovatele se stanoviskem KS vydaného k předmětné věci, přičemž ÚS toto stanovisko KS ve svém rozhodnutí dokonce i zmínil. ÚS dále ve svém rozhodnutí označil právní názor KS v Praze o náhradě nákladů exekuce za ústavně konformní. ÚS tedy ponechal na úvaze obecných soudů, zda náklady exekuce uhradí povinný či oprávněný, přičemž připomněl, že v souladu s jeho předešlým nálezem¹¹³ musí soudní exekutor náhradu nákladů exekuce, a to včetně jeho odměny, obdržet vždy bez ohledu na absenci procesního zavinění jedné ze stran.

Před vynesením rozsudku ESLP došlo dne 1. ledna 2008 k úpravě § 89 exekučního řádu, který nově stanovil:

Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavinil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný.

Zde již zákon explicitně stanovuje povinnost oprávněného nahradit *paušálně určené či účelně vynaložené výdaje* soudnímu exekutorovi při nesolventnosti povinného.

Stěžovatel namítal porušení čl. 6 odst. 1, jelikož mu dle jeho mínění byla uložena povinnost k náhradě nákladů exekuce, aniž by tato povinnost měla oporu v zákoně. Soud dospěl k závěru, že projednávaná věc se týká zejména výkladu § 89 exekučního řádu (ve spojení s § 271 OSŘ upravujícím zásadu procesního zavinění) a s tím související otázky, zda náhrady exekuce mají jít k tíži povinného či oprávněného. K tomu ale dodal, že výklad vnitrostátního práva náleží přednostně vnitrostátním orgánům a zejména soudům.¹¹⁴ Soudu tedy nepřísluší posuzovat skutkové okolnosti s výhradou posouzení jejich slučitelnosti s ustanoveními EÚLP. V dané věci Soud sice uznal, že předmětné ustanovení exekučního řádu nevykládaly vnitrostátní soudy jednotně, přičemž KS v Praze zaujal vůči stěžovateli ve svém usnesení relativně přísný postoj,

¹¹³ Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. II. ÚS 372/04, 8. srpna 2005.

¹¹⁴ Viz ESLP, *Rotaru proti Rumunsku*, stížnost č. 28341/95, rozsudek, 4. května 2000, § 53.

na straně druhé Soud neshledal na výkladu KS v Praze prvky svévole či nerozumnosti. Ústavní soud ČR navíc v mezidobí mezi podáním stěžovateli stížnosti k ESLP a vynesemím rozsudku o této stížnosti sjednotil v této věci svoji rozhodovací činnost. Větší význam ale měla již zmíněná změna exekučního řádu z 1. ledna 2008, jež upravila § 89 a přidala mu na jednoznačnosti. V této části stížnosti tedy k porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP nedošlo.

Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy tam, kde stěžovatel namítal porušení zásady kontradiktornosti, jelikož mu ÚS nezaslal stanovisko dalšího účastníka řízení o ústavní stížnosti, KS v Praze, a tím mu znemožnil se k němu vyjádřit. Stanovisko KS obsahovalo některé další skutečnosti, které nebyly obsaženy v jeho usnesení ze dne 28. února 2005. Stanovisko tedy nebylo nadbytečné a mělo tudíž vliv na rozhodnutí ÚS. Soud konstatoval, že k dodržení práva na spravedlivý proces a v něm obsažené zásady kontradiktorního řízení je vyžadováno, aby měl stěžovatel možnost se k předmětnému stanovisku vyjádřit, případně aby o něm byl alespoň informován a mohl se rozhodnout, zda na něj bude reagovat.¹¹⁵ K porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy z tohoto hlediska dle Soudu tedy došlo. Pochybení ÚS je zde v mnohém podobné tomu z případu *BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice*.

Stěžovatel namítal ještě porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě způsobené uložením povinnosti k náhradě nákladů exekuce. Soud nejprve připomněl, že náklady soudního řízení představují *poplatky* dle odstavce druhého čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.¹¹⁶ Námitky vztahující se k úhradě těchto nákladů by tedy měly být posouzeny z hlediska tohoto ustanovení.¹¹⁷ V této věci Soud konstatoval, že uložená náhrada nákladů ve výši 7 025 Kč nepředstavovala pro stěžovatele nepřiměřené břemeno, navíc tato povinnost byla, jak Soud již výše uvedl, uložena ze zákonných důvodů a v souladu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy. K porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP dle Soudu tedy nedošlo.

¹¹⁵ Viz ESLP, *Asnar proti Francii*, stížnost č. 12316/04, rozsudek, 18. října 2007, § 28.

¹¹⁶ Znění čl. 1 odst. 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě „*Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.*“

¹¹⁷ Viz ESLP, *Perdigão proti Portugalsku*, stížnost č. 24768/06, rozsudek, 16. listopadu 2010, § 60-61.

2.1.5 L.C.I. proti České republice¹¹⁸

Významnost: 3

V tomto případě Soud jednomyslně shledal, že bylo porušeno právo stěžovatelské společnosti na rozhodnutí v přiměřené lhůtě dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Dále jí přiznal náhradu nemajetkové újmy ve výši 2 000 €.

Stěžovatelská společnost je společností s ručením omezeným sídlící v Praze založená dle českých právních předpisů. Obchodní firma L.C.I. je zkratkou pro *Legal Consultancy International*. V září roku 1991 uzavřela stěžovatelská společnost se státním podnikem Z. smlouvu, ve které se zavázala pomoci tomuto státnímu podniku při transformaci, a to včetně vypracování privatizačního projektu. Smlouva uváděla i cenu za tyto služby a dále dodatečnou částku ve výši 640 000 Kč, jež měla být stěžovatelské společnosti státním podnikem poskytnuta po realizaci privatizačního projektu. Státní podnik však po realizaci privatizačního projektu tuto dodatečnou částku odmítl stěžovatelské společnosti uhradit, přestože byl privatizační projekt předložen ve sjednané lhůtě. Stěžovatelská společnost na neuhrazení dodatečné částky reagovala dne 2. června 1992 podáním žaloby na státní podnik ke Krajskému obchodnímu soudu v Praze (dále jen „KOS“),¹¹⁹ v níž se domáhala zaplacení předmětné částky. Řízení skončilo dne 10. května 2000 usnesením Ústavního soudu ČR o odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatelské společnosti. Za celkovou dobu řízení o délce téměř 8 let bylo rozhodováno v rámci tří stupňů soudní soustavy, a to konkrétně u KOS v Praze, VS v Praze a ÚS.

Stěžovatelská společnost u ESLP namítala porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož se domnívala, že její věc nebyla projednána v přiměřené lhůtě. Vláda ČR argumentovala složitostí projednávané věci, dále pozdní úhradou soudního poplatku stěžovatelskou společností, nemocí právního zástupce stěžovatelské společnosti a pracovním přetížením KOS v Praze. Dále uvedla, že na délku řízení mělo vliv i podání řádných a mimořádných opravných prostředků stěžovatelskou společností, přičemž vnitrostátní soudy postupovaly s nejvyšší možnou rychlostí. Soud se s tvrzením Vlády ČR neztotožnil a v souladu s případem *Frydlender proti Francii*¹²⁰

¹¹⁸ ESLP, *L.C.I. proti České republice*, stížnost č. 64750/01, rozsudek, 7. června 2005.

¹¹⁹ Mezi lety 1992 až 2000 v obvodu Krajského soudu v Praze a rovněž i v obvodu Městského soudu v Praze působil samostatný Krajský obchodní soud v Praze, jenž rozhodoval v obchodní věcech a vedl obchodní rejstřík. Roku 2000 byl začleněn do Městského soudu v Praze.

¹²⁰ ESLP, *Frydlender proti Francii*, stížnost č. 30979/96, rozsudek, 27. června 2000.

konstatoval, že řízení bylo v tomto případě příliš zdlouhavé a neodpovídalo tedy požadavku na přiměřenou lhůtu, čímž došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud dále připustil, že stěžovatelská společnost utrpěla vlivem nepřiměřené délky předmětného řízení jistou morální újmu,¹²¹ tudíž jí z tohoto titulu přiznal částku ve výši 2 000 €. Na nákladech řízení přiznal Soud stěžovatelské společnosti částku 1 422 €. Výše této částky odpovídala kritériím Soudu, na základě kterých stěžovatelům přiznává náhradu nákladů řízení, kterými jsou *reálnost, nezbytnost a účelnost* vynaložené částky.¹²²

2.1.6 Day s.r.o. a ostatní proti České republice¹²³

Významnost: 3

Soud jednomyslně konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož došlo k porušení práva na přístup k soudu, a to v důsledku rozhodčí doložky ve smlouvě, kterou stěžovatelé sami neuzavřeli, avšak byli touto doložkou vázáni.

V rolích stěžovatelů vedle společnosti Day s.r.o. působilo dalších pět fyzických osob, českých a německých občanů. Všech šest osob bylo minoritními akcionáři ve společnosti Ytong, a.s., jež byla dne 24. června 2003 zrušena. Veškeré jmění společnosti přešlo na jejího hlavního akcionáře, přičemž minoritní akcionáři obdržely za své akcie vypořádání v penězích, jejichž hodnota byla vyčíslena na základě znaleckého posudku. Smlouva mezi společností Ytong, a.s., a hlavním akcionářem o převodu veškerého jmění na hlavního akcionáře obsahovala rozhodčí doložku, podle níž měl být potencionální nesouhlas minoritních akcionářů ohledně výše vypořádání řešen v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Smlouva o převodu jmění byla schválena valnou hromadou společnosti Ytong, a.s., a to hlasy hlavního akcionáře. Dne 8. října 2003 podali stěžovatelé ke Krajskému soudu v Brně žalobu, kde tvrdili, že vypořádání nebylo přiměřené a žádali jeho doplatek. Dne 14. července 2005 KS v Brně řízení zastavil s odůvodněním, že vzhledem k existenci rozhodčí doložky v předmětné smlouvě není dána jeho pravomoc k rozhodování v této věci. Vrchní soud v Olomouci (dále také jako „VS“) toto usnesení potvrdil, jelikož neshledal porušení práva na přístup k soudu, navíc uvedl, že dle § 220k odst. 1 obchodního zákoníku¹²⁴ je rozhodčí doložka

¹²¹ Viz ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000, § 35-36.

¹²² Viz ESLP, *L.C.I. proti České republice*, stížnost č. 64750/01, rozsudek, 7. června 2005, § 37.

¹²³ ESLP, *Day s.r.o. a ostatní proti České republice*, stížnost č. 48203/09, rozsudek, 16. února 2012.

¹²⁴ Zákon č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník*.

závazná i pro stěžovatele. Stěžovatelé se svými námitkami neuspěli ani před Nejvyšším soudem v Brně a Ústavním soudem ČR. Po právní moci usnesení VS v Olomouci ze dne 13. ledna 2006 se pět ze šesti stěžovatelů (včetně společnosti Day s.r.o.) obrátilo na výše uvedený rozhodčí soud, přičemž vůči němu současně namítali nedostatek jeho pravomoci. Rozhodčí soud ve třech případech řízení zastavil, a to právě pro nedostatek jeho pravomoci. Ve dvou případech (včetně případu společnosti Day s.r.o.) námitku nedostatku pravomoci zamítl.

Stěžovatelé ve své stížnosti k ESLP namítali, že jim byl odepřen přístup k soudu, kde mělo dojít k řešení otázky výše obdrženého vypořádání. Soud připomněl že předmětná věc se v mnohém podobá případu *Suda proti České republice*,¹²⁵ ve kterém konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož stěžovatel nesouhlasil s rozhodčím řízením, řízení před rozhodčím soudem bylo neveřejné a rozhodčí soud nebyl zřízen zákonem. Na rozdíl od případu *Suda proti České republice* je však Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky zřízen zákonem,¹²⁶ o tom nebylo v řízení před Soudem sporu. Stěžovatelé namítali, že řízení před tímto rozhodčím soudem nesplňuje požadavek veřejného projednání. Soud uvedl, že řád rozhodčího soudu umožňuje veřejné projednání toliko na základě rozhodnutí předsedy tohoto rozhodčího soudu a se souhlasem obou sporných stran. Tento rozhodčí soud tedy nesplňoval požadavek veřejného projednání zakotvený v čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud sice připustil, že požadavek na veřejné projednání není absolutní,¹²⁷ avšak v tomto případě nenašel žádné důvody ospravedlňující nekonání veřejného jednání, přičemž s ohledem na jeho dosavadní judikaturu se mu ani nezdálo,¹²⁸ že by takové důvody existovaly. Rozhodčí soud, jak vyplývá z výše zmíněného, nemohl nadto splnit ani povinnost veřejného vyhlášení rozsudku upravenou též v čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Dle Soudu tento požadavek nemohl být zhojen ani v rámci přezkumného soudního řízení či jakéhokoli jiného řízení.¹²⁹ Závěrem Soud uvedl, že:

Pro účely přezkoumání projednávané stížnosti proto není nezbytné, aby stěžovatelé zahájili rozhodčí řízení. Pouhá skutečnost, že tak učinili a že Rozhodčí soud později konstatoval, že nemá pravomoc meritorně rozhodnout, takže stěžovatelé mohli po několika letech zahájit soudní řízení,

¹²⁵ ESLP, *Suda proti České republice*, stížnost č. 1643/06, rozsudek, 28. října 2010.

¹²⁶ Zákon č. 301/1992 Sb., *zákon České národní rady o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*.

¹²⁷ Viz ESLP, *Jussila proti Finsku*, stížnost č. 73053/01, rozsudek, 23. listopadu 2006, § 40.

¹²⁸ Ibid., § 41-49.

¹²⁹ Viz ESLP, *Suda proti České republice*, stížnost č. 1643/06, rozsudek, 28. října 2010, § 52, 54.

však nemůže uspokojit jejich právo na přístup k soudu, které měli mít možnost uplatnit ihned poté, kdy byla společnost zrušena a vznikl spor o výši vypořádání.¹³⁰

Na základě výše uvedených úvah Soud rozhodl, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, tedy k porušení práva na přístup k soudu.

Soud dále každému ze stěžovatelů přiznal částku 5 000 € z titulu náhrady morální újmy. Stěžovatelská společnost Day s.r.o. však tuto náhradu neobdržela, jelikož nespecifikovala, z jakého důvodu morální újmu utrpěla, jak je vyžadováno judikaturou ESLP.¹³¹ Jako náhradu nákladů řízení Soud všem stěžovatelům přiznal částku 5 500 €.

2.1.7 Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice¹³²

Významnost: 3

Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož bylo porušeno právo stěžovatelů na spravedlivý proces, a to vlivem zamezení jejich přístupu k soudu během převzetí jmění společnosti Moravské naftové doly, a.s., hlavním akcionářem, tedy během tzv. *nepravého squeeze-outu*.

Stížnost k ESLP podalo pět fyzických osob a jedna osoba právnická, a to společnost Solaris, s.r.o., celkem tedy šest stěžovatelů. Všech šest stěžovatelů bylo minoritními akcionáři ve společnosti Moravské naftové doly, a.s., (dále jen „MND“). Dne 28. května 2004 přijala valná hromada MND hlasy hlavního akcionáře usnesení o zrušení společnosti a převodu veškerého jejího jmění na osobu hlavního akcionáře. K 1. lednu 2004 stěžovatelé obdrželi za své akcie vypořádání v penězích, jehož výše byla stanovena na základě znaleckého posudku. Stěžovatelé dne 31. května 2004 podali žalobu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady MND ke KS v Brně s odůvodněním, že usnesení bylo přijato v rozporu se zákonem, porušovalo bilaterální dohodu o ochraně investic a zákon samotný upravující podmínky přijetí předmětného usnesení je protiústavní. KS v Brně však řízení zastavil dle § 220h obchodního zákoníku,¹³³ jelikož zrušení

¹³⁰ ESLP, *Day s.r.o. a ostatní proti České republice*, stížnost č. 48203/09, rozsudek, 16. února 2012, § 33, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹³¹ Viz ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000, § 35; ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 10. března 2011, § 25.

¹³² ESLP, *Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnost č. 8992/07, rozsudek, 13. října 2011.

¹³³ Zákon č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník*.

MND bylo již zapsáno do obchodního rejstříku. Opravné prostředky podané stěžovateli prvoinstanční rozhodnutí nezrušily ani nezměnily. Dne 15. června 2004 KS v Brně, rejstříkový soud, povolil zápis převodu a výmaz MND z obchodního rejstříku. Rejstříkový soud rozhodl bez nařízení jednání, přičemž toto rozhodnutí ani nedoručil stěžovatelům, jelikož nebyli v postavení účastníků řízení. Odvolání proti rozhodnutí rejstříkového soudu bylo VS v Olomouci odmítnuto, jelikož stěžovatelé nebyli účastníky prvoinstančního řízení. Stěžovatelé nadto podali žalobu na přezkoumání výše vypořádání ke KS v Brně.

Stěžovatelé ve své stížnosti k ESLP namítali, že neměli možnost účinně napadnout usnesení valné hromady o zrušení společnosti, a to z důvodu, že obchodní zákoník neumožňoval vnitrostátním soudům věcně se zabývat touto žalobou. Soud při rozhodování v této věci vycházel ze svého předešlého případu *Kohlhofer a Minarik proti České republice*,¹³⁴ ve kterém konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy. U obou případů byl stěžovatelům, totožně minoritním akcionářům, znemožněn přístup k soudu ohledně meritorního přezkoumání námitek neplatnosti usnesení valné hromady poté, co příslušné rejstříkové soudy provedly zápis převodu jmění a zrušení společností do obchodního rejstříku. V obou případech stěžovatelé nebyli účastníky řízení před rejstříkovými soudy, kde tedy nemohli hájit své zájmy, přičemž v obou případech rejstříkové soudy shodně rozhodly o zápisu, aniž by vyčkaly na rozhodnutí o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady příslušnými soudy. Následně v obou případech shodně příslušné soudy rozhodující o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady dle § 220h obchodního zákoníku řízení zastavily pro provedení zápisu do obchodního rejstříku rejstříkovými soudy. ESLP v odkazovaném případě dále konstatoval, že právo na soud nemohlo být uspokojeno ani v řízení na dorovnání přiměřeného vypořádání dle § 220k obchodního zákoníku či v řízeních o náhradě škody, jelikož obě tato řízení sledují jiný cíl, kterým je vypořádání minoritních akcionářů, než je cíl plnohodnotného projednání otázky platnosti usnesení valné hromady. Ve věci *Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice* Vláda ČR připojila argument, že po vynesení rozsudku ve věci *Kohlhofer a Minarik proti České republice* lze očekávat pozitivní změnu vnitrostátní judikatury a legislativy. Soud při rozhodování ve věci samé uvedl, že tento případ byl prakticky stejný jako případ, na který odkazoval, vzhledem k tomu tedy neviděl důvod, proč by měl v této věci rozhodnout odlišně. Ani argument Vlády ČR o budoucí pozitivní změně vnitrostátní judikatury a právní úpravy na rozhodnutí Soudu nic nezměnilo. Došlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy,

¹³⁴ ESLP, *Kohlhofer a Minarik proti České republice*, stížnosti č. 23921/03, 28464/04 a 5344/05, rozsudek, 15. října 2009.

jelikož stěžovatelé disponovali nedostatečným přístupem k soudu ohledně jejich tvrzení, že předmětné usnesení valné hromady bylo v rozporu se zákonem.

2.1.8 R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice¹³⁵

Významnost: 3

Soud jednomyslně konstatoval, že došlo k porušení čl. 1 Protokolu č. 1, práva stěžovatelů na ochranu majetku, a to v důsledku regulace nájemného bez právního základu mezi lety 2002 až 2006. Zbylé námitky stěžovatelů Soud odmítl pro jejich zjevnou neopodstatněnost. Dále většinou hlasů (6 ku 1) rozhodl, že otázka přiznání spravedlivého zadostiučinění dle čl. 41 Úmluvy není zatím připravena k posouzení.

Stěžovatelé, 5 fyzických osob a jedna osoba právnická, byli vlastníky bytových domů, jež získaly na základě restitučních předpisů, přičemž na některé z těchto domů se vztahovala vyhláška Ministerstva financí ČR,¹³⁶ již bylo regulováno nájemné. Ústavní soud ČR však svým nálezem¹³⁷ tuto vyhlášku zrušil pro její rozpor s čl. 11 LZPS a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Účinnost tohoto nálezu byla stanovena k 31. prosinci 2001, aby měl zákonodárce dostatek času na přijetí nové právní úpravy v dané problematice. Během roku 2002 Ministerstvo financí ČR a vláda ČR vydaly tři právní předpisy s cílem vyplnit mezeru v právním řádu vzniklou zmíněným nálezem ÚS. Všechny tyto předpisy byly obsahově srovnatelné se zrušenou vyhláškou, proto byly následně také zrušeny, a to povětšinou ÚS. Důsledkem této absence právní úpravy v oblasti deregulace nájemného, zůstávalo toto nájemné neměnné a pro pronajímatele na zcela nevyhovující úrovni. Na dlouhodobou protiústavní nečinnost Parlamentu ČR bylo vnitrostátní judikaturou reagováno tím, že obecné soudy měly posoudit žaloby pronajímatelů na náhradu škody proti ČR z hlediska práva na náhradu za nucené omezení vlastnického práva dle čl. 11 odst. 4 LZPS, přičemž subsidiárně by byla uplatněna úprava odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu moci veřejné. K pozvolné deregulaci nájemného došlo až k 31. březnu 2006, kdy nabyl účinnosti zákon o jednostranném zvyšování nájemného z bytů, přičemž

¹³⁵ ESLP, *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 a 65546/09, rozsudek, 15. října 2009; ESLP, *R & L, s.r.o., proti České republice*, stížnost č. 37926/05, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění - vyškrtnutí stížnosti), 11. června 2015.

¹³⁶ Vyhláška č. 176/1993 Sb., *vyhláška Ministerstva financí o nájemném z bytu a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu*.

¹³⁷ Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 3/2000, 21. června 2000.

jednostranné zvyšování nájemného bylo možné až od 1. ledna 2007.¹³⁸ Tento zákon přinesl metodiku postupného zvyšování nájemného, která k roku 2010 (2012 ve větších městech) vyrovnala výši nájemného regulovaných bytů s úrovní tržního nájemného.

V období mezi zrušením zmíněné vyhlášky a přijetím zákona, který upravil metodiku deregulace nájemného, se pronajímatelé bezúspěšně domáhali nápravy před vnitrostátními soudy buď **žalobami proti nájemcům na zvýšení nájemného**, nebo **žalobami na náhradu škody proti ČR**. V prvním případě vnitrostátní soudy rozhodly, že nájemné lze zvýšit toliko *pro futuro* ode dne podání žaloby. U druhé možnosti soudy argumentovaly dvojitým způsobem, jednak subsidiaritou této žaloby, přičemž její úspěšné uplatnění by bylo podmíněno předcházející neúspěšnou žalobou na určení výše nájemného proti nájemcům. Jednak vnitrostátní soudy tyto žaloby zamítly po jejich věcném přezkoumání s odůvodněním, že jelikož dosud nebyla přijata zákonná úprava deregulační metodiky, nelze tento postup označit za *nesprávný úřední postup* ve světle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.¹³⁹

Vláda ČR uplatnila celou řadu námitek proti přijatelnosti stížností stěžovatelů, a to **nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy**, nedodržení šestiměsíční lhůty k podání stížnosti, absence podstatné újmy a zneužití práva na podání stížnosti. K nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy Vláda ČR poukázala na to, že stěžovatelé měli k dispozici jak *prostředky nápravy preventivní povahy*, a to žalobu proti nájemcům na zvýšení nájemného a návrh na zrušení některých ustanovení občanského zákoníku,¹⁴⁰ tak *prostředky nápravy kompenzační povahy*, kam patří žaloba na náhradu škody proti ČR. Vyčerpání těchto prostředků nápravy umožňovalo přístup k Ústavnímu soudu ČR, kde dle Vlády ČR měli stěžovatelé přiměřené vyhlídky na úspěch. Soud s ohledem na případ *Vomočil a ART 38, a.s., proti České republice*¹⁴¹ konstatoval, že vnitrostátní judikatura o prostředcích nápravy se teprve vyvíjela, tudíž se stěžovatelé nacházeli v nejistotě, pomocí jakého řízení by se měli bránit. Všichni stěžovatelé ale využili alespoň jeden z prostředků nápravy zmíněných Vládou ČR, své nároky

¹³⁸ Zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁹ Zákon č. 82/1998 Sb., zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

¹⁴⁰ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

¹⁴¹ ESLP, *Vomočil a ART 38, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 38817/04 a 1458/07, rozhodnutí, 5. března 2013.

uplatnili též v řízení před ÚS, přičemž o těchto řízeních nebylo možné říci, že by zcela vylučovaly vyhlídky na úspěch. Soud následně připomněl,¹⁴² že „*po stěžovateli, který vyčerpал prostředek nápravy, jenž je zjevně účinný a dostatečný, nelze požadovat, aby se pokusil uplatnit také jiné prostředky, které jsou sice dostupné, ale pravděpodobně by nebyly o nic úspěšnější.*“¹⁴³ Dle Soudu stěžovatelé tedy nebyli povinni vyčerpát alternativní prostředky nápravy, jelikož tyto prostředky nezaručovaly vyšší naději na úspěch. Soud dále odmítl argumentaci Vlády ČR, že stěžovatelé měli zahájit řízení proti ČR s cílem domoci se náhrady za nucené omezení vlastnického práva dle čl. 11 odst. 4 LZPS, jak bylo stanoveno vnitrostátní judikaturou, jelikož dle Soudu nebylo spravedlivé požadovat vyčerpání prostředku nápravy dovozeného z judikatury, k níž nebyla stěžovatelům poskytnuta přiměřená doba k seznámení.¹⁴⁴ Přiměřenou dobou by bylo přibližně šest měsíců, což ale záleží na okolnostech jednotlivého případu.¹⁴⁵ V daném případě by navíc uplatnění této žaloby nebylo uplatněním účinného prostředku nápravy, jelikož nárok stěžovatelů byl v té době již promlčen. Ostatním námitkám nebude v této práci věnován prostor, jelikož ani jedna z nich se netýkala stěžovatele pro tuto práci relevantního, a to právnické osoby R & L, s.r.o.

V části odůvodnění stížnosti se Soud zabýval nejprve tvrzeným porušením jejich majetkových práv a následně jejich dalšími námitkami. K tvrzenému porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě stěžovatelé namítali porušení jejich majetkových práv, jelikož jim systém regulace nájemného neumožňoval vybírat nájemné ve výši zaručující alespoň přiměřený zisk, přičemž byli dále podstatně omezeni i v možnosti ukončení dosavadních nájemných smluv. Vláda ČR naopak argumentovala tím, že stěžovatelé do již existujících nájemných vztahů vstoupili zcela dobrovolně s vědomím platné právní úpravy, tudíž se v této věci *de facto* vzdali práva na pokojné užívání majetku. Soud s tvrzením Vlády ČR nesouhlasil a uvedl, že vzdání se práva nutně předpokládá možnost jeho výkonu. Z hlediska existence zásahu je nerozhodné, zda měli stěžovatelé možnost výběru, stanou-li se vlastníky bytových domů, či nikoliv. Rozhodné je, zda

¹⁴² Viz ESLP, *McFarlane proti Irsku*, stížnost č. 3133/06, rozsudek, 10. září 2010, § 107; ESLP, *T.W. proti Maltě*, stížnost č. 25644/94, rozsudek, 29. dubna 1999, § 34.

¹⁴³ ESLP, *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 a 65546/09, rozsudek, 15. října 2009, § 60, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁴⁴ Viz ESLP, *Broca a Texier-Micault proti Francii*, stížnosti č. 27928/02 a 31694/02, rozsudek, 21. října 2003, § 20.

¹⁴⁵ *Ibid.*

mohli rozhodnout o užívání zmíněného majetku poté, co se stali jeho vlastníky.¹⁴⁶ Ochrana poskytovaná EÚLP není odvislá od toho, jakým způsobem stěžovatelé svá práva nabyli. Soud dále zohlednil, že stěžovatelé své stížnosti směřovali proti právní situaci v ČR po roce 2000, kdy ÚS zrušil výše zmíněnou vyhlášku, což u stěžovatelů založilo legitimní očekávání, že jejich postavení bude následně řešeno zákonodárcem. Soud s ohledem na výše zmíněné nakonec rozhodl, že úpravou regulace nájemného došlo k zásahu do práva stěžovatelů na užívání majetku, přičemž toto právo spadá pod druhý odstavec čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, *úpravy užívání majetku*. Aby byl tento zásah v souladu s požadavky Úmluvy musí být *zákonný, v obecném zájmu a přiměřený*,¹⁴⁷ „tj. musí zachovat spravedlivou rovnováhu mezi požadavky veřejného či obecného zájmu a požadavky ochrany základních práv jednotlivce.“¹⁴⁸

K podmínce zákonitosti zásahu Soud uvedl, že ÚS rozhodl o protiústavnosti a zrušení zmíněné vyhlášky, jež regulovala systém regulace nájemného, dne 21. června 2000 s účinností tohoto nálezu od 31. prosince 2001, aby ponechal Parlamentu ČR a Vládě ČR dostatečnou lhůtu k přijetí nové právní úpravy. K tomu Soud podotkl,¹⁴⁹ že „pokud ústavní soud rozhodne o protiústavnosti určitého právního předpisu, bude to mít rovněž důsledky pro zákonnost zásahu podle Úmluvy.“¹⁵⁰ K přijetí ústavně konformní právní úpravy však nedošlo (v rozporu s čl. 89 odst. 2 Ústavy ČR)¹⁵¹ až do 1. ledna 2007, kdy byl přijat zmíněný zákon o jednostranném zvyšování nájemného z bytů. S ohledem k tomu neměl zásah do majetkových práv stěžovatelů v období tzv. *právního vakua* právní základ, čímž došlo k porušení požadavku zákonitosti a tím i k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Jelikož Soud konstatoval porušení předmětného ustanovení Úmluvy již na základě nedodržení požadavku zákonitosti, ostatními dvěma požadavky se již nezabýval.

¹⁴⁶ Viz ESLP, *Radovici a Stănescu proti Rumunsku*, stížnosti č. 68479/01, 71351/01 a 71352/01, rozsudek, 2. listopadu 2006, § 74.

¹⁴⁷ Viz ESLP, *Beyeler proti Itálii*, stížnost č. 33202/96, rozsudek, 5. ledna 2000, § 107; ESLP, *J.A. Pye (Oxford) Ltd and J.A. Pye (Oxford) Land Ltd proti Spojenému království*, stížnost č. 44302/02, rozsudek, 30. dubna 2007, § 75.

¹⁴⁸ ESLP, *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 a 65546/09, rozsudek, 15. října 2009, § 109, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁴⁹ Viz ESLP, *Kurić a ostatní proti Slovinsku*, stížnost č. 26828/06, rozsudek, 26. června 2012, § 347-349; ESLP, *Bączkowski a ostatní proti Polsku*, stížnost č. 1543/06, rozsudek, 3. května 2007, § 70-71.

¹⁵⁰ ESLP, *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 a 65546/09, rozsudek, 15. října 2009, § 116, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁵¹ Znění čl. 89 odst. 2 Ústavy „Vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby.“

Co se týče dalších namítaných porušení ustanovení Úmluvy, tak námitky ohledně porušení čl. 13 (právo na účinný prostředek nápravy) a čl. 6 (právo na spravedlivý proces) Úmluvy prohlásil Soud za zjevně neopodstatněné. Stěžovatelé dle soudu měli přístup k různým řízením, a to včetně řízení o ústavní stížnosti, s přiměřenou vyhlídkou na úspěch.¹⁵² Stěžovatelé nadto vznesli námitku o porušení čl. 14 (zákaz diskriminace) ve spojení s čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, jelikož měli být diskriminováni oproti vlastníkům bytů nepodléhajících regulaci nájemného. Obě tyto skupiny vlastníků byly dle Soudu srovnatelné, přičemž ale bylo s nimi zacházeno rozdílně. Stěžovatelé však nabyli tyto bytové domy dobrovolně s vědomím toho, že některé z těchto bytů podléhají regulaci nájemného. Stěžovatelé se tedy do odlišného postavení oproti jiným vlastníkům bytů dostali dobrovolně a k porušení namítaných ustanovení Úmluvy dle Soudu tedy nedošlo.

Otázku použití čl. 41 Úmluvy Soud označil za nepřipravenou k rozhodnutí. Posouzení této otázky tedy odložil s ohledem k možnosti uzavření dohody mezi Vládou ČR a stěžovateli. Společnost R & L, s.r.o., žádala 742 148 Kč z titulu majetkové škody, 10 000 € z titulu morální újmy a také 52 715 Kč z titulu náhrady nákladů za vnitrostátní řízení a 78 120 Kč z titulu náhrady nákladů v řízení před Soudem. Dne 19. prosince 2014 Soud obdržel od stěžovatelské společnosti a Vlády ČR prohlášení, ve kterém strany konstatovali, že spolu uzavřeli smírné urovnání o celkové výši 21 000 € ve prospěch stěžovatelské společnosti. Soud tedy rozsudkem ze dne 11. června 2015 vyškrtl zbývající část stížnosti ze svého seznamu případů dle čl. 37 odst. 1 Úmluvy.¹⁵³

¹⁵² Viz *ESLP, Vomočil a ART 38, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 38817/04 a 1458/07, rozhodnutí, 5. března 2013, § 53.

¹⁵³ *ESLP, R & L, s.r.o., proti České republice*, stížnost č. 37926/05, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění - vyškrtnutí stížnosti), 11. června 2015.

2.1.9 Skoma, spol. s r.o., proti České republice¹⁵⁴

Významnost: 3

Soud jednomyslně dospěl k závěru, že bylo porušeno právo dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, tedy právo na přiměřenou délku řízení.

Stěžovatel podal dne 17. února 1994 žalobu ke KOS v Ostravě proti panu S. na zaplacení částky 1 819 735 Kč s příslušenstvím, jelikož pan S. měl porušit podmínky vzájemně uzavřené smlouvy o přepravě zboží. Dne 7. června 1994 vydal KOS v Ostravě platební rozkaz proti panu S., který se vůči němu bránil pomocí řádného opravného prostředku, a to odporu. Ústní jednání ve věci se následně konalo až v září roku 1997. KOS v Ostravě nakonec meritorně rozhodl ve prospěch stěžovatele dne 10. června 1998. Pan S. se dne 3. srpna 1998 odvolal k VS v Olomouci, který až v listopadu roku 2001 rozhodl o zastavení řízení, jelikož pan S. neodstranil vady svého odvolání. Celková doba řízení byla tedy téměř 8 let. Stěžovatel vedle toho dne 22. listopadu 1994 podal u KOS v Ostravě další žalobu, tentokrát proti společnosti A., na zaplacení částky 975 501 Kč s příslušenstvím, jelikož společnost A. se měla bezdůvodně obohatit na úkor stěžovatele. KOS v Ostravě opět vydal platební rozkaz, proti kterému společnost A. podala odpor. KOS v Ostravě dne 16. dubna 1999 nakonec opět meritorně rozhodl ve prospěch stěžovatele, přičemž společnost A. se proti rozsudku odvolala. Dne 16. dubna 2003 byl na majetek stěžovatele prohlášen konkurs. Řízení u VS v Olomouci muselo být v souladu se zákonem o konkursu a vyrovnání¹⁵⁵ přerušeno. Návrh na prohlášení konkursu na majetek společnosti byl dne 7. ledna 2004 zamítnut a po odpadnutí této překážky mohlo řízení proti společnosti A. u VS v Olomouci pokračovat. Toto řízení běželo i v době rozhodování Soudu o předmětné stížnosti. Řízení zatím trvalo více než 10 let.

Stěžovatel namítal porušení čl. 6 odst. 1, jelikož délka obou civilních řízení byla v rozporu se zásadou přiměřené lhůty. Soud připomněl že přiměřenost délky řízení posuzuje podle okolností daného případu s ohledem na kritéria: *složitost věci, chování stěžovatele, postup příslušných orgánů a význam sporu pro dotčené osoby*.¹⁵⁶ Soud s odkazem na tyto pravidla stanovená jeho vlastní judikaturou bez obsáhlejšího odůvodnění konstatoval, že došlo k porušení

¹⁵⁴ ESLP, *Skoma, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 21377/02, rozsudek, 14. února 2006.

¹⁵⁵ Zákon č. 328/1991 Sb., *zákon o konkursu a vyrovnání*.

¹⁵⁶ Viz ESLP, *Frydlender proti Francii*, stížnost č. 30979/96, rozsudek, 27. června 2000, § 43.

čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož délka řízení v projednávané věci byla nadměrná a neodpovídala požadavku na jeho přiměřenou délku.

Soud dále stěžovateli přiznal částku 8 150 € z titulu morální újmy, jelikož jí zcela jistě utrpěl z důvodu délky trvání obou soudních řízení.¹⁵⁷ Na nákladech řízení před Soudem přiznal Soud stěžovateli 1 379 €, avšak náhradu nákladů vynaložených v řízení před vnitrostátními soudy stěžovateli nepřiznal, jelikož stěžovatel nevyňaložil tyto náklady s cílem zamezit konstatovanému porušení Úmluvy či takové porušení napravit.¹⁵⁸

2.1.10 Eko-Energie, spol. s r.o., proti České republice¹⁵⁹

Významnost: 3

Soud jednomyslně konstatoval, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1, jelikož délka civilního řízení vedeného stěžovatelem překročila požadavek přiměřenosti.

Stěžovatel se žalobou ke KOS v Praze ze dne 5. září 1997 proti Fondu národního majetku dožadoval vydání bezdůvodného obohacení ve výši 5 288 148 Kč. Dne 28. dubna 2000 došlo k vydání platebního rozkazu vůči Fondu státního majetku, který proti němu podal odpor. Vlivem reorganizace soudnictví v České republice byla k 1. lednu 2001 věc postoupena Městskému soudu v Praze (dále také jako „MS v Praze“), který převzal agendu zaniklého Krajského obvodního soudu v Praze. MS v Praze nakonec rozsudkem žalobu stěžovatele zamítl, a to dne 5. prosince 2002. VS v Praze v rámci druhoinstančního řízení následně rozsudkem ze dne 20. dubna 2004 stěžovateli částečně vyhověl. Délka řízení dosahovala téměř 7 let pro dva stupně soudní soustavy.

Stěžovatel namítal porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož délka řízení byla dle něj v rozporu se zásadou přiměřené lhůty. Soud se nejprve zabýval otázkou přijatelnosti stížnosti. Stížnost označil v souladu s čl. 35 odst. 3 Úmluvy za přijatelnou, jelikož stěžovatel vyčerpal všechny dostupné vnitrostátní prostředky nápravy vzhledem k tomu, že v ČR neexistoval účinný prostředek nápravy umožňující namítat délku civilního řízení.¹⁶⁰ K odůvodněnosti stížnosti Soud při svém rozhodování zohlednil již zmíněná kritéria z případu *Frydlender proti Francii*. Soud

¹⁵⁷ Viz ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000, § 35.

¹⁵⁸ Viz ESLP, *Lilly France proti Francii*, stížnost č. 53892/00, rozsudek, 14. října 2003, § 33.

¹⁵⁹ ESLP, *Eko-energie, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 65191/01, rozsudek, 17. května 2005.

¹⁶⁰ Viz ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003, § 84.

uznal složitost projednávané věci, dále uvedl, že stěžovatel nepřispěl k délce řízení, a v potaz vzal i reorganizaci českého soudnictví, jež měla zaručit rychlejší projednávání občanskoprávních a obchodněprávních žalob. K poslednímu bodu však uvedl, že Vláda ČR neprokázala, že by přijaté opatření bylo dostatečné a že mohlo přinést uspokojivé výsledky.¹⁶¹ Soud tedy nakonec s přihlédnutím k výše uvedeným okolnostem případu shledal porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Soud stěžovateli přiznal na spravedlivém základě částku 3 000 € z titulu morální újmy.

2.1.11 Fackelmann ČR, spol. s r.o., proti České republice¹⁶²

Významnost: 3

Soud jednomyslně konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož právo stěžovatele na přiměřenou délku řízení bylo porušeno.

Stěžovatel dne 8. srpna 1997 podal žalobu ke Krajskému soudu v Plzni žalobu proti společnosti P. na zaplacení částky 317 956 Kč. Pověřený samosoudce vydal dne 4. září 1997 platební rozkaz na zaplacení dlužné částky, společnost P. však proti němu podala odpor. Dne 20. prosince 2000 KS v Plzni vynesl rozsudek ve prospěch stěžovatele. Žádná ze stran se proti němu neodvolal, rozsudek tedy nabyl právní moc dne 27. ledna 2001. Celková doba řízení byla více než 3 roky a 4 měsíce.

Soud označil stížnost za přijatelnou dle čl. 35 odst. 3 Úmluvy s odkazem na případ *Hartman proti České republice*,¹⁶³ jenž bude přiblížen v následujících kapitolách. K odůvodněnosti stížnosti Soud opět uvedl kritéria upravená mj. v případě *Frydlender proti Francii*, kdy shledal projednávaný případ za nepřilíš složitý trpící však neobjasněnými průtahy, kdy KS v Plzni zůstal zcela nečinný po dobu tří let. Soud tedy konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož případ stěžovatele nebyl projednán v přiměřené lhůtě.

Soud následně stěžovateli přiznal částku ve výši 2 200 € z titulu nemajetkové újmy.

¹⁶¹ Viz ESLP, *Guincho proti Portugalsku*, stížnost č. 8990/80, rozsudek, 10. července 1984, § 40.

¹⁶² ESLP, *Fackelmann, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 65192/01, rozsudek, 26. října 2004.

¹⁶³ ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003.

2.2 Akciové společnosti

2.2.1 Kreditní a průmyslová banka proti České republice¹⁶⁴

Významnost: 1

Soud jednomyslně shledal, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, práva žalující banky na přístup k soudu ve věci přezkoumání důvodů pro zavedení nucené správy společně s následným jejím prodloužením. K tomu dále konstatoval, že není zapotřebí separátně zkoumat část stížnosti o údajném porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva na pokojné užívání majetku.

Česká národní banka uvalila dne 27. září 1993 na Kreditní a průmyslovou banku, jež je akciovou společností se sídlem v Praze, nucenou správu dle § 26 odst. 1 písm. a) tehdy účinného zákona o bankách,¹⁶⁵ jelikož finanční situace a také likvidita banky byly dlouhodobě neuspokojivé a dosavadní opatření nevedla k nápravě. Zavedením nucené správy převzal postavení statutárního orgánu banky (představenstva) jmenovaný nucený správce. Správce je oprávněn dle § 30 tehdy účinného z. o bankách „*učinit opatření nezbytná k obnovení stability a likvidity banky, včetně uzavření poboček, popřípadě jiných organizačních jednotek banky.*“ I přes značný rozsah oprávnění jmenovaného nuceného správce, však rozhodnutí o zavedení nucené správy vůči Kreditní a průmyslové bance obsahovalo poučení o tom, že se na toto rozhodnutí neváží ustanovení o správním řízení a že se tedy proti němu nelze odvolat. Z tohoto důvodu dne 4. května 1995 stěžovatel namítal ve své stížnosti k Evropské komisi pro lidská práva (dále jen „Komise“ či „EKLP“),¹⁶⁶ že neměl k dispozici opravné prostředky, kterými by se mohl účinně bránit proti správnímu rozhodnutí o zavedení nucené správy vůči své osobě a tudíž i proti následným rozhodnutím správních či soudních orgánů. Tuto stížnost dne 20. května 1998 Komise prohlásila za přijatelnou. Vláda České republiky však namítala, že podaná stížnost k ESLP nemohla být podána platně, jelikož oprávněný k podání stížnosti byl toliko její nucený správce, na nějž přešli funkce původního statutárního orgánu banky. Za banku přitom podali stížnost dva stěžovatelé, a to banka (zastoupená panem O. Choděrou, advokátem v Praze) a pan Antonín

¹⁶⁴ ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003.

¹⁶⁵ Zákon č. 21/1992 Sb., *zákon o bankách* (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1993).

¹⁶⁶ Evropská komise pro lidská práva byla vedle Evropského soudu pro lidská práva jedním z kontrolních orgánů pro plnění EÚLP. Komise fungovala jako tzv. *filtrační orgán*, u něhož končilo projednávání naprosté většiny všech stížností. Jen v ojedinělých případech, kdy Komise nebylo schopna věc uzavřít, končil danou věc závazným rozsudkem ESLP. Činnost Komise byla ukončena roku 1998, tudíž jediným soudním orgánem Rady Evropy zůstal toliko Evropský soud pro lidská práva permanentně zasedající ve francouzském Štrasburku.

Moravec, který byl toho času předsedou představenstva a většinovým akcionářem banky. Ani jeden z nich přitom nebyl nuceným správcem zmocněn k jednání jménem předmětné banky, a to včetně jednání v podobě podání stížnosti k Evropské komisi pro lidská práva. I proto dle Vlády ČR musí být na podanou stížnost hleděno jako na neplatnou. Nadto Vláda ČR argumentovala tím, že ve formuláři stížnosti je uveden toliko jeden stěžovatel, a to pan Moravec, přičemž tento formulář byl podepsán panem Choděrou.

Soud se nakonec s námitkami Vlády ČR vypořádal ve prospěch stěžovatele. Stížnost podanou panem Moravcem a podepsanou panem Choděrou označil za platnou. Pan Moravec byl tedy oprávněn podat stížnost jménem banky, čímž došlo k již zmíněnému *proniknutí přes korporátní štít*. Soud v prvé řadě zdůrazňuje,¹⁶⁷ že „*Úmluvu a její protokoly je třeba interpretovat tak, že zaručují práva, která jsou skutečná a účinná a nikoli teoretická a iluzorní.*“¹⁶⁸ Tato zásada se vztahuje i na článek 34 Úmluvy. Soud sice uvádí, že banka, i když se nachází v nucené právě, jako právnická osoba nepřestala existovat, jen je zastupována dle § 29 odst. 2 tehdy účinného z. o bankách nuceným správcem, který je toho času způsobilý hájit práva stěžovatelské banky, a to včetně podávání stížností k orgánům EÚLP. Navíc v případě *Agrotexim a ostatní proti Řecku* Soud konstatoval,¹⁶⁹ že akcionáři společnosti nebyli oprávněni podat stížnost k ESLP z důvodu zasahování do majetkových práv společnosti dle čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, jelikož není možné ignorovat právní subjektivitu společnosti. U totožného případu Soud nadto přihlédl k faktu, že oprávnění k podání stížnosti k orgánům Úmluvy byli její dva jmenovaní likvidátoři, kteří své funkce vykonávali s péčí řádného hospodáře. Soud zde jasně stanovil, že sice není možné ignorovat právní subjektivitu společnosti, na druhé straně ale připustil, že za výjimečných okolností lze, zejména tam, kde se prokáže, že pro společnost nebylo možné stížnost k ESLP podat prostřednictvím orgánů ustanovených podle stanov, právní subjektivitu společnosti opominout. V případě české banky se stížnost navíc nezaobírá zasahováním do majetkových práv společnosti, ale týká se samotné skutečnosti, že stěžovatelské bance byl Českou národní bankou ustanoven nucený správce bez možnosti obrany proti tomuto vrchnostenskému rozhodnutí ať již za pomoci podání odvolání či vznesení námitek. Podstatou předmětné stížnosti je odepření účinné možnosti obrátit se s opravným prostředkem na soud, proto tvrzení Vlády ČR, že stížnost

¹⁶⁷ Viz ESLP, *Cruz Varas a ostatní proti Švédsku*, stížnost č. 15576/89, rozsudek, 20. března 1991, § 99.

¹⁶⁸ ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003, § 48, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁶⁹ Viz ESLP, *Agrotexim a ostatní proti Řecku*, stížnost č. 14807/89, rozsudek, 24. října 1995, § 68.

k orgánům Úmluvy mohl podat toliko nucený správce, by učinilo právo na individuální stížnost dle čl. 34 Úmluvy právem teoretickým a iluzorním. Soud na základě výše zmíněného nakonec rozhodl následovně:

Soud tedy shledává, že s ohledem na konkrétní povahu podaných stížností existovaly výjimečné okolnosti, které pana Moravce jakožto bývalého předsedu představenstva a většinového akcionáře banky opravňovaly podat jménem banky platnou stížnost. Předběžnou námitku vlády je tedy třeba zamítnout.¹⁷⁰

Tímto v této věci tedy došlo k tzv. *proniknutí přes korporátní štít*.

Co se týče tvrzeného porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, banka tvrdila, že neměla k dispozici opravné prostředky proti správnímu rozhodnutí ČNB o zavedení nucené správy a eventuálně proti dalším rozhodnutím správních či soudních orgánů. Dále banka namítala, že jejímu statutárnímu orgánu měla být ponechána jistá limitovaná oprávnění vůči vrchnostenským úkonům orgánů veřejné moci, v tomto případě ČNB. Tvrzení Vlády ČR se opíralo o francouzské znění EÚLP, kdy argumentovala tím, že rozhodnutí ČNB a navazující rozhodnutí soudů nebyly svojí povahou rozhodováním o sporu (fr. *contestation*), jež by se týkalo civilních práv a závazků stěžovatelské banky. Soud však pojem *contestation* užitý ve francouzském znění Úmluvy, který nadto nemá v druhém autentickém, tedy anglickém, znění ekvivalent, vykládá v duchu Úmluvy a přiklání se spíše k výkladu věcnému než k formálnímu.¹⁷¹ Navíc k tomuto případu podotkl, že tkví-li význam slova *contestation* v existenci rozporu, pak i v tomto konkrétním případě rozpor zcela jistě nastal, a to zejména ve snaze banky napadnout rozhodnutí o zavedení a o prodloužení nucené správy. Proto Soud rozhodl, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy lze použít na rozhodnutí o zavedení a prodloužení nucené správy. Dále Soud podotýká, že v souladu s jeho ustálenou judikaturou, musí správní rozhodnutí vrchnostenských orgánů o civilních právech a závazcích, jež nespĺňují kritéria čl. 6 odst. 1 Úmluvy,¹⁷² být podrobena kontrole „*soudního orgánu, který má úplnou přezkumnou pravomoc.*“¹⁷³ Soud nakonec dospěl k názoru, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1

¹⁷⁰ ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003, § 52, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁷¹ Viz ESLP, *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgii*, stížnost č. 6878/75, rozsudek, 18. října 1982, § 45.

¹⁷² Viz ESLP, *Albert a Le Compte proti Belgii*, stížnost č. 7299/75, rozsudek, 10. února 1983, § 29; ESLP, *Ortenberg proti Rakousku*, stížnost č. 12884/87, rozsudek, 25. listopadu 1994, § 31; ESLP, *Bryan proti Spojenému království*, stížnost č. 19178/91, rozsudek, 22. listopadu 1995, § 40.

¹⁷³ ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003, § 68, překlad dostupný na www.justice.cz.

Úmluvy, jelikož banka neměla u rozhodování o svých civilních právech a závazcích účinný přístup k soudu v rozsahu zaručeném předmětným článkem Úmluvy.

Banka namítala i porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, jelikož dle jejího názoru byla zavedením nucené správy omezena ve svých vlastnických právech. Banka připouští, že toto omezení bylo učiněno ve veřejném zájmu, avšak dodává, že nucená správa na ní byla uvalena na základě nesprávného úředního postupu, proti kterému se nemohla ani účinně bránit. Soud se rozhodl porušením čl. Protokolu č. 1 k Úmluvě nezabývat, jelikož se s namítaným zásahem státu vypořádal již v rámci rozhodování o čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

2.2.2 Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice¹⁷⁴

Významnost: 2

Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, práva na přístup k soudu, jelikož stěžovatelova ústavní stížnost byla dvakrát odmítnuta Ústavním soudem ČR, jednou pro předčasnost, kdy byla ústavní stížnost podána společně s dovoláním k Nejvyššímu soudu ČR, podruhé pro opožděnost, kdy byla ústavní stížnost podána po odmítnutí dovolání Nejvyšším soudem ČR.

Dne 27. června 1997 na základě § 46 odst. 1 písm. f) zákoníku práce¹⁷⁵ dala stěžovatelská společnost výpověď svému zaměstnanci, panu S. K., pro opakované porušení pracovní kázně. Pan S. K. byl v pracovním poměru na dobu neurčitou. Okresní soud ve Znojmě svým rozsudkem ze dne 9. září 1997 označil výpověď za neplatnou. Po odvolání stěžovatelské společnosti ke Krajskému soudu v Brně došlo ke zrušení prvoinstančního rozsudku a k vrácení věci okresnímu soudu, který opětovaně prohlásil výpověď panu S. K. za neplatnou. Stěžovatelská společnost se proti tomuto rozhodnutí opět odvolala a namítala zejména porušení článku 36 LZPS (právo na soudní ochranu) a článku 6 EÚLP. Krajský soud v Brně napadený rozsudek potvrdil, současně návrh stěžovatelské společnosti na vyslovení přípustnosti dovolání zamítl. Společnost přesto dovolání k Nejvyššímu soudu ČR podala, a to na základě § 239 odst. 2 OSŘ,¹⁷⁶ který to umožňuje, má-li napadené rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam. Téměř současně podala společnost i ústavní stížnost proti rozhodnutí krajského soudu z důvodu

¹⁷⁴ ESLP, *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*, stížnost č. 73577/01, rozsudek, 24. února 2004.

¹⁷⁵ Zákon č. 65/1965 Sb., *zákoník práce* (znění účinné od 24. 5. 1996 do 30. 9. 1999).

¹⁷⁶ Zákon č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád* (znění účinné od 25. 10. 2000 do 31. 12. 2000).

porušení práva na soudní ochranu a spravedlivý proces. Dne 28. března 2000 ÚS ústavní stížnost odmítl pro nevyčerpání všech procesních prostředků, jelikož řízení před NS dosud neskončilo. Toto tvrzení opřel o svoji dosavadní judikaturu, podle které jsou všechny opravné prostředky vyčerpány až okamžikem rozhodnutí NS o dovolání. Dne 27. září 2000 NS vyslovil nepřipustnost dovolání, jelikož nespĺňovalo požadavky § 239 odst. 2 OSŘ. Po tomto rozhodnutí NS o dovolání podala stěžovatelská společnost ve lhůtě další ústavní stížnost, a to proti rozhodnutí Nejvyššího soudu a proti rozhodnutí Krajského soudu v Brně. Ústavní soud tuto stížnost odmítl pro opožděnost s odůvodněním, že rozhodnutí NS o odmítnutí dovolání pro jeho nepřipustnost je rozhodnutím *deklaratorním*, které není rozhodnutím *meritorním*. Proto dle dosavadní judikatury ÚS nelze pohlížet na rozhodnutí NS jako na poslední procesní prostředek k ochraně práv stěžovatelské společnosti. Tím byl dle ÚS (meritorní) rozsudek krajského soudu ze dne 9. listopadu 1999, u kterého lhůta k podání ústavní stížnosti (60 dnů) samozřejmě již uplynula.

Po skončení výše popsaného vnitrostátního soudního rozhodování a před rozhodnutím ESLP o stížnosti Vodárenské akciové společnosti, a.s. pro porušení čl. 6 odst. 1 se Ústavní soud ČR usnesl dne 3. února 2003,¹⁷⁷ že v souladu s právním názorem ESLP¹⁷⁸ bude rozhodovat takto:

1. V případě podání mimořádného opravného prostředku bude ústavní stížnost považována za přípustnou až po rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku s výjimkou rozhodnutí o obnově řízení.

2. Šedesátidenní lhůta k podání ústavní stížnosti počne běžet dnem doručení rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku s výjimkou obnovy řízení bez ohledu na způsob rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku. Lhůta bude považována za zachovanou i ve vztahu k předchozímu pravomocnému rozhodnutí.¹⁷⁹

Soud při svém rozhodování o porušení čl. 6 odst. 1 připomněl, že „*uplatňování pravidel upravujících lhůty pro podání procesních prostředků nesmí navrhovateli bránit v použití*

¹⁷⁷ Sdělení č. 32/2003 Sb., sdělení Ústavního soudu o postupu týkajícím se výkladu přípustnosti a lhůty k podání ústavní stížnosti při souběžném podání ústavní stížnosti a mimořádného opravného prostředku s výjimkou obnovy řízení.

¹⁷⁸ Viz ESLP, *Beleš a ostatní proti České republice*, stížnost č. 47273/99, rozsudek, 12. listopadu 2002; ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002.

¹⁷⁹ ESLP, *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*, stížnost č. 73577/01, rozsudek, 24. února 2004, § 21, překlad dostupný na www.justice.cz.

*dostupného prostředku nápravy.*¹⁸⁰ V daném případě se uvedená otázka dotýká samotné zásady právní jistoty, jelikož se jedná o výklad procesního požadavku, jež stěžovateli znemožnil projednání meritorní stránky jeho návrhu v rozporu s právem na účinnou právní ochranu.¹⁸¹ Z § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu¹⁸² vyplývá,¹⁸³ že ÚS nerozlišuje mezi řádným a mimořádným opravným prostředkem, proto stěžovatelé musí vyčerpat obě kategorie prostředků (s výjimkou explicitně vyloučené *obnovy řízení*). V tomto případě se Soud tedy domnívá, že pokud byl stěžovatel povinen podat dovolání k vyčerpání všech druhů opravných prostředků, měla lhůta pro podání ústavní stížnosti začít běžet až po rozhodnutí NS či mělo dojít alespoň k jejímu pozastavení, a to okamžikem podání dovolání. Soud dále ocenil změnu praxe Ústavního soudu o podmínkách přípustnosti ústavních stížností reprezentovanou výše citovaným sdělením č. 32/2003 Sb., na druhé straně konstatoval, že předmětná změna nemohla mít jakýkoli vliv na postavení stěžovatele v této věci. Proto vzhledem k již uvedenému dospěl Soud k závěru, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, práva na přístup k soudu, vlivem obzvláště přísného výkladu předmětného procesního pravidla Ústavním soudem ČR.¹⁸⁴

2.2.3 DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice¹⁸⁵

Významnost: 2

Stěžovatelská společnost úspěšně namítala porušení čl. 8 Úmluvy, práva na respektování obydlí a korespondence. U čl. 6, práva neobviňovat sama sebe, čl. 13, práva na účinný prostředek nápravy, čl. 14, zákazu diskriminace, a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva pokojně užívat majetek, Soud jednomyslně rozhodl o jejich nepřijatelnosti. Soud stěžovatelské společnosti dále přiznal náhradu účelně vynaložených nákladů řízení vy výší 5 000 €.

¹⁸⁰ Ibid., § 31.

¹⁸¹ Viz ESLP, *Miragall Escolano a ostatní proti Španělsku*, stížnosti č. 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 a 41509/98, rozsudek, 25. ledna 2000, § 37; ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 51.

¹⁸² Zákon č. 182/1993 Sb., *zákon o Ústavním soudu* (znění účinné od 28. 2. 2000 do 31. 12. 2000).

¹⁸³ § 75 odst. 1 tehdy účinného z. o Ústavním soudu „*Ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje; za takový prostředek se nepovažuje návrh na povolení obnovy řízení.*“

¹⁸⁴ Viz ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 55.

¹⁸⁵ ESLP, *DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice*, stížnost č. 97/11, rozsudek, 2. října 2014.

Koncem roku 2003 zahájil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) správní řízení proti stěžovatelské společnosti pro možné porušení z. o ochraně hospodářské soutěže,¹⁸⁶ a to pro podezření z jednání ve vzájemné shodě mezi stěžovatelskou společností a dalšími dvěma společnostmi při určování cen pekárenských výrobků. ÚOHS provedl šetření na místě v obchodních prostorech stěžovatelské společnosti, kdy zaměstnanci ÚOHS požadovali zejména zpřístupnění elektronické korespondence zástupců společnosti, přičemž do části této korespondence zástupci společnosti neposkytli přístup s tvrzením, že se jedná o korespondenci soukromé povahy. ÚOHS uložil společnosti pokutu za nezpřístupnění veškerých elektronických údajů obchodní povahy nacházejících se v prostorech společnosti. Toto sankční rozhodnutí společnost napadla všemi dostupnými opravnými prostředky, avšak bez úspěchu.

Stěžovatelská společnost namítala porušení čl. 8 Úmluvy, jelikož dle jejího mínění šetření ÚOHS bez jakékoli soudní kontroly porušilo její právo na respektování obydlí a korespondence. Vláda namítala, že v rámci šetření ÚOHS bylo nahlédnuto i do soukromé korespondence zaměstnanců stěžovatele, tudíž v roli stěžovatelů ve věci porušení čl. 8 Úmluvy měli figurovat toliko tito zaměstnanci společnosti, jejichž právo na respektování soukromého života a korespondence bylo porušeno. Soud však argumentoval,¹⁸⁷ že:

*Skutečnost, že žádný z těchto zaměstnanců nebyl účastníkem vnitrostátního řízení a ani nepodal stížnost k Soudu, nebrání Soudu v tom, aby tyto úvahy zohlednil při svém obecném posouzení odůvodněnosti stížnosti.*¹⁸⁸

Soud tudíž prohlásil stížnost za přijatelnou. Dále soud připomněl, že dle jeho dosavadní judikatury pojem *obydlí* má širší význam než slovo *home* (uvedené v angl. verzi čl. 8 EÚLP) a může zahrnovat i kancelář či pracovnu příslušníka svobodného povolání. Za určitých okolností může být u obchodních společností pod tento pojem vztaženo i jejich sídlo, pobočka nebo obchodní prostor, u kterých však právo zásahu smluvních států může být širší.¹⁸⁹ V tomto případě Soud označil zásah ÚOHS v obchodních prostorech společnosti za zásah do jejího práva na

¹⁸⁶ Zákon č. 143/2001 Sb., zákon o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže).

¹⁸⁷ Viz ESLP, *Bernh Larsen Holding AS a ostatní proti Norsku*, stížnost č. 24117/08, rozsudek, 14. března 2013, § 90.

¹⁸⁸ ESLP, *DELTA PEKÁRNÝ a.s. proti České republice*, stížnost č. 97/11, rozsudek, 2. října 2014, § 65, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁸⁹ Viz ESLP, *Niemietz proti Německu*, stížnost č. 13710/88, rozsudek, 16. prosince 1992, § 30-31; ESLP, *Société Colas Est a ostatní proti Francii*, stížnost č. 37971/97, rozsudek, 16. dubna 2002, § 40-41, 49.

respektování obydlí ve světle čl. 8 Úmluvy, který nadto zahrnuje jak korespondenci společnosti samotné, tak do určité míry i korespondenci zaměstnanců společnosti. Dále se Soud zabýval souladem zásahu ÚOHS v prostorech společnosti s čl. 8 odst. 2 Úmluvy:

Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Zásah ÚOHS byl dle Soudu v souladu se zákonem, a to konkrétně s § 21 odst. 4 až 6 tehdy účinného z. o ochraně hospodářské soutěže. Zásah dále sledoval legitimní cíl, kterým je hospodářský blahobyt země, jelikož cílem šetření bylo vyhledat indicie a důkazy o možném porušení pravidel hospodářské soutěže. Jako posledním v řadě se Soud zabýval podmínkou nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti, kdy u prohlídek a zabavení majetku k zajištění důkazu Soud požaduje, aby právní řád a praxe smluvních států poskytovaly dostatečné záruky proti zneužití, těmi jsou buď soudní příkaz, nebo účinná soudní kontrola *ex post facto*.¹⁹⁰ Šetření ÚOHS nebylo podmíněno předchozím povolením Soudu, ani nebylo nařízeno soudně přezkoumatelným rozhodnutím, zbyla tedy soudní kontrola *ex post facto* zabývající se kontrolou předmětného opatření a jeho průběhu po stránce skutkové i právní. Soud shledal, že v projednávané věci proběhla dvě řízení na základě podaných žalob dle § 65 soudního řádu správního (dále také jako „SŘS“),¹⁹¹ a to řízení o porušení pravidel hospodářské soutěže společně s řízením o pokutě uložené společnosti pro její počínání během šetření ÚOHS. Jak řízení o uložení pokutě, tak řízení ve věci samé se ale přímo netýkalo řádného průběhu šetření, přičemž neexistoval ani opravný prostředek, pomocí kterého by bylo možné průběh předmětného šetření napadnout. Na základě tohoto Soud rozhodl, že soudní kontrola *ex post facto* provedená v této věci neposkytovala dostatečné záruky proti svévoli, nadto šetření ÚOHS nelze považovat za striktně přiměřené sledovanému legitimnímu cíli, tudíž došlo k porušení čl. 8 Úmluvy.

Co se týče dalších článků, jejichž porušení stěžovatel namítal, tak stížnosti na porušení čl. 6 odst. 1 a čl. 14 Úmluvy Soud odmítl pro nevyčerpání všech vnitrostátních prostředků nápravy dle čl. 35 odst. 1 a 4 Úmluvy. Stížnost k tvrzenému porušení čl. 13 Úmluvy Soud konstatoval, že není nutné zkoumat, zda došlo k jeho porušení, s ohledem k tomu, co uvedl k čl. 8 Úmluvy.

¹⁹⁰ Viz ESLP, *Smirnov proti Rusku*, stížnost č. 71362/01, rozsudek, 7. června 2007, § 45.

¹⁹¹ Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*.

K namítanému porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, společnost uvedla, že jí byla uložena pokuta za hájení svých základních práv, přičemž k naplnění zákonných podmínek k uložení této sankce nedošlo. Soud však shledal, že i když výše předmětné pokuty byla maximální možná (300 000 Kč), neznamenala *extrémní* břemeno, tudíž neměla na činnost společnosti vliv. Jednalo se tedy o zásah přiměřený, který navíc sledoval legitimní cíl, kterým je ochrana hospodářství.

2.2.4 Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., proti České republice¹⁹²

Významnost: 3

Soud v tomto případě dospěl k závěru, že u dvou ze čtyř stěžovatelem podaných stížností došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a to zamezením přístupu k soudu. Ostatní námitky na porušení čl. 6 odst. 1 a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě Soud odmítl. Soud dále přiznal stěžovateli náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 €.

Dne 11. července 2005 podala společnost P. u Městského soudu v Praze žalobu na pana Karla Blažka s tvrzením, že je skutečnou majitelkou akcií představujících 90 % základního kapitálu společnosti Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., toho času v držení pana Blažka. Pan Karel Blažek byl předmětné době předsedou představenstva stěžovatelské společnosti. V rámci tohoto řízení vydal Městský soud v Praze na návrh společnosti P. čtyři předběžná opatření, která zakazovala stěžovatelské společnosti konání valných hromad. Tyto návrhy byly odůvodněny tím, že možné konání valné hromady by způsobilo nenapravitelnou újmu na právech navrhovatele, a to zejména vyplacením dividend a ovládnutím společnosti prostřednictvím personálních změn v představenstvu stěžovatelské společnosti. Dvě z těchto předběžných opatření vydal Městský soud v Praze bez jakéhokoli odůvodnění. Stěžovatel se vždy proti opatřením odvolal k VS v Praze, který ve dvou případech usnesení o předběžných opatřeních potvrdil ještě před datem konání valných hromad, v dalších případech pak odvolání odmítl pro jejich nepřípustnost s odůvodněním, že plánované termíny valných hromad již uplynuly, tudíž předběžná opatření pozbyla účinku a jejich přezkoumání je tedy bezpředmětné. V jednom případě VS v Praze *obiter dictum* poznamenal, že kdyby odvolání neodmítl, předběžné opatření by potvrdil.

Stěžovatel namítal porušení čl. 6 z důvodu, že předmětná předběžná opatření byla nařízena v řízení, v nichž nebyla účastníkem, tudíž je nemohla účinně napadnout. Soud při svém hodnocení připomněl, že čl. 6 Úmluvy se v části týkající se civilního řízení vztahuje toliko na

¹⁹² ESLP, *Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 12266/07, 40059/07, 36038/09 a 47155/09, rozsudek, 12. ledna 2012.

rozhodování o civilních právech a závazcích. V tomto případě Soud uznal čl. 6 Úmluvy v souladu s jeho judikaturou za použitelný,¹⁹³ jelikož účelem předběžného opatření bylo rozhodnout o tomtéž právu, které bylo předmětem hlavního líčení. Toto právo bylo ostatně i občanskoprávní povahy. Soud následně konstatoval, že stěžovatel nebyl účastníkem hlavní řízení, v rámci kterého byla nařízena předběžná opatření, přičemž tato opatření zasáhla do stěžovatelova práva na majetek, tedy do předmětného práva občanskoprávní povahy. Při samotném rozhodování o tom, zda byl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy Soud rozhodl, že u dvou stížností (stížnosti č. 1266/07 a č. 40059/07) k porušení předmětného článku nedošlo, jelikož odvolání stěžovatele byla projednána VS v Praze, kterým byla předběžná opatření následně potvrzena a také dostatečně věcně odůvodněna. Ovšem u dalších dvou stížností (stížnosti č. 36038/09 a 47155/09) VS v Praze obě odvolání stěžovatele odmítl, aniž by se jimi věcně zabýval, s odůvodněním, že předběžná opatření pozbyla veškerých účinků, neboť termín konání valných hromad uplynul, čímž se jejich přezkum stává bezpředmětným. Zde tedy Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož „*tímto odvolacím řízením proto nebylo naplněno právo stěžovatelské společnosti na přístup k soudu, který by projednal její občanskoprávní nárok.*“¹⁹⁴

2.2.5 GEKO, a.s. proti České republice¹⁹⁵

Významnost: 3

Tento případ se v mnoha rysech shoduje s již zde uvedeným případem *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*. I v tomto případě Soud jednomyslně shledal, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, práva na přístup k soudu.

Dne 17. února 2000 vyhověl Krajský obchodní soud v Praze¹⁹⁶ stěžovatelské společnosti ohledně návrhu na vydání platebního rozkazu vůči jiné společnosti (dále jen „žalovaná“). Poté ovšem na návrh žalované stejný soud platební rozkaz zrušil pro neplatnost příslušné smlouvy a stěžovatelské společnosti nařídil nahradit žalované společnosti náklady řízení. Stěžovatel se proti tomuto rozsudku odvolal s tvrzením, že právní posouzení případu neodpovídá skutkovému

¹⁹³ Viz ESLP, *Micallef proti Maltě*, stížnost č. 17056/06, rozsudek, 15. října 2009, § 83-85, 87.

¹⁹⁴ ESLP, *Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 12266/07, 40059/07, 36038/09 a 47155/09, rozsudek, 12. ledna 2012, § 76, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁹⁵ ESLP, *GEKO, a.s., proti České republice*, stížnost č. 4401/03, rozsudek, 21. září 2006.

¹⁹⁶ Mezi lety 1992 až 2000 v obvodu Krajského soudu v Praze a rovněž i v obvodu Městského soudu v Praze působil samostatný Krajský obchodní soud v Praze, jenž rozhodoval v obchodní věcech a vedl obchodní rejstřík. Roku 2000 byl začleněn do Městského soudu v Praze.

stavu a že prvoinstanční soud šel nad rámec námitek uvedených žalovanou. VS v Praze napadený rozsudek potvrdil. Stěžovatel se dále dovolal k NS v Brně a snažil se zpochybnit právní posouzení předmětného případu, avšak neúspěšně. Dne 29. srpna 2002 podal stěžovatel ústavní stížnost proti rozhodnutím KOS v Praze, VS v Praze a NS v Brně, v níž namítal porušení práva na spravedlivý proces. V části proti rozhodnutí NS byla stížnost odmítnuta pro neopodstatněnost, v části proti rozhodnutím KOS a VS byla stížnost odmítnuta pro opožděnost, jelikož:

Lhůta k podání ústavní stížnosti proti těmto rozhodnutím začala podle Ústavního soudu běžet již dnem vynesení rozsudku odvolacího soudu, protože dovolání bylo v daném případě přípustné pouze z hlediska právního posouzení a nikoli z hlediska skutkových zjištění a hodnocení důkazů.¹⁹⁷

Soud při rozhodování o předmětném porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy uvedl, že měl již nejednu možnost konstatovat,¹⁹⁸ že „Ústavní soud postupoval příliš formalisticky při posuzování počátku běhu lhůty k podání ústavní činnosti.“¹⁹⁹ Totéž platí i pro tento případ, jelikož dle Soudu měla lhůta pro podání ústavní stížnosti započít až po rozhodnutí Nejvyššího soudu, případně měla být alespoň pozastavena od momentu podání dovolání. Tento výklad Soudu navíc koresponduje se zněním § 75 odst. 1²⁰⁰ tehdy účinného zákona o Ústavním soudu.²⁰¹ Soud dále shledal, že rozdělení námitek stěžovatele uvedených v jeho ústavní stížnosti, tak jak učinil Ústavní soud, nebylo nejšťastnějším z hlediska požadavku na zachování právní jistoty. Soud na základě výše zmíněného tedy konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP, jelikož příliš formalistický přístup ÚS připravil stěžovatele o právo na přístup k soudu.

¹⁹⁷ ESLP, *GECO, a.s., proti České republice*, stížnost č. 4401/03, rozsudek, 21. září 2006, § 13, překlad dostupný na www.justice.cz.

¹⁹⁸ Viz ESLP, *Beleš a ostatní proti České republice*, stížnost č. 47273/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 51; ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 55; ESLP, *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*, stížnost č. 73577/01, rozsudek, 24. února 2004, § 36; ESLP, *Soudek proti České republice*, stížnost č. 56526/00, rozsudek, 15. března 2005, § 22.

¹⁹⁹ ESLP, *GECO, a.s., proti České republice*, stížnost č. 4401/03, rozsudek, 21. září 2006, § 24, překlad dostupný na www.justice.cz.

²⁰⁰ § 75 odst. 1 tehdy účinného z. o Ústavním soudu „Ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje; za takový prostředek se nepovažuje návrh na povolení obnovy řízení.“

²⁰¹ Zákon č. 182/1993 Sb., *zákon o Ústavním soudu* (znění účinné od 1. 1. 2001 do 31. 5. 2002).

2.2.6 Centrum stavebního inženýrství, a.s., proti České republice²⁰²

Významnost: 3

V tomto případě Soud jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož stěžovatelem vedené řízení o náhradu škody trvalo nepřiměřeně dlouho. Dále Soud stěžovateli přiznal na nemajetkové újmě částku ve výši 2 800 €.

Dne 2. srpna 1999 podal stěžovatel u Obvodního soudu pro Prahu 1 žalobu na náhradu škody proti ČR, a to proti Ministerstvu financí a Fondu národního majetku. Tato škoda měla původ v privatizačním projektu schváleném roku 1992, v němž byl převeden majetek státu na stěžovatele. Roku 1997 byl však tento majetek na základě návrhu jistých fyzických osob stěžovateli odejmut. Obvodní soud dne 12. června 2001 žalobu stěžovatele zamítl. Stěžovatel se odvolal a Městský soud v Praze dne 22. ledna 2002 prvoinstanční rozsudek zrušil. 10. prosince 2003 Obvodní soud pro Prahu 1 vydal mezitímní rozsudek, v němž uznal oprávněnost nároku vůči Fondu národního majetku. MS v Praze roku 2004 tento rozsudek potvrdil, avšak rozhodnutí o výši náhrady škody nebylo v předmětné době dosud vydáno.

Soud konstatoval, že řízení ke dni jeho vlastního rozhodování trvalo 5 let a 2 měsíce, a to pro dva stupně soudní soustavy, přičemž na každém stupni bylo rozhodováno dvakrát. Soud dále připomíná, že přiměřenost délky řízení posuzuje pro každý daný případ na základě jeho okolností, přičemž k tomu dále zohledňuje mezi jinými následující kritéria: *složitost věci, chování stěžovatele, postup příslušných orgánů a význam sporu pro dotčené osoby*.²⁰³ V tomto případě Soud označil věc za nepříliš složitou, přičemž průběh řízení před vnitrostátními soudy tomu neodpovídal i s ohledem na to, že dané řízení v době rozhodování ESLP stále trvalo. Soud na základě výše zmíněného učinil závěr, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1, jelikož případ stěžovatele nebyl projednán v přiměřené lhůtě.

Co se týče náhrady nemajetkové újmy, Soud podotýká, že účinnost práva vymezeného čl. 6 Úmluvy nezbytně vyžaduje existenci možnosti přiznat peněžní náhradu za morální újmu též obchodní společnosti.²⁰⁴ V předmětné věci měl stěžovatel nárok na urychlené získání náhrady

²⁰² ESLP, *Centrum stavebního inženýrství, a.s., proti České republice*, stížnost č. 65189/01, rozsudek, 21. prosince 2004.

²⁰³ Viz ESLP, *Frydlender proti Francii*, stížnost č. 30979/96, rozsudek, 27. června 2000, § 43.

²⁰⁴ Viz ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000, § 35-36; ESLP, *Wohlmeyer Bau GmbH proti Rakousku*, stížnost č. 20077/02, rozsudek, 8. července 2004, § 61.

škody, přičemž se tak nestalo, což mohlo stěžovateli způsobit značné nesnáze. Existenci těchto nesnází Soud odůvodnil přiznání náhrady morální újmy stěžovateli, a to ve výši 2 800 €.

2.2.7 Čadek a ostatní proti České republice²⁰⁵

Významnost: 3

Soud rozsudkem týkajícím se celkem deseti stížností sedmi různých osob (pěti fyzických osob a dvou osob právnických, a to společností Ústav pro strukturální politiku v zemědělství, a.s., a Landštejn, s.r.o.) rozhodl, že v souvislosti s odkupem nároků na vydání náhradního pozemku dle § 11 tehdy účinného zákona o půdě²⁰⁶ od oprávněných osob nedošlo k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva na ochranu vlastnictví.

Dle z. o půdě měly oprávněné osoby právo na vrácení pozemků zabavených před rokem 1990. Pokud z různých zákonem daných důvodů nebylo možné vydat konkrétní pozemek, zákon přiznával oprávněným osobám nárok na pozemek náhradní se srovnatelnou cenou. Jednalo se o tzv. *restituční nárok*, který bylo možné dále převést na další osoby. Restituční nároky měly nominální hodnotu zakládající se na ceně zabaveného pozemku z roku 1991. Tyto nároky vypořádával Pozemkový fond ČR (dále jen „PF“) spadající pod Ministerstvo zemědělství ČR.

V tomto případě všichni stěžovatelé koupili nároky na vydání náhradního pozemku od oprávněných osob dle § 11 z. o půdě. Někteří z těchto stěžovatelů v červnu 2005 uzavřeli s PF v rámci tzv. zvláštního režimu smlouvy o převodu pozemků, kterými došlo k vypořádání jejich nároků. Následně však PF úspěšně uplatnil návrhy na určení, který nakonec stanovily, že vlastníkem těchto pozemků je stále Česká republika. Vnitrostátní soudy argumentovaly, že u daných pozemků nedošlo k veřejné nabídce, tudíž smlouvy se stěžovateli byly uzavřeny neplatně. Stěžovatelé se v průběhu roku 2005 žalobami proti PF domáhali uložení povinnosti vydat jim tyto pozemky. Žaloby však byly zamítnuty, jelikož dle vnitrostátních soudů právo na vydání náhradního pozemku zaniklo dne 31. prosince 2005 vlivem tzv. *restituční tečky* dle zákona č. 253/2003 Sb.²⁰⁷ Tento zákon novelizoval i z. o půdě a stanovil, že pokud PF nevypořádá

²⁰⁵ ESLP, *Čadek a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 31933/08, 60084/08, 6185/09, 46696/09, 52792/09, 53518/09, 10185/10, 42151/10, 3167/11 a 20939/11, rozsudek, 22. listopadu 2012.

²⁰⁶ Zákon č. 229/1991 Sb., *o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku*.

²⁰⁷ Zákon č. 253/2003 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 253/2001 Sb., a některé další zákony*.

právo na náhradní pozemek do 31. prosince 2005 (nebo ve lhůtě dvou let, byl-li pozemek odkoupen až po účinnosti předmětné novely), právo zanikne a oprávněné osobě zůstane toliko právo na peněžitou náhradu ve výši nominální hodnoty restitučního nároku. Nález Ústavního soudu ze dne 13. prosince 2005²⁰⁸ zrušil lhůtu stanovenou předmětnou novelou pro vypořádání **původních** oprávněných osob převodem náhradního pozemku, jelikož platná lhůta zbavovala tyto osoby jejich nároků, jež tvořily legitimní očekávání, tudíž odporovala čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Ústavní soud tedy diferencioval postavení původních oprávněných osob a oprávněných osob, jež získaly restituční nároky od původních oprávněných osob na základě smlouvy, jelikož tito postupníci si museli být vědomi potíží, které byly obecně známou skutečností, při vypořádávání restitučních nároků a s tím souvisejících rizik. V případě těchto postupníků tedy nešlo hovořit o legitimních očekáváních.

Stěžovatelé namítli zejména porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva na ochranu vlastnictví, jelikož jejich majetkový nárok na vydání náhradních pozemků nebyl uspokojen. Soud konstatoval, že zde po tzv. restituční teče sice došlo k zásahu do práv stěžovatelů, na druhé straně stále disponovali nárokem na finanční kompenzaci, tudíž nebyli svého majetku zbaveni. Soud dále připustil, že uvedený zásah měl zákonný základ a sledoval legitimní cíl ukončit restituční proces, avšak naléhavost tohoto cíle zpochybnil, jelikož délka celého procesu byla na újmu spíše oprávněným osobám než veřejnému zájmu. Z hlediska proporcionality tohoto zásahu do práv stěžovatelů Soud zohlednil, že většina stěžovatelů nároky na náhradní pozemky zakoupila v první polovině roku 2005. Museli si být tedy vědomi, že k jejich uspokojení nezbývalo více než několik měsíců. Navíc skutečnost, že za nároky zaplatili více než byla jejich nominální hodnota, byla toliko jejich vlastním rizikem, to ostatně Soud konstatoval i přímo ke stížnostem obou právnických osob „*veškerá ztráta, kterou utrpěly, spadala do rámce tohoto podnikatelského rizika.*“²⁰⁹ Soud státu také nepřičetl k tíži, že finanční kompenzace dosahující výše nominální hodnoty nároku odvozeného dle cen z roku 1991 mohla být podstatně nižší než hodnota náhradních pozemků, jichž se stěžovatelé později domáhali, poněvadž rozdíl byl tvořen pouze na základě působení tržních sil. S ohledem k výše zmíněnému Soud rozhodl, že nedošlo k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

²⁰⁸ Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, 13. prosince 2005.

²⁰⁹ ESLP, *Čadek a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 31933/08, 60084/08, 6185/09, 46696/09, 52792/09, 53518/09, 10185/10, 42151/10, 3167/11 a 20939/11, rozsudek, 22. listopadu 2012, § 82, překlad dostupný na www.justice.cz.

Stěžovatelé mimo jiné namítali ještě porušení čl. 14 Úmluvy, jelikož rozlišení dle nálezu ÚS ze dne 13. prosince 2005 na původní oprávněné osoby a osoby, které nárok získaly derivativně není odůvodněný. Soud se s touto námitkou podobně jako v případě *Peterka proti České republice*²¹⁰ vypořádal následovně:

*Soud se domnívá, že rozdíl v zacházení zavedený Ústavním soudem nebyl založen na osobních volbách v tom smyslu, že by tato volba měla být respektována jako osobnostní rysy nějaké osoby, jako je náboženství, politické názory, sexuální orientace nebo sexuální identita, ani nebyl založen na důvodech spočívajících na osobních vlastnostech, které si nemůžeme zvolit, jako je pohlaví, rasa, postižení nebo věk. Rozdíl v zacházení založený na tom, zda je někdo původní oprávněnou osobou, nebo restituční nárok koupil, není relevantním důvodem pro účely článku 14 Úmluvy.*²¹¹

²¹⁰ Viz ESLP, *Peterka proti České republice*, stížnost č. 21990/08, rozhodnutí, 4. května 2010.

²¹¹ ESLP, *Čadek a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 31933/08, 60084/08, 6185/09, 46696/09, 52792/09, 53518/09, 10185/10, 42151/10, 3167/11 a 20939/11, rozsudek, 22. listopadu 2012, § 94.

2. 3 Družstva

2.3.1 Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice²¹²

Významnost: 2

Významnost: 3 (Spravedlivé zadostiučinění)

V tomto případě došlo vůči stěžovateli, Družstevní záložně Pria, vlivem uvalení nucené správy k porušení práva na pokojné užívání majetku (čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP) a práva na přístup k soudu s úplnou přezkumnou pravomocí (čl. 6 odst. 1 a čl. 13 EÚLP). Ve vztahu k jednotlivým členům záložny (641 osob v pozici stěžovatelů) Soud prohlásil stížnost za neslučitelnou *ratione personae*, tudíž nepřijatelnou (35 odst. 3 a 4 EÚLP), jelikož v tomto případě nelze *strhnout závoj obchodní společnosti*. V samostatném rozsudku o spravedlivém zadostiučinění Soud přiznal záložně částečnou náhradu nákladů řízení ve výši 24 615 €, avšak jakoukoli náhradu majetkové škody již záložně nepřiznal.

Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (dále jen „ÚDDZ“)²¹³ uvalil dne 11. ledna 2000 na stěžovatele, Družstevní záložnu Pria, nucenou správu dle § 28 odst. 3 písm. c) zákona o spořitelních a úvěrních družstvech²¹⁴ z důvodu neoprávněně prováděné činnosti nad rámec svého předmětu činnosti (poskytnutí úvěru jiným osobám než svým členům v rozporu s § 3 tehdy účinného zákona o spořitelních a úvěrních družstvech). Toto opatření bylo nejpřísnější ze zákonem nabízených možností, avšak dle revizních orgánů stále v intencích správního uvážení. Stěžovatel se dále snažil uplatnit nárok na náhradu škody u Obvodního soudu pro Prahu 1, který žalobu odmítl s odůvodněním, že dle z. o spořitelních a úvěrních družstvech se družstvo prostřednictvím kontrolní komise (vedle členské schůze a představenstva jeden z orgánů družstev) smí odvolávat toliko proti rozhodnutím ÚDDZ. V únoru 2004 Nejvyšší správní soud v Brně (dále jen „NSS“) odmítl správní žalobu proti prodloužení nucené správy. Dle něj byla podána neoprávněnou osobou, jelikož novelizované znění předmětného zákona opravňuje podat

²¹² ESLP, *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, stížnost č. 72034/01, rozsudek, 31. července 2008; ESLP, *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, stížnost č. 72034/01, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 21. ledna 2010.

²¹³ Pro dohled nad činností a hospodařením družstevních záložen byl z. č. 87/1995 Sb. zřízen správní úřad, a to *Úřad pro dohled nad družstevními záložnami*, se sídlem v Praze. Od roku 2007 dohled nad činností družstevních záložen vykonává Česká národní banka.

²¹⁴ Zákon č. 87/1995 Sb., *o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů* (znění účinné od 1. 1. 1996 do 30. 4. 2000).

odvolání toliko nuceného správce, kontrolní komisi již nikoli. ÚS v březnu 2005 v této věci odmítl ústavní stížnost záložny pro zjevnou neopodstatněnost. Na pozadí těchto řízení mezitím v roce 2002 ÚDDZ odejmul stěžovateli povolení působit jako úvěrní a družstevní záložna a zároveň stěžovatel vstoupil do likvidace. V roce 2004 byl na záložnu prohlášen konkurs.

Stěžovatel namítal porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Záložna uvalení nucené správy považovala za opatření pohybující se vně mezí správního uvážení, dále se ohradila i proti důvodům zavedení nucené správy. Na druhé straně Vláda ČR argumentovala, že zavedení nucené správy sledovalo legitimní cíl, a to ochranu stability příslušného finančního trhu a zájmů členů záložny. Soud dospěl k názoru, že na tuto věc se vztahuje zejména druhý odstavec čl. 1 Protokolu č. 1 Úmluvy:

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.

Nucený správce měl po dobu nucené správy plnou kontrolu nad obchodními a účetními dokumenty záložny a pouze on byl legitimován poskytnout k těmto dokumentům přístup, přičemž kontrolní komisi záložny přístup neposkytl. Soud uznal, že zavedení nucené správy bylo v mezích správního uvážení a sledovalo legitimní cíl, avšak neposkytnutí přístupu k obchodní a účetní dokumentaci a nemožnost soudně napadnout toto rozhodnutí již odporuje čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, proto Soud v rozsudku konstatoval jeho porušení. Porušení totožného článku a na základě obdobných argumentů se dovolávalo i 641 členů záložny. Soud však dle čl. 35 odst. 3 a 4 Úmluvy jejich stížnost zamítl jako nepřijatelnou, jelikož k strhnutí závoje obchodní společnosti (tzn. nepřihlížet k právní subjektivitě PO) lze jen za výjimečných okolností, jak je uvedeno v již zmiňovaném rozsudku ve věci *Agrotexim a ostatní proti Řecku*.²¹⁵ V tomto případě kontrolní komise záložny již před Soudem uplatnila stejné námitky jako zmiňovaných 641 členů stěžovatele.

Stěžovatel dále namítal porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož dle jeho mínění nemohl napadnout rozhodnutí o uvalení nucené správy u nestranného vnitrostátního orgánu s plnou jurisdikcí k přezkoumání této věci. Dále namítal, že když se pokoušel napadnout rozhodnutí o prodloužení nucené správy, byl mu odepřen přístup k soudu. Soud shledal, že došlo k porušení

²¹⁵ Viz ESLP, *Agrotexim a ostatní proti Řecku*, stížnost č. 14807/89, rozsudek, 24. října 1995, § 66.

čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož rozhodnutí ÚDDZ nebylo podrobeno přezkumu v požadovaném rozsahu,²¹⁶ jelikož:

*Soud opakuje, že má-li rozhodování soudu o občanských právech a závazcích splňovat požadavky článku 6 odst. 1 Úmluvy, musí mít takový soud pravomoc přezkoumávat v případech, které jsou mu předkládány, veškeré relevantní skutkové i právní otázky.*²¹⁷

Vrchní soud v Praze se zabýval toliko přezkumem *zákonnosti*, tedy zda nedošlo k překročení mezí správního uvážení u opatření o uvalení nucené správy, avšak k otázce přiměřenosti se již nevyjádřil, tudíž věc nepřezkoumal z hlediska *věcné správnosti*. Vrchní soud v Praze tedy neprovedl přezkum v plném rozsahu. O čl. 13 Úmluvy zaručujícím právo na účinné opravné prostředky, jehož porušení záložna také namítala, nebylo Soudem rozhodováno, jelikož jeho požadavky jsou mírnější než u čl. 6 odst. 1 Úmluvy, tudíž jsou tímto článkem absorbovány.²¹⁸

Záložna se domáhala úhrady toliko majetkové škody a nákladů řízení. Soud shledal, že zde není příčinná souvislost mezi majetkovou škodou a uvalením nucené správy, z tohoto důvodu žádnou náhradu nepřiznal. Co se týče nákladů řízení, Soud přiznal záložně přibližně polovinu nárokované částky, jelikož tato výše byla vynaložena ve vztahu k řízením před Soudem.

2.3.2 Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo, a ostatní proti České republice²¹⁹

Významnost: 3

Významnost: 3 (Spravedlivé zadostiučinění)

Tento případ je v jeho základních rysech velmi podobný případu předchozímu, ostatně ESLP v obou rozsudích často odkazuje na případ *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, proto mu bude v této práci věnováno méně prostoru.

I u tohoto případu Soud konstatoval porušení čl. 1 Protokolu č. 1 a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož stěžovateli, spořitelnímu a úvěrnímu družstvu, na nějž byla uvalena nucená správa, nebyl

²¹⁶ Viz ESLP, *Terra Woningen B.V. proti Nizozemsku*, stížnost č. 20641/92, rozsudek, 17. prosince 1996, § 52.

²¹⁷ ESLP, *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, stížnost č. 72034/01, rozsudek, 31. července 2008, § 107, překlad dostupný na www.justice.cz.

²¹⁸ Viz ESLP, *British-American Tobacco Company Ltd proti Nizozemsku*, stížnost č. 19589/92, rozsudek, 20. ledna 1995, § 89.

²¹⁹ ESLP, *Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo a ostatní proti České republice*, stížnost č. 74152/01, rozsudek, 9. prosince 2010; ESLP, *Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo a ostatní proti České republice*, stížnost č. 74152/01, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 19. ledna 2012.

umožněn přístup k obchodní a účetní dokumentaci a následně se NSS omezil na pouhé formální zhodnocení zákonnosti opatření o uvalení nucené správy. Soud stejně jako u případu předchozího a z totožných důvodů dále zamítl stížnost čtyřech ostatních stěžovatelů, fyzických osob a členů stěžovatele, pro neslučitelnost *ratione personae* ve smyslu článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy. V druhém rozsudku v této věci, který se zabýval spravedlivým zadostiučiněním, Soud přiznal stěžovateli toliko částku 20 000 € z titulu náhrady nákladů řízení. Náhradu majetkové škody Soud stěžovateli nepřiznal z identických důvodů jako u případu předešlého. Stěžovatel nadto požadoval 35 000 € z titulu nemajetkové újmy, které Soud družstvu nepřiznal s odůvodněním, že závěr o porušení uvedených článků Úmluvy je dostatečným spravedlivým zadostiučiněním.

2.4 Ostatní právnické osoby

2.4.1 Forminster Enterprises Limited proti České republice²²⁰

Významnost: 2

Významnost: 3 (Spravedlivé zadostiučinění)

Soud rozhodl, že došlo k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, tedy práva na pokojné užívání majetku, jelikož zajištění stěžovatelových akcií v rámci trestního řízení trvalo nepřiměřeně dlouho. V samostatném rozsudku o spravedlivém zadostiučinění Soud zamítl nárok stěžovatele na náhradu majetkové škody (704 752 000 Kč), nemajetková újma byla dle Soudu dostatečně uspokojena samotným výrokem o porušení práva na pokojné užívání majetku a na nákladech řízení Soud stěžovateli přiznal částku ve výši 4 000 €.

Dne 29. ledna 1997 stěžovatel nakoupil u společnosti Královéhradecká brokerská a.s. (dále jen „KHB“) 384 971 zaknihovaných akcií představujících 55,71 % základního kapitálu společnosti KOTVA a.s. V březnu téhož roku bylo zahájeno trestní stíhání proti panu H., členu představenstva KHB, pro neoprávněné nakládání s akciemi a jinými cennými papíry dvou investičních fondů, a to TREND a.s. a MERCIA a.s. V rámci tohoto trestního řízení byl v květnu 1997 Krajským státním zastupitelstvím v Hradci Králové vydán příkaz k registraci pozastavení výkonu práva majitele nakládat s předmětnými akciemi. Tento příkaz se opíral o podezření, že akcie jsou předmětem z trestné činnosti pana H., a proto bylo nutné zajistit je za účelem zajištění nároku poškozených osob, včetně investičních fondů TREND a.s. a MERCIA a.s. Stěžovatel se proti příkazu bránil prostřednictvím stížností k Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze, Nejvyššímu státnímu zastupitelství v Brně, posléze k Vrchnímu soudu v Praze a nakonec i k Ústavnímu soudu. V dubnu 2004 byly stížnosti stěžovatele definitivně zamítnuty. Zajištění akcií trvalo i v době rozhodování ESLP, jelikož trestní řízení proti panu H. do té doby neskončilo.

Stěžovatel v této věci namítal čtyři okolnosti vedoucí k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Zaprvé namítal, že zaknihované cenné papíry nelze považovat za věc dle § 79 odst. 1 tehdy účinného trestního řádu.²²¹ I přesto, že se právní teorie stavěla k zaknihovaným

²²⁰ ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek, 9. října 2008; ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 10. března 2011.

²²¹ § 79 odst. 1 tehdy účinného trestního řádu „*Nebude-li věc důležitá pro trestní řízení na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce, vyšetřovatele*

cenným papírům jakožto k věcem odlišně, nadto dosud neexistovala ustálená praxe ve věci zajišťování zaknihovaných cenných papírů, Soud konstatoval, že stěžovatel mohl i s přispěním právního poradenství předvídat, že předmětné akcie můžou být zajištěny. Druhou věcí, na kterou stěžovatel poukazoval bylo, že rozhodnutí o zajištění akcií nebylo možné soudně přezkoumat. Rozhodnutí o zajištění akcií bylo rozhodnutím *sui generis* a nebylo možné proti němu podat stížnost. Ústavní soud ve svém usnesení o odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatele ze dne 15. dubna 2004 konstatoval, že napadené opatření bylo od počátku zákonné. Proti uvedenému opatření nebyl tedy přípustný žádný řádný opravný prostředek, na druhou stranu Ústavní soud se ve svém výše zmíněném usnesení nezabýval toliko ústavností, ale i zákonností dotčeného opatření, tudíž ESLP shledal, že stěžovatel měl v řízení před Ústavním soudem adekvátní procesní záruku proti svévoli, proto předmětné zajištění akcií bylo zákonné ve světle čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Stěžovatel dále namítal, že zajištění akcií nesledovalo jakýkoli veřejný zájem. Soud zde konstatoval, že ochrana před závažnou hospodářskou kriminalitou je legitimním cílem, k tomu i vzhledem k době, kdy se případ odehrál, dodal, že „*to nutně platí, a možná ještě ve větší míře, v případě změn politického systému státu.*“²²² Čtvrtou a poslední stěžovatelem namítanou okolností vedoucí k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, byla délka zajištění akcií (více než 11 let). Právo na výplatu dividend, právo napadat platnost usnesení valné hromady a do června 2006 i právo hlasovat na valné hromadě bylo sice stěžovateli ponecháno, přesto Soud shledal, že nebyla nastolena spravedlivá rovnováha mezi zájmem stěžovatele na ochraně jeho majetkových práv a veřejným zájmem. Stěžovatel byl tedy nucen nést nepřiměřené břemeno, čímž byla nepřiměřená délka trvání zajištění akcií, tudíž došlo k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

V samostatném rozsudku o spravedlivém zadostiučinění Soud nejprve zamítl nárok stěžovatele (704 752 000 Kč) na náhradu majetkové škody pro neunesení důkazního břemena. Soud zde znovu opakuje, jako tomu bylo např. v případě *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, že „*má-li být přiznána náhrada majetkové škody, musí stěžovatel prokázat, že existuje příčinná souvislost mezi porušením a tvrzenou finanční ztrátou.*“²²³ Co se týče náhrady

nebo policejního orgánu odňata. Vyšetřovatel nebo policejní orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas státního zástupce.“

²²² ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek, 9. října 2008, § 75, překlad dostupný na www.justice.cz.

²²³ ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 10. března 2011, § 11, překlad dostupný na www.justice.cz.

nemajetkové újmy, zde stěžovatel požadoval 150 000 € za poškození svého dobrého jména na poli mezinárodního obchodu. Dle judikatury Soudu lze přiznat peněžitou náhradu za nemajetkovou újmu i obchodní společnosti, kdy je zejména bráno v potaz: *dobré jméno obchodní společnosti, nejistota při rozhodování, zásah do řízení společnosti, úzkost a obtíže způsobené členům jejího vedení* (v menší míře).²²⁴ Stěžovatel neprokázal, že by utrpělo jeho dobré jméno, ostatně zajištění akcí bylo legální a sledovalo legitimní cíl, tudíž Soud stěžovateli nepřiznal žádnou peněžní náhradu s konstatováním, že výrok o porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě představuje dostatečné zadostiučinění sám o sobě. Otázkou náhrady nákladů řízení jsme se již zabýval v dostatečné míře výše.

2.4.2 Růžový panter, o.s., proti České republice²²⁵

Významnost: 2

V této věci Soud rozsudkem ze dne 2. února 2012 prohlásil stížnost za přijatelnou, a to v části tvrzeného porušení práva na svobodu projevu dle čl. 10 Úmluvy, avšak dále rozhodl, že nedošlo k porušení předmětného čl. 10 Úmluvy. Část stížnosti namítající porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy Soud odmítl jako zjevně neopodstatněnou dle čl. 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

Stěžovatel byl občanským sdružením, jehož předmětem činnosti byl boj proti korupci ve veřejné správě.²²⁶ Dne 4. října 2004 stěžovatel na svých internetových stránkách zveřejnil tiskovou zprávu ve formě výzvy týkající se kauzy lehkých topných olejů (dále jen „LTO“), ve které vyzývá pana I. L., tehdejšího poslance a místopředsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, aby objasnil své vztahy k jistým osobám. Těmito osobami byli pan T. P. a dále také pánové M. Š. a V. K., jež byli odsouzeni za přípravu zvláště závažného trestného činu vraždy. Pány T. P., M. Š. a V. K. spojuje členství či majetková účast na společnosti M, a.s. Část tiskové zprávy zněla následovně:

²²⁴ Viz ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000, § 35; ESLP, *Sovtransavto Holding proti Ukrajině*, stížnost č. 48553/99, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 2. října 2003, § 79; ESLP, *Dacia S.R.L. proti Moldavsku*, stížnost č. 3052/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 24. února 2009, § 60.

²²⁵ ESLP, *Růžový panter, o.s., proti České republice*, stížnost č. 20240/08, rozsudek, 2. února 2012.

²²⁶ Právníckou osobu ve formě občanského sdružení již v českém právním řádu nenalezneme. Tato forma právnícké osoby podléhala již zrušenému zákonu č. 83/1990 Sb., *o sdružování občanů*. Od 1. ledna 2014 se někdejší občanská sdružení mění na *spolky* dle zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*. Totéž platí i pro osobu stěžovatele, z které je v současné době spolek (IČO: 26595559).

Vyzýváme poslance PSP ČR I. L., aby veřejně a zcela konkrétně vyjasnil své vztahy jak s V. K., tak T. P. a zároveň uvedl, zda-li se domnívá, že je společensky únosné, aby místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a stínový ministr vnitra pronajímal ve svém domě osobě, která se svého času spolčila v rámci svých podnikatelských aktivit s osobami odsouzenými za přípravu vraždy související s obchody s LTO.²²⁷

V tiskové zprávě byla jména zmíněných osob a společností citována v plném rozsahu. Pan T. P. podal proti stěžovateli žalobu na ochranu osobnosti ke Krajskému soudu v Praze. V žalobě uvedl, že jeho členství v představenstvu společnosti M, a.s., ve stejné době, kdy předsedou její dozorčí rady byl pan M. Š., nelze kvalifikovat jako vazbu či spolčení s osobami později odsouzenými za přípravu zvláště závažného trestného činu vraždy. KS žalobě vyhověl a stěžovateli uložil, aby tiskovou zprávu stáhl ze svých internetových stránek. Stěžovatel byl dále povinen zveřejnit omluvu a panu T. P. zaplatit náhradu nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč. Vrchní soud v Praze rozsudek potvrdil, následně stěžovatel neuspěl ani s dovoláním k NS v Brně, ani s ústavní stížností.

ESLP při svém rozhodování o této věci vyzoroval, že ohnisko sporu tkvělo zejména v použití slova *spolčila*, kterému vnitrostátní soudy v odůvodnění svých rozhodnutí přiřadily trestněprávní význam, přičemž celkové vyznění tiskové zprávy mohlo vyvolat dojem, že se pan T. P. podílel na trestné činnosti pánů M. Š. a V. K. Nadto stěžovatel tuto výzvu adresoval panu I. L., tudíž v tiskové zprávě nemuselo být citováno celé jméno pana T. P., případně nemuselo vůči jeho osobě dojít k zavádějícím výrokům. ESLP konstatoval, že rozhodování vnitrostátních soudů bylo v souladu s čl. 10 Úmluvy, jelikož vnitrostátní soudy založily svá rozhodnutí na *přijatelném zhodnocení relevantních skutkových okolností.*²²⁸ Dále důvody, které uvedly k ospravedlnění svého zásahu do stěžovatelova práva na svobodu projevu, lze považovat za *relevantní a dostatečné* a dotčená opatření byla *přiměřená sledovaným legitimním cílům.*²²⁹ ESLP dále přezkoumával, zda vnitrostátní soudy při svém rozhodování nelezli spravedlivou rovnováhu mezi ochranou svobody projevu dle čl. 10 Úmluvy na straně jedné a ochranou pověsti dotčených osob dle čl. 8 Úmluvy na straně druhé. Soud se v této otázce ztotožnil s právním názorem KS

²²⁷ ESLP, *Růžový panter, o.s., proti České republice*, stížnost č. 20240/08, rozsudek, 2. února 2012, § 6, překlad dostupný na www.justice.cz.

²²⁸ Viz ESLP, *Kyprianou proti Kypru*, stížnost č. 73797/01, rozsudek, 15. prosince 2005, § 171; ESLP, *Lindon, Otchakovsky-Laurens a July proti Francii*, stížnosti č. 21279/02 a 36448/02, rozsudek, 22. října 2007, § 45.

²²⁹ Viz ESLP, *Chauvy a ostatní proti Francii*, stížnost č. 64915/01, rozsudek, 29. června 2004, § 70.

v Praze a VS v Praze, který vyzněl ve prospěch práva pana T. P. na ochranu jeho osobnosti. ESLP mimo jiné uvedl:

*Svoboda projevu zaručená článkem 10 Úmluvy totiž není bez hranic a pro každého, kdo se jí dovolává, jsou s ní dle odstavce 2 tohoto článku spojeny určité povinnosti a určitá odpovědnost. Ty mohou mít význam tehdy, hrozí-li (jako tomu bylo v projednávaném případě) nebezpečí zásahu do pověsti a práv jiných osob.*²³⁰

2.4.3 Římskokatolická farnost Obříství proti České republice²³¹

Významnost: 3

Soud rozsudkem z 24. května 2005 konstatoval, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, a to konkrétně práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Soud dále přiznal stěžovateli spravedlivé zadostiučinění z titulu nemajetkové (morální) újmy ve výši 1 000 €.

Stěžovatel, Římskokatolická farnost Obříství, byla právnickou osobou založenou největší registrovanou církví či náboženskou společností v ČR, a to Církví římskokatolickou.²³² Stěžovatel se žalobou ze dne 2. května 2000 k Okresnímu soudu v Mělníku proti panu H. domáhal určení vlastnického práva k pozemkům s kostelem a zvonící v obci Obříství. I vlivem stěžovatelem podaného návrhu na předběžné opatření (a ve věci předběžného opatření také stěžovatelem následně podaného odvolání), jímž se domáhal přístupu a užívání předmětných pozemků, došlo k průtahům řízení, kdy ve věci samé nebyl rozhodnuto ještě v den vynesení rozsudku ESLP o předmětné stížnosti (24. května 2005). Samotné soudní řízení tedy trvalo více než 5 let, a to pouze na úrovni dvou stupňů soudní soustavy, konkrétně u Okresního soudu v Mělníku a u Krajského soudu v Praze.

K přijatelnosti stížnosti Vláda ČR namítala, že Soud se může předmětnou věcí zabývat až po vyčerpání všech vnitrostátních prostředků nápravy, které dle jejího mínění stěžovatel nevyčerpal. Dle Soudu však v českém právním systému není účinný prostředek nápravy, jímž by se dala namítat délka civilního řízení, což konstatoval i v rozsudku ve věci *Hartman proti České*

²³⁰ ESLP, *Růžový panter, o.s., proti České republice*, stížnost č. 20240/08, rozsudek, 2. února 2012, § 33, překlad dostupný na www.justice.cz.

²³¹ ESLP, *Římskokatolická farnost Obříství proti České republice*, stížnost č. 65196/01, rozsudek, 24. května 2005.

²³² Římskokatolická farnost Obříství (IČO: 47009756) zanikla dne 10. ledna 2006. Jejím právním nástupcem se stala Římskokatolická farnost Neratovice (IČO: 26520729).

republice.²³³ Dále k odůvodněnosti stížnosti Vláda ČR argumentovala složitostí daného případu s tím, že i stěžovatel svým návrhem na předběžné opatření přispěl k délce předmětného řízení. Nadto dle Vlády ČR k roku 2000 došlo k personálnímu posílení OS v Mělníku, přičemž tento krok s sebou přinesl snížení počtu nevyřízených věcí u tohoto soudu. Soud připomíná (stejně jako u případu *Centrum stavebního inženýrství, a.s., proti České republice*), že přiměřenost délky řízení posuzuje pro každý daný případ na základě jeho okolností, k tomu dále zohledňuje mezi jinými následující kritéria: *složitost věci, chování stěžovatele a příslušných orgánů a význam sporu pro stěžovatele*.²³⁴ Soud uznal složitost problematiky vlastnických práv církví a náboženských společností, ale i tato okolnost společně se dvěma obdobími nečinnosti OS v Mělníku (1 rok a 7 měsíců a 1 rok a 6 měsíců) neospravedlňuje délku předmětného řízení. Dočasné pracovní přetížení soudů dle ESLP sice nezakládá odpovědnost Vysokých smluvních stran, ale pouze za předpokladu urychleného přijetí náležitých opatření k zamezení této výjimečné situace.²³⁵ K OS v Mělníku bylo sice roku 2000 jmenováno několik nových soudců, avšak k průtahům v předmětné věci došlo až po tomto jmenování. Soud proto shledal opatření Vlády ČR za nedostatečná a nezpůsobilá přinést uspokojivé výsledky. Soud uznává, že stěžovatel přispěl k délce řízení svým návrhem na vydání předběžného opatření a následným odvoláním, ale toto řízení nakonec skončilo ve prospěch stěžovatele a vzhledem k celkovým okolnostem daného případu Soud rozhodl, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a to nedodržením požadavku *přiměřené lhůty*.

²³³ Viz ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003, § 84.

²³⁴ Viz ESLP, *Frydlender proti Francii*, stížnost č. 30979/96, rozsudek, 27. června 2000, § 43.

²³⁵ Viz ESLP, *Kurzac proti Polsku*, stížnost č. 31382/96, rozsudek, 22. února 2001, § 34; ESLP, *Zimmermann a Steiner proti Švýcarsku*, stížnost č. 8737/79, rozsudek, 13. července 1983, § 29.

3 Hodnocení rozsudků ESLP proti ČR a jejich odraz v právním řádu ČR

Do dnešního dne je v systému HUDOC k nalezení 27 rozsudků, ve kterých je žalovaným státem Česká republika a stěžovatelem právnická osoba. 23 z těchto rozsudků je meritorních, 3 rozsudky se zabývají spravedlivým zadostiučiněním dle čl. 41 Úmluvy a u jednoho rozsudku Soud rozhodl o vyškrtnutí stížnosti ze svého seznamu případů dle čl. 37 odst. 1 Úmluvy. V rámci 23 meritorních rozsudků Soud nejčastěji konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy zaručující právo na spravedlivý proces, a to celkem v 16 případech. Z těchto 16 případů bylo nejčastěji porušeno právo na přístup k soudu, a to celkem v 8 případech. Šestkrát byl čl. 6 odst. 1 porušen z hlediska neprojednání záležitosti v přiměřené lhůtě. Ve 2 případech byl předmětný článek porušen vlivem nerespektování zásady kontradiktornosti. K porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, práva pokojně užívat svůj majetek, došlo celkem čtyřikrát. Jednou Soud konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy, práva na respektování rodinného a soukromého života.

Vezme-li v potaz, že právnické osoby jako přímé oběti dle čl. 34 Úmluvy si mohou stěžovat na porušení čl. 6 (právo na spravedlivý proces), čl. 7 (zákaz trestu bez zákona), čl. 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života), čl. 9 (svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání), čl. 10 (svoboda projevu), čl. 11 (svoboda shromažďování a sdružování), čl. 13 (právo na účinné opravné prostředky) a čl. 14 Úmluvy (zákaz diskriminace), dále čl. 1 (ochrana vlastnictví) a čl. 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě (právo na svobodné volby), čl. 2 (právo na odvolání v trestních věcech), čl. 3 (odškodnění za nezákonné odsouzení) a čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě (právo nebýt souzen nebo potrestán dvakrát) a čl. 1 Protokolu č. 12 k Úmluvě (všeobecný zákaz diskriminace),²³⁶ je spektrum dotčených článků stížnostmi právnických osob proti České republice relativně úzké. V rozsudích o stížnostech všech právnických osob proti Vysokým smluvním stranám Úmluvy Soud nejčastěji konstatoval porušení čl. 6 EÚLP, na druhém místě se pak nachází čl. 1 Protokolu č. 1 k EÚLP. Tomuto pořadí odpovídají i rozsudky o stížnostech právnických osob proti ČR, kterých je jak je výše uvedeno celkem 27, přičemž celkový počet rozsudků proti České republice, kde byly stěžovateli jak osoby právnické, tak osoby fyzické, činí celkem 281 rozsudků, a to k roku 2021.

²³⁶ TYMOFEYEVA, Alla. *Non-governmental organisations under the European Convention on Human Rights*, s. 296-297.

3.1 Porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy

3.1.1 Porušení práva na přístup k soudu

K porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy došlo tedy v celkem 16 případech, z toho v 8 případech Soud uvedl, že bylo porušeno právo na přístup k soudu.

Zaměříme-li se nyní na jednotlivé případy, kde k porušení předmětného práva došlo, tak zjistíme, že v případech *Kreditní a průmyslová banka proti ČR, Družstevní záložna Pria a ostatní proti ČR* a *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo, a ostatní proti ČR* porušení tohoto práva úzce souviselo s uvalením nucené správy na osoby stěžovatelů, a to dle tehdy účinných příslušných právních předpisů,²³⁷ které jsou do dnešního dne ponechány v platnosti.²³⁸ V předmětných rozsudcích nebyl shledán rozpor samotného institutu *nucené správy* s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, rozpor byl shledán v otázce přezkumu tohoto institutu. Nucená správa byla ve zmíněných případech uvalena na základě správního rozhodnutí, vůči kterému tehdy účinné znění OSŘ, a konkrétně jeho pátá část upravující správní soudnictví, neumožňovala uplatnit opravný prostředek zaručující „úplný přezkum správních rozhodnutí z hlediska zákonnosti i věcné správnosti.“²³⁹ Přezkum správních rozhodnutí musí být nadto dle Soudu proveden *soudním orgánem, který má úplnou přezkumnou pravomoc.*²⁴⁰ Kontrola páté části OSŘ se omezovala toliko na přezkum zákonnosti správních rozhodnutí, přičemž tím v době účinnosti tohoto zákona u nás docházelo „ve správním soudnictví ke ‚každodennímu‘ porušování Úmluvy“.²⁴¹ Tento lidskoprávní deficit části páté OSŘ byl nakonec řešen jejím zrušením nálezem Ústavního soudu ČR,²⁴² a to ke dni 31. prosince 2002. Část pátá OSŘ byla nahrazena soudním řádem správním,²⁴³ který již odpovídá požadavkům čl. 6 odst. 1 Úmluvy, protože správní akty jsou dle tohoto zákona

²³⁷ Zákon č. 21/1992 Sb., *zákon o bankách*.

²³⁸ Zákon č. 87/1995 Sb., *o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*.

²³⁹ ESLP, *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo a ostatní proti České republice*, stížnost č. 74152/01, rozsudek, 9. prosince 2010, § 65, překlad dostupný na www.justice.cz.

²⁴⁰ Viz ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003, § 68.

²⁴¹ KAMLACH, Milan. *Nové správní soudnictví*. *Bulletin advokacie*. roč. 2003, č. 1, s. 11.

²⁴² Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 16/99, 27. června 2001.

²⁴³ Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*.

již přezkoumávány soudním orgánem s úplnou přezkumnou pravomocí, nadto soudní řád správní přinesl např. i ochranu proti nečinnosti správních orgánů, jež v OSŘ nebyla upravena vůbec.

V případech *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti ČR* a *GECO, a.s. proti ČR* Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, konkrétně předmětného práva na přístup k soudu, z důvodu odmítnutí ústavních stížností Ústavním soudem ČR. Ústavní Soud již vícekrát v minulosti²⁴⁴ postupoval dle Soudu „*příliš formalisticky při posuzování počátku běhu lhůty k podání ústavní činnosti.*“²⁴⁵ V obou výše uvedených případech tkvěl rozpor ve vztahu mezi dovoláním k NS, tedy nenárokovým mimořádným opravným prostředkem, a ústavní stížností. Zákon umožňoval, že o přípustnosti dovolání rozhodne NS, přičemž jeho shledání dovolání za nepřipustné *deklaratorním* rozhodnutím zapříčinilo situaci, kdy opravný prostředek nutný k vyčerpání před podáním ústavní stížnosti, jako by neexistoval. Do doby rozhodnutí NS o přípustnosti dovolání byla však ústavní stížnost předčasná (pro nevyčerpání všech dostupných procesních prostředků). Po rozhodnutí NS o nepřipustnosti dovolání, bylo pak dle ÚS posledním prosením prostředkem rozhodnutí soudu na nižší stupni soudní soustavy, což mohlo způsobit a ve zmíněných případech i způsobilo odmítnutí ústavní stížnosti pro její opožděnost. Již před vydáním rozsudku ve věci *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti ČR* Ústavní soud ČR upravil a upřesnil podmínky přijatelnosti ústavních stížností svým sdělením,²⁴⁶ přičemž i současná dikce zákona o ústavním soudu plně vyhovuje čl. 6 odst. 1 Úmluvy, *in concreto* právu na účinnou právní ochranu a také zásadě právní jistoty, jelikož již velice striktně vymezuje

²⁴⁴ Viz ESLP, *Beleš a ostatní proti České republice*, stížnost č. 47273/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 51; ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002, § 55; ESLP, *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*, stížnost č. 73577/01, rozsudek, 24. února 2004, § 36; ESLP, *Soudek proti České republice*, stížnost č. 56526/00, rozsudek, 15. března 2005, § 22.

²⁴⁵ ESLP, *GECO, a.s., proti České republice*, stížnost č. 4401/03, rozsudek, 21. září 2006, § 24, překlad dostupný na www.justice.cz.

²⁴⁶ Sdělení č. 32/2003 Sb., *sdělení Ústavního soudu o postupu týkajícím se výkladu přípustnosti a lhůty k podání ústavní stížnosti při souběžném podání ústavní stížnosti a mimořádného opravného prostředku s výjimkou obnovy řízení.*

podmínky přípustnosti ústavních stížností,²⁴⁷ zde konkrétně podmínky vyčerpání všech dostupných procesních prostředků.²⁴⁸

V případě *Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice* tkvělo jádro problém v nemožnosti meritorního přezkoumání námitek minoritních akcionářů ohledně neplatnosti usnesení valné hromady v rámci tzv. *nepravého squeeze-outu*. Nepravým squeeze-outem se rozumí převod jmění na společníka, jehož cílem je vytěsnění minoritních akcionářů akciové společnosti hlavním akcionářem. V rámci nepravého squeeze-outu dochází ke zrušení společnosti bez likvidace, přičemž jmění zanikající společnosti převezme hlavní akcionář. Jedná se tedy o jednu z forem přeměn obchodních společností.²⁴⁹ Dříve byla úprava této problematiky k nalezení v již zrušeném obchodním zákoníku.²⁵⁰ Ve výše zmíněném případě se stěžovatelská společnost nemohla bránit proti usnesení valné hromady, kterým došlo k nepravému squeeze-outu, jelikož rejstříkový soud již provedl zápis zrušení společnosti a převodu jmění na společníka. § 220h tehdy účinného obchodního zákoníku²⁵¹ neumožňoval podání návrhu na neplatnost usnesení valné hromady po právní moci rozhodnutí rejstříkového soudu.

V současné době je problematika nepravého squeeze-outu řešena zákonem o přeměnách obchodních společností a družstev,²⁵² a konkrétně problematika určení neplatnosti projektu přeměny či vyslovení neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny je k nalezení v jeho § 57. I nová úprava v této věci výslovně stanovuje, že po zápisu přeměny (převodu jmění na společníka) do obchodního rejstříku nelze vyslovit neplatnost rozhodnutí o schválení přeměny či

²⁴⁷ § 72 odst. 3 z. o Ústavním soudu „Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.“

²⁴⁸ § 75 odst. 1 z. o Ústavním soudu „Ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje (§ 72 odst. 3); to platí i pro mimořádný opravný prostředek, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřipustný z důvodů záviselých na jeho uvážení (§ 72 odst. 4).“

²⁴⁹ Na rozdíl od tzv. *pravého squeeze-outu*, jež je právem na výkup účastnických cenných papírů hlavním akcionářem v rámci akciové společnosti, a to bez nutnosti zrušení této společnosti bez likvidace. Pravý squeeze-out se tedy nedotýká samotné existence předmětné akciové společnosti, tudíž se nejedná ani o jednu z forem přeměny obchodní společnosti.

²⁵⁰ Zákon č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník*.

²⁵¹ Zákon č. 513/1991 Sb., *obchodní zákoník* (znění účinné od 1. 5. 2004 do 14. 6. 2004).

²⁵² Zákon č. 125/2008 Sb., *zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*.

změnit ani zrušit projekt přeměny, na druhou stranu alespoň minoritním akcionářům výslovně přiznává právo na náhradu škody a na přiměřené zadostiučinění, byl-li projekt přeměny či rozhodnutí o schválení přeměny v rozporu s právními předpisy či např. se společenskou smlouvou. Vzhledem k výše zmíněnému je patrné, že i nadále může dojít k vydání rozsudku v téže věci proti České republice, jelikož současná podoba právní úpravy v předmětné problematice nadále nesleduje projednání otázky platnosti usnesení valné hromady o převodu jmění na společníka, přičemž se zaměřuje pouze na otázku souladu tohoto usnesení s právem, s čímž souvisí toliko přiznání případné náhrady škody či přiměřeného zadostiučinění. K vyřešení této situace by mohlo přispět následující:

*Zákonný požadavek na rejstříkový soud, aby před zápisem přeměny do obchodního rejstříku musel vždy vyčkat na meritorní rozhodnutí soudu, u kterého se vede řízení o neplatnosti usnesení valné hromady a případně i projektu přeměny.*²⁵³

V případě *Day s.r.o. a ostatní proti České republice* došlo též k nepravému squeeze-outu, tedy k převodu jmění na společníka dle ustanovení tehdy účinného obchodního zákoníku zmíněných výše. Tentokrát jádro problému tkvělo ale v rozhodčí doložce sjednané ve smlouvě o převodu veškerého jmění na hlavního akcionáře sjednané mezi zanikající společností (Ytong, a.s.) a hlavním akcionářem. Rozhodčí doložka odkazovala minoritní akcionáře na rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v případě, že by nesouhlasili s výší vypořádání v penězích souvisejícího s převodem jmění na společníka. Tato smlouva byla schválena toliko hlasy hlavního akcionáře v rámci valné hromady společnosti Ytong, a.s., přičemž tento postup umožňoval § 220k odst. 1 tehdy účinného obchodního zákoníku, jehož poslední věta zněla „*smlouva o fúzi může určit, že se o přezkoumání výměnného poměru akcií a určení výše dorovnání v penězích bude rozhodovat v rozhodčím řízení.*“ V kontrastu k tomuto ustanovení zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů ve svém § 2 odst. 1 tehdy i dnes uvádí,²⁵⁴ že se strany mohou dohodnout (rozhodčí smlouvou), že o majetkových sporech **mezi nimi** má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud. Zde ovšem takováto smlouva mezi minoritními akcionáři a hlavním akcionářem uzavřena nebyla, tudíž minoritní akcionář neprojevil souhlas s rozhodčím řízením a nevzdal se

²⁵³ LÍBAL, Bořivoj a Radek MALENOVSKÝ. K úvaze: šlo by skutečně o adekvátní promítnutí rozsudku ESLP ve věci Kohlhofer a Minarik proti ČR do právního řádu? *Bulletin advokacie*. roč. 2010, č. 11, s. 41.

²⁵⁴ Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

tak svého práva na přístup k soudu dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud ve své judikatuře sice uvádí,²⁵⁵ že „*nic nebrání tomu, aby se strany sporu vzdaly svého práva na soud ve prospěch rozhodčího řízení, za podmínky, že takové vzdání se je svobodné, přípustné a jednoznačné,*“²⁵⁶ přičemž nadto „*právo na soud totiž požívá v demokratické společnosti příliš velkého významu na to, aby o ně mohl kdokoli přijít pouze tím, že přistoupí na mimosoudní řešení.*“²⁵⁷ Je nesporné, že v předmětné věci však minoritní akcionáři toto kvalifikované vzdání se práva na soud neučinili. Předmětný § 220k odst. 1 obchodního zákoníku byl tedy v rozporu s EÚLP, čehož si byl zákonodárce vědom a při tvorbě zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, který přejal problematiku nepravého squeeze-outu, vypustil možnost přezkumu výše dorovnání v rozhodčím řízení. Rozhodčí soud při hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky navíc ve svém rozhodnutí č. 367/05 ze dne 11. října 2006 odmítl pravomoc zabývat se totožným druhem sporu jako ve věci výše uvedené a rozhodl o zastavení rozhodčího řízení s odůvodněním:

*Rozhodčí soud dospěl k závěru, že rozhodčí smlouva uzavřená mezi zrušenou společností a jejím hlavním akcionářem nezavazovala třetí osoby (včetně minoritních akcionářů). Podle zákona o rozhodčím řízení se pravomoc rozhodců mohla zakládat pouze na smlouvě uzavřené mezi stranami sporu; obchodní zákoník proto nemohl uložit ex lege obligatorní rozhodčí řízení bez ohledu na otázku, zda jsou splněny podmínky zákona o rozhodčím řízení.*²⁵⁸

V případě ***Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s. proti České republice*** pramenilo porušení práva na přístup k soudu z činnosti konkrétního vnitrostátního soudu (VS v Praze), nikoli ze znění dotčených právních předpisů, tudíž nebude tento rozsudek v této části dále rozebírán.

3.1.2 Porušení práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě

V šesti případech ESLP konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 EÚLP z hlediska porušení práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Stalo se tomu tak v případech ***L.C.I. proti ČR, Skoma spol. s r.o., proti ČR, Eko-Energie, spol. s r.o., proti ČR, Fackelmann ČR, spol. s r.o. proti ČR, Centrum***

²⁵⁵ Viz ESLP, *Souvaniemi a ostatní proti Finsku*, stížnost č. 31737/96, rozhodnutí, 23. října 1999; ESLP, *Transado - Transportes Fluviais do Sado, S.A., proti Portugalsku*, stížnost č. 35943/02, rozhodnutí, 16. prosince 2003.

²⁵⁶ ESLP, *Suda proti České republice*, stížnost č. 1643/06, rozsudek, 28. října 2010, § 48, překlad dostupný na www.justice.cz.

²⁵⁷ Ibid.

²⁵⁸ Ibid., § 28.

stavebního inženýrství, a.s., proti ČR a Římskokatolická farnost Obříství proti ČR. Soud v rámci těchto rozsudků a dále zejména v rozsudku ve věci *Hartman proti České republice* mj. poznamenal, že v České republice není účinný prostředek nápravy, jímž by si konkrétní osoba mohla stěžovat na nepřiměřenou délku řízení.²⁵⁹ Tímto účinným prostředkem podle Soudu²⁶⁰ pro osoby dovolávající se práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě je „účinným“ ve smyslu článku 13 Úmluvy takový právní prostředek nápravy, který buď soudní řízení urychlí a zajistí, že meritorní rozhodnutí vnitrostátních soudů v dané věci je vydáno bez průtahů, anebo který poskytne účastníkovi řízení přiměřenou náhradu za již vzniklé průtahy.²⁶¹ Soud tedy umožňuje dva druhy právních prostředků nápravy, a to preventivní povahy a kompenzační povahy.

V současné chvíli je preventivním prostředkem nápravy sloužícím k urychlení řízení a vydání meritorního rozhodnutí vnitrostátních soudů v dané věci bez průtahů tzv. *hierarchická stížnost* dle § 164 odst. 1 zákona o soudech a soudcích²⁶² (přejatá z předešlého zákona o soudech a soudcích, *in concreto* jeho § 6 odst. 1),²⁶³ případně ústavní stížnost podaná dle § 72 zákona o Ústavním soudu proti tzv. *jinému zásahu orgánu veřejné moci*. Oba tyto prostředky ESLP ale neshledal jako účinné.²⁶⁴ Hierarchická stížnost účastníkům řízení nepřiznává dle Soudu subjektivní právo umožňující vymáhat na státu výkon kontrolní pravomoci,²⁶⁵ přičemž i ústavní stížnost Soud nepovažuje za účinný prostředek nápravy, jelikož neumožňuje uložení povinnosti soudům k urychlení řízení, ani neposkytuje odškodnění újmy, jež by mohla být zapříčiněna nepřiměřenou délkou řízení.²⁶⁶

²⁵⁹ Viz ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003, § 69.

²⁶⁰ Viz ESLP, *Sürmeli proti Německu*, stížnost č. 75529/01, rozsudek, 8. června 2006, § 99.

²⁶¹ HUBÁLKOVÁ, Eva. Opravné prostředky ve vztahu k průtahům v soudním řízení. *Bulletin advokacie*. roč. 2008, č. 3, s. 26.

²⁶² Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

²⁶³ Zákon č. 335/1991 Sb., zákon o soudech a soudcích.

²⁶⁴ Viz ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003, § 83; ESLP, *Vokurka proti České republice*, stížnost č. 40552/02, rozsudek, 16. října 2007, § 50.

²⁶⁵ Viz ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003, § 66.

²⁶⁶ *Ibid.*, § 83.

Novelou²⁶⁷ v současnosti účinného zákona o soudech soudcích došlo s účinností ke dni 1. července 2004 k zavedení institutu *návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu* dle § 174a. Pomocí tohoto návrhu se účastníci mohou u nadřízeného soudu domáhat, aby určil soudu, u něhož je vedené předmětné řízení, lhůtu pro provedení procesního úkonu. K uplatnění tohoto návrhu však účastník musel nejprve uplatnit hierarchickou stížnost dle § 164 odst. z. o soudech a soudcích, čímž tento požadavek učinil tento prostředek nápravy z pohledu ESLP opět neúčinným vzhledem k tomu,²⁶⁸ že i samotnou hierarchickou stížnost ESLP označil za neúčinnou.²⁶⁹ Další novelou²⁷⁰ z. soudech a soudcích však již návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu není vázán na uplatnění hierarchické stížnosti dle § 164 odst. 1 z. o soudech a soudcích, jako tomu bylo v minulosti. Odpadnutím této překážky je návrh dle § 174a již možné považovat za účinný preventivní prostředek nápravy proti průtahům v řízeních před soudem ve smyslu čl. 35 odst. 1 Úmluvy. Tato novelizovaná úprava se inspiruje rakouskou právní úpravou,²⁷¹ kterou Soud shledal za účinnou a na kterou odkázal již v případě *Vokurka proti České republice*.²⁷²

Co se týče kompenzačního právního prostředku nápravy, jež by účastníku dotčeného řízení poskytl přiměřenou náhradu za již vzniklé průtahy, ten již v současném právním řádu České republiky také nalezneme. V období řešeném šesti předmětnými rozsudky o stížnostech právníků proti České republice však tento prostředek ještě nebylo možné uplatnit. Jedná se o možnost uplatnění nároku na finanční odškodnění za průtahy v řízení dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci,²⁷³ přičemž tuto možnost přinesla

²⁶⁷ Zákon č. 192/2003 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

²⁶⁸ Viz ESLP, *Vokurka proti České republice*, stížnost č. 40552/02, rozsudek, 16. října 2007, § 57.

²⁶⁹ Viz ESLP, *Škodáková proti České republice*, stížnost č. 71551/01, rozsudek, 21. prosince 2004, § 34; ESLP, *Bečvář a Bečvářová proti České republice*, stížnost č. 58358/00, rozsudek, 14. prosince 2004, § 40; ESLP, *Vitásek proti České republice*, stížnost č. 77762/01, rozsudek, 2. listopadu 2004, § 24; ESLP, *Pištorová proti České republice*, stížnost č. 73578/01, rozsudek, 26. října 2004, § 22.

²⁷⁰ Zákon č. 7/2009 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon.

²⁷¹ Viz ESLP, *Holzinger proti Rakousku (č. 1)*, stížnost č. 23459/94, rozsudek, 30. ledna 2001, § 16.

²⁷² Viz ESLP, *Vokurka proti České republice*, stížnost č. 40552/02, rozsudek, 16. října 2007, § 54.

²⁷³ Zákon č. 82/1998 Sb., zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

novela, jež nabyla účinnosti dne 27. dubna 2006.²⁷⁴ Tímto nárokem uplatněným vůči státu se lze domáhat jak náhrady za majetkovou škodu, tak zejména **přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu** způsobenou nesprávným úředním postupem, kam spadá také povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě dle § 13 odst. 1 předmětného zákona. Dojde-li k této újmě v rámci občanského soudního řízení, účastník je povinen uplatnit tento nárok u Ministerstva spravedlnosti ČR. Primárně se přiměřené zadostiučinění poskytuje jinak než relutárně, tedy např. samotným konstatováním porušení práva. Není-li poškozený uspokojen rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti ČR, může se dále obrátit žalobou na soud dle § 15 odst. 2 předmětného zákona, což zahrnuje i možnost následného uplatnění případných řádných a mimořádných opravných prostředků. K tomuto prostředku nápravy tedy:

Soud z toho vyvozuje, že nápravu zavedenou do českého právního systému zákonem č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, lze považovat za účinný a dostupný právní prostředek nápravy pro případ překročení ‚přiměřené lhůty‘ v každém soudním řízení, na které se vztahuje článek 6 odst. 1 Úmluvy.²⁷⁵

ESLP současně vyslovil i obavy zda tato právní úprava nepřinese další prodlužování délky vnitrostátního řízení, jelikož se poškozený může vedle Ministerstva spravedlnosti ČR dále obrátit i na soud, včetně soudů vyšších instancí, a konečně také na Ústavní soud ČR. ESLP však uvedl, že je předčasné, aby se k této otázce, jež je prozatím toliko teoretická, vyjadřoval.²⁷⁶ Tento postoj Soud zaujímá i nadále, ačkoli již vynesl rozhodnutí, kde konstatoval že délka kompenzačních řízení dle z. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci byla nepřiměřená.²⁷⁷ Nyní Soud zaujímá následující postoj.

V tomto směru Soud zdůrazňuje, že svůj názor na slučitelnost tohoto prostředku nápravy s článkem 13 může nehledě na závěr ohledně porušení článku 13 Úmluvy vyslovený

²⁷⁴ Zákon č. 160/2006 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷⁵ ESLP, *Vokurka proti České republice*, stížnost č. 40552/02, rozsudek, 16. října 2007, § 65, překlad dostupný na www.justice.cz.

²⁷⁶ *Ibid.*, § 61.

²⁷⁷ Viz ESLP, *DOMIRA, spol. s r.o., a Meluzínová proti České republice*, stížnosti č. 60702/11 a 59633/12, rozhodnutí, 7. března 2017; ESLP, *Žirovnický proti České republice*, stížnosti č. 10092/13, 20708/13, 22455/13, 61245/13, 61482/13, 22520/14 a 13258/15, rozsudek, 8. února 2018.

v nyní projednávané věci přehodnotit, **pokud by se délka kompenzačního řízení podle zákona o odpovědnosti za škodu ukázala jako obecný problém a účastníci řízení se z tohoto důvodu nemohli snadno domoci zvýšeného odškodnění bez ohledu na fázi řízení, v níž k průtahům došlo.**²⁷⁸

Soud tedy připouští, že uvedený prostředek nápravy by mohl být nevhodný, ale porušení práva na rozhodnutí v přiměřené době nebylo zatím natolik závažné, aby mohlo dojít ke zpochybnění daného kompenzačního prostředku nápravy jako takového.²⁷⁹ Je otázkou, zda Soud bude tento postoj zaujímat i nadále. Vše zcela jistě bude záviset na množství stížností vznesených jak osobami právnickými, tak osobami fyzickými, proti České republice v této věci.

3.1.3 Nedodržení práva na kontradiktorní řízení

V případech *BENet Praha, spol. s r.o., proti ČR* a *3A.CZ s.r.o. proti ČR* Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy pro porušení zásady kontradiktornosti. V těchto konkrétních případech chyboval shodně Ústavní soud ČR, jelikož účastníkům řízení neumožnil seznámit se s listinnými důkazy, čímž se tito účastníci nemohli k předmětným důkazům ani vyjádřit. Zde se nejedná o pochybení, jež by vyvěralo z nějaké vady příslušného právního předpisu, vyvěralo toliko z individuální činnosti konkrétního soudu. Podrobněji se touto zásadou zabývá diplomová práce v kapitolách věnovaných výše zmíněným rozsudkům ESLP.

3.2 Porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě

Ve třech rozsudcích o stížnostech právnických osob proti České republice Soud konstatoval porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě zaručujícího právo pokojně užívat svůj majetek.

V případech *Družstevní záložna Pria a ostatní proti ČR* a *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo, a ostatní proti ČR* byl vedle čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě porušen i čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jak bylo uvedeno již výše. K porušení práva pokojně užívat svůj majetek došlo vlivem uvalení nucené správy na zmíněná družstva, kdy nucený správce neumožnil družstvům přístup k obchodní a účetní dokumentaci, přičemž družstva se proti tomuto rozhodnutí nemohla nijak soudně bránit. Opatření k nápravě ve formě nucené správy již v zákoně o spořitelních a úvěrních

²⁷⁸ ESLP, *Žirovnický proti České republice*, stížnosti č. 10092/13, 20708/13, 22455/13, 61245/13, 61482/13, 22520/14 a 13258/15, rozsudek, 8. února 2018, § 165, překlad dostupný na www.justice.cz.

²⁷⁹ Viz ESLP, *Belperio a Ciarmoli proti Itálii*, stížnost č. 7932/04, rozsudek, 21. prosince 2010.

družstvech nenalezneme, jelikož bylo zrušeno s účinností k 1. dubnu 2006.²⁸⁰ Došlo-li by k zpětnému zavedení opatření nucené správy, což se jeví jako krajně nepravděpodobné, pak by bylo nejspíše možné se bránit proti neposkytnutí přístupu k obchodní a účetní dokumentaci, tedy proti průběhu nucené správy, za pomoci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu dle § 82 soudního řádu správního.²⁸¹ Zde se jedná ale toliko o krajně hypotetické úvahy *de lege ferenda*.

V případě *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, tkvělo porušení práva na pokojné užívání svého majetku z naprostého nezvládnutí legislativní úpravy problematiky deregulace nájemného mezi lety 2002 až 2006 (tzv. *právní vakuum*), kdy až s účinností k 31. březnu 2006 došlo k přijetí zákona o jednostranném zvyšování nájemného z bytů.²⁸² Část první tohoto zákona, která umožňovala jednostranné zvyšování nájemného pozbyla platnosti dne 31. prosince 2012, kdy skončil proces postupné deregulace nájemného, tudíž se tato právní úprava stala obsolentní. Od 1. ledna 2013 tedy již není možné jednostranně zvyšovat nájemné, přičemž dnes již může dojít ke zvýšení nájemného toliko na základě konsenzu mezi pronajímatelem a nájemcem. V současné době je úprava nájmu bytu upravena v novém občanském zákoníku.²⁸³

3.3 Porušení práva na respektování rodinného a soukromého života

V případě *DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice* Soud konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy, porušení práva na respektování rodinného a soukromého života, a to *in concreto* práva na respektování obydlí a korespondence. Porušení tohoto práva spočívalo v nemožnosti se bránit proti šetření na místě v obchodních prostorách stěžovatele provedeného ÚOHS. Soud uvádí, že do výkonu tohoto práva lze vstoupit (vedle dalších podmínek) buď na základě soudního příkazu, případně tento zásah musí být podroben účinné soudní kontrole *ex post facto*. Ani jednu z těchto dvou Soudem vyžadovaných záruk však právní řád ČR neposkytoval. Šetření na místě probíhalo dle tehdy účinného zákona o ochraně hospodářské soutěže,²⁸⁴ přičemž pověření k šetření bylo vystavené samotným ÚOHS a proti průběhu samotného šetření zákon neumožňoval uplatnit

²⁸⁰ Zákon č. 57/2006 Sb., zákon o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem.

²⁸¹ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

²⁸² Zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁸⁴ Zákon č. 143/2001 Sb., zákon o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže) (znění účinné od 1. 7. 2001 do 1. 6. 2004).

jakýkoli opravný prostředek. Dnes již je situace jiná, novela²⁸⁵ předmětného zákona přímo reagovala na výše uvedený rozsudek ESLP a v § 21f odst. 7 výslovně uvádí možnost podání žaloby proti šetření v obchodních prostorách soutěžitelů. Jedná se o tzv. *zásahovou žalobu*, tedy žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu dle § 82 SŘS. Ostatně i ESLP tento opravný prostředek označil za nejvhodnější mechanismus ochrany.²⁸⁶ Od 1. září 2009 zákon na ochranu hospodářské soutěže nadto vedle úpravy *šetření na místě v obchodních prostorách* obsahuje úpravu i *šetření na místě v jiných než obchodních prostorách*,²⁸⁷ která již podléhá předchozímu souhlasu soudu a taktéž lze proti jejímu průběhu uplatnit žalobu dle § 82 SŘS.

²⁸⁵ Zákon č. 293/2016 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 135/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zadávání veřejných zakázek.

²⁸⁶ Viz ESLP, *DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice*, stížnost č. 97/11, rozsudek, 2. října 2014, § 89.

²⁸⁷ Zákon č. 155/2009 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Závěr

O stížnostech právnických osob je před ESLP rozhodováno již více než 50 let. Za tu dobu ESLP vydal více než 1000 rozsudků a rozhodnutí o stížnostech právnických osob, mezi kterými nalezneme i 27 rozsudků směřujících proti České republice, jež je Vysokou smluvní stranou EÚLP. V rámci těchto rozsudků musel Soud nezbytně konstatovat, zda došlo, případně zda nedošlo k porušení jednotlivých ustanovení EÚLP. Tam, kde k porušení některého z článků Úmluvy došlo, musí být i příčina tohoto porušení. Tato příčina pramení buď z činnosti konkrétních vnitrostátních orgánů Vysokých smluvních stran Úmluvy, anebo z nedokonalostí jejich právního řádu. Bez ohledu na původ této příčiny je jistě žádoucí jí zamezit, čímž bude zamezeno i porušování dotčených ustanovení Úmluvy *pro futuro*.

Cílem této diplomové práce bylo uceleně představit právnickou osobu v roli individuálního stěžovatele před ESLP s tím, že zvláštní pozornost byla věnována rozsudkům o stížnostech právnických osob proti České republice a jejich dopadu na jednotlivé instituty českého právního řádu. V první části diplomové práce byl nejprve deskriptivním způsobem představen pojem právnické osoby jako takové. Následně byly stručně uvedeny jednotlivé typy právnických osob figurujících ve výše vymezené judikatuře ESLP. Právnické osoby byly dále představeny ve světle čl. 34 Úmluvy, tedy v roli individuálního stěžovatele před ESLP, přičemž pozornost byla věnována i otázce přijatelnosti jejich stížností dle čl. 35 Úmluvy a problematice spravedlivého zadostiučinění s ohledem na právnické osoby dle čl. 41 Úmluvy. První část této diplomové práce měla tedy za cíl komplexně představit právnickou osobu v roli stěžovatele před ESLP. Druhá část této práce byla věnována stručnému představení jednotlivých rozsudků ESLP o stížnostech právnických osob proti České republice, v rámci nichž byl kladen důraz na ustálenou rozhodovací praxi ESLP. Konečně třetí část této práce nejprve analyticky zhodnotila k porušení jakých článků Úmluvy v předmětných rozsudcích došlo a následně komparativně zhodnotila, jak se tyto rozsudky projeví v jednotlivých institutech českého právního řádu.

V úvodu této práce si autor nejprve položil následující výzkumnou otázku:

Porušení jakých základních práv a svobod a v jakém rozsahu se dopustila Česká republika vůči právnickým osobám vzhledem k dosavadní judikatuře ESLP?

Z celkového počtu 27 rozsudků o stížnostech právnických osob proti České republice jich 23 bylo meritorních, přičemž celkem v šestnácti případech byl porušen čl. 6 Úmluvy (právo na spravedlivý proces), v rámci něhož bylo osmkrát porušeno právo na přístup k soudu, šestkrát

bylo porušeno právo na projednání záležitosti v přiměřené lhůtě a dvakrát bylo porušeno právo na kontradiktorní řízení. Ve čtyřech případech byl porušen čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě (ochrana vlastnictví) a v jednom případě Soud konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy (právo na respektování rodinného a soukromého života). Vezmeme-li v potaz, že právnícká osoba se v rámci štrasburského systému ochrany lidských práv může dovolávat porušení čl. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13 a 14 Úmluvy, dále čl. 1 a 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě, čl. 2, 3 a 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě a čl. 1 Protokolu č. 12 k Úmluvě, je spektrum dotčených článků rozsudky ESLP proti České republice relativně úzké.

Druhá a poslední výzkumná otázka, jež si autor v úvodu této práce položil, zněla:

Jaký dopad měla judikatura ESLP na dotčené instituty českého právního řádu?

Předně je nutné poznamenat, že ke zhodnocení dopadu jednotlivých rozsudků na jednotlivé instituty vnitrostátního právního řádu je vhodné zachovat časový odstup od vydání předmětného rozsudku ESLP konstatajícího porušení konkrétního článku Úmluvy s ohledem na délku případného vnitrostátního legislativního procesu, jehož cílem je následně zamezit dalšímu porušování jednotlivých ustanovení Úmluvy. Poslední rozsudek ve věci stížnosti právnické osoby proti České republice je datovaný k roku 2014, čímž byl výše zmíněný požadavek dozajista naplněn.

Asi nejvýznamnější změnou v českém právním řádu, kterou mezi jinými přinesly i výše vymezené rozsudky, je zrušení části páté občanského soudního řádu, která neumožňovala úplný přezkum správních rozhodnutí z hlediska zákonnosti i věcné správnosti u soudního orgánu s úplnou přezkumnou pravomocí, čímž u nás docházelo k *de facto* každodennímu porušování Úmluvy. Nápravu tohoto lidskoprávního deficitu přinesl až soudní řád správní, který již umožňuje přezkoumání správních rozhodnutí nejen z hlediska zákonnosti, ale i z hlediska věcné správnosti. Tento zákon s sebou přinesl i účinnou soudní kontrolu *ex post facto* proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, tzv. *zásahovou žalobu*, jejíž absence byla namítána v rozsudku ve věci *DELTA PEKÁŘNY a.s. proti České republice*.

Vymezené rozsudky dále přispěly ke zhojení příliš formalistického přístupu Ústavního soudu ČR při posuzování počátku běhu lhůty k podání ústavní stížnosti, jež zapříčiňoval odmítání ústavních stížností pro jejich opožděnost. Novela zákona o Ústavním soudu již jednoznačně vymezuje podmínky přijatelnosti ústavních stížností.

Z předmětných 27 rozsudků Soud celkem šestkrát konstatoval porušení práva na projednání záležitosti v přiměřené lhůtě, k čemuž Soud dále uvedl, že v České republice není účinný prostředek nápravy, jímž by si konkrétní osoba mohla stěžovat na nepřiměřenou délku řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy. Dnes již v právním řádu nalezneme jak účinný prostředek nápravy preventivní povahy, kterým je návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle zákona o soudech a soudcích, tak účinný prostředek nápravy kompenzační povahy, kterým je možnost uplatnění nároku na finanční odškodnění za průtahy v řízení dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. I přesto, že Soud tento kompenzační prostředek nápravy označil za účinný, začínají se projevovat jeho nedostatky spočívající zejména v tom, že uplatnění tohoto prostředku může vést k dalším průtahům v řízení. Je otázkou, zda Soud svůj postoj k tomuto prostředku nápravy nepřehodnotí, jelikož již vynesl několik rozhodnutí, ve kterých konstatoval, že délka kompenzačních řízení dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci byla nepřiměřená.

Z rozsudků bylo dále patrné, že jako problematická se jevila legislativní úprava tzv. *nepravého squeeze-outu*, tedy převodu jmění na společníka, což je jednou z forem přeměny obchodních společností a družstev. Zde i přes přijetí zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, jež převzal tuto úpravu po zrušeném obchodním zákoníku, je i nadále možné, že bude vydán další rozsudek ESLP proti České republice v této věci, jelikož nedošlo k dostatečné úpravě týkající se vyslovení neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny.

K porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě došlo i vlivem naprostého nezvládnutí legislativní úpravy problematiky deregulace nájemného, kdy zde mezi lety 2002 až 2006 panovalo období tzv. *právního vakua*, k jehož ukončení došlo až přijetím zákona o jednostranném zvyšování nájemného. Vedle otázky regulace nájemného byla touto prací, konkrétně rozsudkem ve věci *Čadek a ostatní proti České republice*, dotčena i otázka restitucí, tedy dalšího reliktu z dob, kdy zde panovalo centrálně plánované hospodářství a doktrína minimalizace soukromého vlastnictví. S problematikou restitucí si však zákonodárce poradil o poznání lépe a porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě tak Soud konstatovat nemusel.

Lze uzavřít, že České republice se povětšinou úspěšně daří reagovat na rozsudky ESLP, ve kterých byla stranou sporu a které jsou pro ni dle čl. 46 Úmluvy závazné. Obecná opatření k nápravě zjištěných porušení vymezených předmětnou judikaturou ESLP ve většině případů zamezila dalšímu porušování konkrétních ustanovení Úmluvy. I když je „nová“ úprava v oblasti tzv. *nepravého squeeze-outu* dle autora nedostačující, do dnešního dne nedošlo k vydání dalšího

rozsudku ESLP konstatujícího porušení čl. 6 Úmluvy proti České republice, jež by se zakládal na obdobných skutkových okolnostech, jako tomu bylo ve věci *Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice*. U otázky kompenzačního prostředku nápravy průtahů vnitrostátních řízení ukáže až čas, přehodnotí-li ESLP vůči ní svůj postoj, nepřistoupí-li před tím český zákonodárce k její úpravě.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

Monografie

BERAN, Karel. *Pojem osoby v právu: (osoba, morální osoba, právnická osoba)*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-06-9.

ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5.

DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ, eds. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-325-8.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.

KMEC, Jiří et al. *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-365-3.

ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-181-6.

TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Církevní právo*. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-192-2.

TYMOFEYEVA, Alla. *Non-governmental Organisations under the European Convention on Human Rights: Exceptional Legal Standing*. Germany: rw&w SCIENCE & NEW MEDIA Passau-Berlin-Prague, 2015. ISBN 978-3-9816855-9-6.

WINTR, Jan. *Principy českého ústavního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-564-7.

Odborné články

KUČERA, Michal. Užití Úmluvy v obchodním právu. *Bulletin advokacie*. roč. 2013, č. 12. ISSN 1210-6348.

LÍBAL, Bořivoj a Radek MALENOVSKÝ. K úvaze: šlo by skutečně o adekvátní promítnutí rozsudku ESLP ve věci Kohlhofer a Minarik proti ČR do právního řádu? *Bulletin advokacie*. roč. 2010, č. 11. ISSN 1210-6348.

HUBÁLKOVÁ, Eva. Opravné prostředky ve vztahu k průtahům v soudním řízení. *Bulletin advokacie*. roč. 2008, č. 3. ISSN 1210-6348.

KAMLACH, Milan. Nové správní soudnictví. *Bulletin advokacie*. roč. 2003, č. 1. ISSN 1210-6348.

KRATOCHVÍL, Jan a Lubomír MAJERČÍK. Neviditelná většina: osud českých stížností před ESLP. *Bulletin advokacie*. roč. 2011, č. 4. ISSN 1210-6348.

TYMOFEYEVA, Alla. Lidská práva právnických osob dle EÚLP. In: *Lidskoprávní dimenze mezinárodního práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, ediční středisko, 2014. ISBN 978-80-87975-17-6.

Seznam použitých právních předpisů

Sdělení č. 32/2003 Sb., *sdělení Ústavního soudu o postupu týkajícím se výkladu přípustnosti a lhůty k podání ústavní stížnosti při souběžném podání ústavní stížnosti a mimořádného opravného prostředku s výjimkou obnovy řízení*.

Usnesení č. 2/1993 Sb., *usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky* (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1998).

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky* (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1999).

Vyhláška č. 176/1993 Sb., *vyhláška Ministerstva financí o nájemném z bytu a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu*.

Zákon č. 6/2002 Sb., *o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)*.

Zákon č. 7/2009 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon*.

Zákon č. 21/1992 Sb., *zákon o bankách*.

Zákon č. 21/1992 Sb., *zákon o bankách* (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1993).

Zákon č. 40/1964 Sb., *občanský zákoník*.

Zákon č. 57/2006 Sb., *zákon o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem*.

Zákon č. 65/1965 Sb., *zákoník práce* (znění účinné od 24. 5. 1996 do 30. 9. 1999).

Zákon č. 82/1998 Sb., *zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)*.

Zákon č. 87/1995 Sb., *o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*.

Zákon č. 87/1995 Sb., *o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů* (znění účinné od 1. 1. 1996 do 30. 4. 2000).

Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*.

Zákon č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád* (znění účinné od 1. 1. 2005 do 31. 3. 2005).

Zákon č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád* (znění účinné od 25. 10. 2000 do 31. 12. 2000).

Zákon č. 105/1990 Sb., *o soukromém podnikání občanů*.

Zákon č. 107/2006 Sb., *o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*.

Zákon č. 120/2001 Sb., *o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů*.

Zákon č. 125/2008 Sb., *zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*.

Zákon č. 131/1989 Sb., *o Sbírce zákonů* (znění účinné od 15. 11. 1990 do 31. 12. 1992)

Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon*.

Zákon č. 141/1961 Sb., *zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)* (znění účinné od 1. 5. 2001 do 31. 12. 2001).

Zákon č. 143/2001 Sb., *zákon o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů* (zákon o ochraně hospodářské soutěže).

Zákon č. 143/2001 Sb., *zákon o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů* (zákon o ochraně hospodářské soutěže) (znění účinné od 1. 7. 2001 do 1. 6. 2004).

Zákon č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*.

Zákon č. 155/2009 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů* (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 160/2006 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*.

Zákon č. 182/1993 Sb., *zákon o Ústavním soudu* (znění účinné od 1. 1. 2001 do 31. 5. 2002).

Zákon č. 182/1993 Sb., *zákon o Ústavním soudu* (znění účinné od 28. 2. 2000 do 31. 12. 2000).

Zákon č. 192/2003 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů* (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 216/1994 Sb., *o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*.

Zákon č. 229/1991 Sb., *o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku*.

Zákon č. 253/2003 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 253/2001 Sb., a některé další zákony*.

Zákon č. 293/2016 Sb., *zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů* (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších

předpisů, a zákon č. 135/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zadávání veřejných zakázek.

Zákon č. 301/1992 Sb., zákon České národní rady o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

Zákon č. 328/1991 Sb., zákon o konkursu a vyrovnání.

Zákon č. 335/1991 Sb., zákon o soudech a soudcích.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (znění účinné od 1. 1. 1993 do 31. 5. 1993).

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (znění účinné od 1. 5. 2004 do 14. 6. 2004).

Seznam použité judikatury

Judikatura ESLP

ESLP, Times Newspapers Ltd, The Sunday Times, Harold Evans proti Spojenému království, stížnost č. 6538/74, rozhodnutí, 26. dubna 1979.

ESLP, TRANSPETROL, a.s., proti Slovensku, stížnost č. 28502/08, rozhodnutí, 15. listopadu 2011.

ESLP, British-American Tobacco Company Ltd proti Nizozemsku, stížnost č. 19589/92, rozsudek, 20. ledna 1995.

ESLP, Spolek obětí rumunských soudců (Association of Victims of Romanian Judges) a ostatní proti Rumunsku, stížnost č. 47732/06, rozsudek, 14. ledna 2014.

ESLP, Federace odborových svazů pracovníků na moři (Federation of Offshore Workers' Trade Unions) a ostatní proti Norsku, stížnost č. 38190/97, rozhodnutí, 27. června 2002.

ESLP, Nadace Ubytování pro studenty při Reformované církvi (Foundation Hostel for Students of the Reformed Church) a Stanomirescu proti Rumunsku, stížnosti č. 2699/03 a 43597/07, rozsudek, 7. ledna 2014.

ESLP, Bytové sdružení zdravotně postižených a obětí války v Attice (Housing Association of War Disabled and Victims of War of Attica) a ostatní proti Řecku, stížnost č. 35859/02, rozsudek, 13. července 2006.

ESLP, *Gruzínská strana práce (Georgian Labour Party) proti Gruzii*, stížnost č. 9103/04, rozsudek, 8. července 2008.

ESLP, *Sjednocená komunistická strana Turecka (United Communist Party of Turkey) a ostatní proti Turecku*, stížnost č. 19392/92, rozsudek, 30. ledna 1998.

ESLP, *Savez crkava "Riječ života" a ostatní proti Chorvatsku*, stížnost č. 7798/08, rozsudek, 9. prosince 2010.

ESLP, *Association des Chevaliers du Lotus d'Or proti Francii*, stížnost č. 50615/07, rozsudek, 31. ledna 2013.

ESLP, *Moskevská pobočka Armády spásy (Moscow Branch of the Salvation Army) proti Rusku*, stížnost č. 72881/01, rozsudek, 5. října 2006.

ESLP, *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos proti Rusku*, stížnost č. 14902/04, rozsudek, 20. září 2011.

ESLP, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines proti Turecku*, stížnost č. 40998/98, rozsudek, 13. prosince 2007.

ESLP, *Východoslovenská vodárenská společnost, a.s., proti Slovensku*, stížnost č. 40265/07, rozhodnutí, 2. července 2013.

ESLP, *Provincie Bari (Province of Bari), Sorrentino a Messeni Nemagna proti Itálii*, stížnost č. 41877/98, rozhodnutí, 15. září 1998.

ESLP, *Agrotexim a ostatní proti Řecku*, stížnost č. 14807/89, rozsudek, 24. října 1995.

ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003.

ESLP, *Ankarcrona proti Švédsku*, stížnost č. 35178/97, rozhodnutí, 27. června 2000.

ESLP, *Jafarli a ostatní proti Ázerbájdžánu*, stížnost č. 36079/06, rozsudek, 29. července 2010.

ESLP, *Nassau Verzekering Maatschappij N.V. proti Nizozemsku*, stížnost č. 57602/09, rozhodnutí, 4. října 2011.

ESLP, *Akdivar a ostatní proti Turecku*, stížnost č. 21893/93, rozsudek, 16. září 1996.

ESLP, *Omkararanda a Divine Light Zentrum proti Švýcarsku*, stížnost č. 8118/77, rozhodnutí, 19. března 1981.

ESLP, *Papathanasis proti Řecku*, stížnost č. 46064/07, rozsudek, 30. dubna 2009.

ESLP, *Šafárik proti Slovensku*, stížnost č. 380/08, rozhodnutí, 18. října 2011.

ESLP, *Tieze a Semeráková proti České republice*, stížnosti č. 26908/09 a 30809/10, rozsudek, 13. října 2011.

ESLP, *Dosoudil a Chytráčková proti České republice*, stížnost č. 5297/03, rozhodnutí, 6. ledna 2009.

ESLP, *Miroļubovs a ostatní proti Lotyšsku*, stížnost č. 798/05, rozsudek, 15. září 2009.

ESLP, *Rada proti Rumunsku*, stížnost č. 388408/03, rozsudek, 8. listopadu 2007.

ESLP, *Zvolský a Zvolská proti České republice*, stížnost č. 46129/99, rozsudek, 12. listopadu 2002.

ESLP, *Comingersoll S.A. proti Portugalsku*, stížnost č. 35382/97, rozsudek, 6. dubna 2000.

ESLP, *Kořínek a ostatní proti České republice*, stížnost č. 77530/01, rozsudek, 11. dubna 2006.

ESLP, *Bottazzi proti Itálii*, stížnost č. 34884/97, rozsudek, 28. července 1999.

ESLP, *Zimmermann a Steiner proti Švýcarsku*, stížnost č. 8737/79, rozsudek, 13. července 1983.

ESLP, *Agrokompleks proti Ukrajině*, stížnost č. 23465/03, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 25. července 2013.

ESLP, *Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano proti Itálii*, stížnost č. 38433/09, rozsudek, 7. června 2012.

ESLP, *Dacia S.R.L. proti Moldavsku*, stížnost č. 3052/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 24. února 2009.

ESLP, *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos proti Rusku*, stížnost č. 14902/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 31. července 2014.

ESLP, *Špaček, s.r.o., proti České republice*, stížnost č. 26449/95, rozsudek, 9. listopadu 1999.

ESLP, *Cantoni proti Francii*, stížnost č. 17862/91, rozsudek, 11. listopadu 1996.

ESLP, *Kruslin proti Francii*, stížnost č. 11801/85, rozsudek, 24. dubna 1990.

ESLP, *Huvig proti Francii*, stížnost č. 11105/84, rozsudek, 24. dubna 1990.

ESLP, *Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 31555/05, rozsudek, 21. října 2010.

ESLP, *Immobiliare Saffi proti Itálii*, stížnost č. 22774/93, rozsudek, 28. července 1999.

ESLP, *Iatridis proti Řecku*, stížnost č. 31107/96, rozsudek, 25. března 1999.

ESLP, *AGOSI proti Spojenému království*, stížnost č. 9118/80, rozsudek, 24. října 1986.

ESLP, *“Bulves” AD proti Bulharsku*, stížnost č. 3991/03, rozsudek, 22. ledna 2009.

ESLP, *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society and Yorkshire Building Society proti Spojenému království*, stížnost č. 9118/80, rozsudek, 23. října 1997.

ESLP, *Benet Czech, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 38333/06, rozhodnutí, 18. května 2010.

ESLP, *Otto proti Německu*, stížnost č. 21425/06, rozhodnutí, 10. listopadu 2009.

ESLP, *BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice*, stížnosti č. 33908/04, 7937/05, 25249/05, 29402/05 a 33571/06, rozsudek, 24. února 2011.

ESLP, *García Ruiz proti Španělsku*, stížnost č. 30544/96, rozsudek, 21. ledna 1999.

ESLP, *Krčmář proti České republice*, stížnost č. 35376/97, rozsudek, 3. března 2000.

ESLP, *Niederöst-Huber proti Švýcarsku*, stížnost č. 18990/91, rozsudek, 18. února 1997.

ESLP, *3A.CZ s.r.o. proti České republice*, stížnost č. 21835/06, rozsudek, 10. února 2011.

ESLP, *Rotaru proti Rumunsku*, stížnost č. 28341/95, rozsudek, 4. května 2000.

ESLP, *Asnar proti Francii*, stížnost č. 12316/04, rozsudek, 18. října 2007.

ESLP, *Perdigão proti Portugalsku*, stížnost č. 24768/06, rozsudek, 16. listopadu 2010.

ESLP, *L.C.I. proti České republice*, stížnost č. 64750/01, rozsudek, 7. června 2005.

ESLP, *Frydlender proti Francii*, stížnost č. 30979/96, rozsudek, 27. června 2000.

ESLP, *Day s.r.o. a ostatní proti České republice*, stížnost č. 48203/09, rozsudek, 16. února 2012.

ESLP, *Suda proti České republice*, stížnost č. 1643/06, rozsudek, 28. října 2010.

ESLP, *Jussila proti Finsku*, stížnost č. 73053/01, rozsudek, 23. listopadu 2006.

ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 10. března 2011.

ESLP, *Solaris, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnost č. 8992/07, rozsudek, 13. října 2011.

ESLP, *Kohlhofer a Minarik proti České republice*, stížnosti č. 23921/03, 28464/04 a 5344/05, rozsudek, 15. října 2009.

ESLP, *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 a 65546/09, rozsudek, 15. října 2009.

ESLP, *R & L, s.r.o., proti České republice*, stížnost č. 37926/05, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění - vyškrtnutí stížnosti), 11. června 2015.

ESLP, *Vomočil a ART 38, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 38817/04 a 1458/07, rozhodnutí, 5. března 2013.

ESLP, *McFarlane proti Irsku*, stížnost č. 3133/06, rozsudek, 10. září 2010.

ESLP, *T.W. proti Maltě*, stížnost č. 25644/94, rozsudek, 29. dubna 1999.

ESLP, *Broca a Texier-Micault proti Francii*, stížnosti č. 27928/02 a 31694/02, rozsudek, 21. října 2003.

ESLP, *Radovici a Stănescu proti Rumunsku*, stížnosti č. 68479/01, 71351/01 a 71352/01, rozsudek, 2. listopadu 2006.

ESLP, *Beyeler proti Itálii*, stížnost č. 33202/96, rozsudek, 5. ledna 2000.

ESLP, *J.A. Pye (Oxford) Ltd and J.A. Pye (Oxford) Land Ltd proti Spojenému království*, stížnost č. 44302/02, rozsudek, 30. dubna 2007.

ESLP, *Kurić a ostatní proti Slovinsku*, stížnost č. 26828/06, rozsudek, 26. června 2012.

ESLP, *Bączkowski a ostatní proti Polsku*, stížnost č. 1543/06, rozsudek, 3. května 2007.

ESLP, *Skoma, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 21377/02, rozsudek, 14. února 2006.

ESLP, *Lilly France proti Francii*, stížnost č. 53892/00, rozsudek, 14. října 2003.

ESLP, *Eko-energie, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 65191/01, rozsudek, 17. května 2005.

ESLP, *Hartman proti České republice*, stížnost č. 53341/99, rozsudek, 10. července 2003.

ESLP, *Guincho proti Portugalsku*, stížnost č. 8990/80, rozsudek, 10. července 1984.

ESLP, *Fackelmann, spol. s r.o., proti České republice*, stížnost č. 65192/01, rozsudek, 26. října 2004.

ESLP, *Cruz Varas a ostatní proti Švédsku*, stížnost č. 15576/89, rozsudek, 20. března 1991.

ESLP, *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgii*, stížnost č. 6878/75, rozsudek, 18. října 1982.

ESLP, *Albert a Le Compte proti Belgii*, stížnost č. 7299/75, rozsudek, 10. února 1983.

ESLP, *Ortenberg proti Rakousku*, stížnost č. 12884/87, rozsudek, 25. listopadu 1994, § 31.

ESLP, *Bryan proti Spojenému království*, stížnost č. 19178/91, rozsudek, 22. listopadu 1995.

ESLP, *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*, stížnost č. 73577/01, rozsudek, 24. února 2004.

ESLP, *Beleš a ostatní proti České republice*, stížnost č. 47273/99, rozsudek, 12. listopadu 2002.

ESLP, *Miragall Escolano a ostatní proti Španělsku*, stížnosti č. 38366/97, 38688/97, 40777/98, 40843/98, 41015/98, 41400/98, 41446/98, 41484/98, 41487/98 a 41509/98, rozsudek, 25. ledna 2000.

ESLP, *DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice*, stížnost č. 97/11, rozsudek, 2. října 2014.

ESLP, *Bernh Larsen Holding AS a ostatní proti Norsku*, stížnost č. 24117/08, rozsudek, 14. března 2013.

ESLP, *Niemietz proti Německu*, stížnost č. 13710/88, rozsudek, 16. prosince 1992.

ESLP, *Société Colas Est a ostatní proti Francii*, stížnost č. 37971/97, rozsudek, 16. dubna 2002.

ESLP, *Smirnov proti Rusku*, stížnost č. 71362/01, rozsudek, 7. června 2007.

ESLP, *Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 12266/07, 40059/07, 36038/09 a 47155/09, rozsudek, 12. ledna 2012.

ESLP, *Micallef proti Maltě*, stížnost č. 17056/06, rozsudek, 15. října 2009.

ESLP, *GECO, a.s., proti České republice*, stížnost č. 4401/03, rozsudek, 21. září 2006.

ESLP, *Soudek proti České republice*, stížnost č. 56526/00, rozsudek, 15. března 2005.

ESLP, *Centrum stavebního inženýrství, a.s., proti České republice*, stížnost č. 65189/01, rozsudek, 21. prosince 2004.

ESLP, *Wohlmeyer Bau GmbH proti Rakousku*, stížnost č. 20077/02, rozsudek, 8. července 2004.

ESLP, *Čadek a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 31933/08, 60084/08, 6185/09, 46696/09, 52792/09, 53518/09, 10185/10, 42151/10, 3167/11 a 20939/11, rozsudek, 22. listopadu 2012.

ESLP, *Peterka proti České republice*, stížnost č. 21990/08, rozhodnutí, 4. května 2010.

ESLP, *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, stížnost č. 72034/01, rozsudek, 31. července 2008.

ESLP, *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, stížnost č. 72034/01, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 21. ledna 2010.

ESLP, *Terra Woningen B.V. proti Nizozemsku*, stížnost č. 20641/92, rozsudek, 17. prosince 1996.

ESLP, *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo a ostatní proti České republice*, stížnost č. 74152/01, rozsudek, 9. prosince 2010.

ESLP, *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo a ostatní proti České republice*, stížnost č. 74152/01, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 19. ledna 2012.

ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek, 9. října 2008.

ESLP, *Sovtransavto Holding proti Ukrajině*, stížnost č. 48553/99, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 2. října 2003.

ESLP, *Růžový panter, o.s., proti České republice*, stížnost č. 20240/08, rozsudek, 2. února 2012.

ESLP, *Kyprianou proti Kypru*, stížnost č. 73797/01, rozsudek, 15. prosince 2005, § 171.

ESLP, *Lindon, Otchakovsky-Laurens a July proti Francii*, stížnosti č. 21279/02 a 36448/02, rozsudek, 22. října 2007.

ESLP, *Chauvy a ostatní proti Francii*, stížnost č. 64915/01, rozsudek, 29. června 2004.

ESLP, *Římskokatolická farnost Obříství proti České republice*, stížnost č. 65196/01, rozsudek, 24. května 2005.

ESLP, *Kurzac proti Polsku*, stížnost č. 31382/96, rozsudek, 22. února 2001.

ESLP, *Souvaniemi a ostatní proti Finsku*, stížnost č. 31737/96, rozhodnutí, 23. října 1999.

ESLP, *Transado - Transportes Fluviais do Sado, S.A., proti Portugalsku*, stížnost č. 35943/02, rozhodnutí, 16. prosince 2003.

ESLP, *Sürmeli proti Německu*, stížnost č. 75529/01, rozsudek, 8. června 2006.

ESLP, *Vokurka proti České republice*, stížnost č. 40552/02, rozsudek, 16. října 2007.

ESLP, *Škodáková proti České republice*, stížnost č. 71551/01, rozsudek, 21. prosince 2004.

ESLP, *Bečvář a Bečvářová proti České republice*, stížnost č. 58358/00, rozsudek, 14. prosince 2004.

ESLP, *Vitásek proti České republice*, stížnost č. 77762/01, rozsudek, 2. listopadu 2004.

ESLP, *Pištorová proti České republice*, stížnost č. 73578/01, rozsudek, 26. října 2004.

ESLP, *Holzinger proti Rakousku (č. 1)*, stížnost č. 23459/94, rozsudek, 30. ledna 2001.

ESLP, *DOMIRA, spol. s r.o., a Meluzínová proti České republice*, stížnosti č. 60702/11 a 59633/12, rozhodnutí, 7. března 2017.

ESLP, *Žirovnický proti České republice*, stížnosti č. 10092/13, 20708/13, 22455/13, 61245/13, 61482/13, 22520/14 a 13258/15, rozsudek, 8. února 2018.

ESLP, *Belperio a Ciarmoli proti Itálii*, stížnost č. 7932/04, rozsudek, 21. prosince 2010.

Judikatura Ústavního soudu ČR

Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. II. ÚS 372/04, 8. srpna 2005

Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 3/2000, 21. června 2000

Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, 13. prosince 2005

Nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. Pl. ÚS 16/99, 27. června 2001

Seznam použitých internetových zdrojů

ESLP, *BENet Praha, spol. s r.o., proti České republice*, stížnosti č. 33908/04, 7937/05, 25249/05, 29402/05 a 33571/06, rozsudek, 24. února 2011, překlad dostupný na www.justice.cz

ESLP, *Day s.r.o. a ostatní proti České republice*, stížnost č. 48203/09, rozsudek, 16. února 2012, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *R & L, s.r.o., a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 37926/05, 25784/09, 36002/09, 44410/09 a 65546/09, rozsudek, 15. října 2009, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Kreditní a průmyslová banka proti České republice*, stížnost č. 29010/95, rozsudek, 21. října 2003, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Vodárenská akciová společnost, a.s., proti České republice*, stížnost č. 73577/01, rozsudek, 24. února 2004, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *DELTA PEKÁRNY a.s. proti České republice*, stížnost č. 97/11, rozsudek, 2. října 2014, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s., proti České republice*, stížnosti č. 12266/07, 40059/07, 36038/09 a 47155/09, rozsudek, 12. ledna 2012, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *GECO, a.s., proti České republice*, stížnost č. 4401/03, rozsudek, 21. září 2006, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Čadek a ostatní proti České republice*, stížnosti č. 31933/08, 60084/08, 6185/09, 46696/09, 52792/09, 53518/09, 10185/10, 42151/10, 3167/11 a 20939/11, rozsudek, 22. listopadu 2012, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Družstevní záložna Pria a ostatní proti České republice*, stížnost č. 72034/01, rozsudek, 31. července 2008, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek, 9. října 2008, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Forminster Enterprises Limited proti České republice*, stížnost č. 38238/04, rozsudek (spravedlivé zadostiučinění), 10. března 2011, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Růžový panter, o.s., proti České republice*, stížnost č. 20240/08, rozsudek, 2. února 2012, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo a ostatní proti České republice*, stížnost č. 74152/01, rozsudek, 9. prosince 2010, § 65, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Suda proti České republice*, stížnost č. 1643/06, rozsudek, 28. října 2010, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Vokurka proti České republice*, stížnost č. 40552/02, rozsudek, 16. října 2007, překlad dostupný na www.justice.cz.

ESLP, *Žirovnický proti České republice*, stížnosti č. 10092/13, 20708/13, 22455/13, 61245/13, 61482/13, 22520/14 a 13258/15, rozsudek, 8. února 2018, překlad dostupný na www.justice.cz.

Seznam ostatních zdrojů

Jednací řád ESLP. Rada Evropy, 2011.

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Rada Evropy, 1950.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou lidských práv právnických osob dle EÚLP. Právnické osoby jsou vedle osob fyzických nositeli základních práva a svobod. Tato práva dosahují takového významu, že jsou hodna ochrany, a to nejen na úrovni vnitrostátní, ale i na úrovni regionální a univerzální. Pro 47 evropských zemí je ochrana základních práv a svobod zajišťována mezinárodní organizací zvanou Rada Evropy. V rámci Rady Evropy působí Evropský soud pro lidská práva zřízený na základě Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950. Na tento soud se se svými stížnostmi obrací fyzické osoby a tam, kde to povaha základních práv a svobod uvedených v Úmluvě a jejích protokolech připouští, též osoby právnické.

Za pomoci deskriptivní, komparativní a analytické metody si tato diplomová práce dává za cíl uceleně představit právnickou osobu v roli individuálního stěžovatele před ESLP, přičemž zvláštní pozornost věnuje judikatuře ESLP, konkrétně rozsudkům o stížnostech právnických osob proti České republice, kterých je k dnešnímu dni 27. Práce je rozdělena do tří částí. První část se zabývá pojmem právnické osoby jako takové, přičemž dále popisuje její roli individuálního stěžovatele před ESLP, a to ve světle čl. 34 EÚLP. Tato část se dále zabývá podmínkami přijatelnosti stížností právnických osob dle čl. 35 EÚLP a problematikou spravedlivého zadostiučinění dle čl. 41 Úmluvy. Druhá část se zaměřuje na vymezenou judikaturu ESLP, v rámci které je pozornost věnována i ustálené rozhodovací praxi ESLP. Třetí část této práce na základě vymezené judikatury ESLP shrnuje, k porušení jakých základních práv a svobod právnických osob došlo a v jakém rozsahu. V této části diplomové práce je dále zhodnocen dopad jednotlivých rozsudků, v nichž bylo konstatováno porušení jednotlivých článků EÚLP, na dotčené normativní právní akty českého právního řádu.

Hlavním zjištěním této diplomové práce je, že právnické osoby proti České republice v rámci štrasburského systému ochrany lidských práv úspěšně namítali porušení čl. 6 (právo na spravedlivý proces) a čl. 8 Úmluvy (právo na respektování soukromého a rodinného života) a článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě (ochrana vlastnictví), přičemž povětšinou Česká republika pod tíhou těchto rozsudků přijala dostatečná obecná opatření k nápravě zamezující dalšímu porušování předmětných článků Úmluvy.

Abstract

The diploma thesis deals with the issue of human rights of legal persons according to the ECHR. In addition to natural persons, legal persons are holders of fundamental rights and freedoms. These rights are so important that they are worthy of protection, not only at national level, but also at regional and universal level. For 47 European countries, the protection of fundamental rights and freedoms is ensured by an international organization called the Council of Europe. Within the Council of Europe, there is a European Court of Human Rights established under the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950. Natural persons and, where the nature of the fundamental rights and freedoms set out in the Convention and its protocols allow, also legal persons lodge complaints with this court.

Using a descriptive, comparative, and analytical method, this thesis aims to comprehensively present the legal person in the role of an individual applicant to the ECtHR, paying special attention to the case-law of the ECtHR, specifically judgments on legal persons' applications against the Czech Republic. The work is divided into three parts. The first part deals with the concept of a legal person as such, while further describing its role as an individual applicant to the ECtHR, considering Article 34. This section further deals with the admissibility criteria of individual applications from legal persons under Article 35 and the issue of just satisfaction under Article 41. The second part focuses on the defined case-law of the ECtHR, within which attention is also paid to the established decision-making practice of the ECtHR. The third part of this work, based on the defined case law of the ECtHR, summarizes the violation of what fundamental rights and freedoms of legal persons occurred and to what extent. This part of the diploma thesis further evaluates the impact of individual judgments in which violations of individual articles of the ECHR were found, on the normative legal acts of the Czech legal system.

The main finding of this thesis is that legal entities against the Czech Republic within the Strasbourg supervisory system have successfully objected violations of Article 6 (right to a fair trial) and Article 8 (right to respect for private and family life) and Article 1 of Protocol No. 1 to the Convention (protection of property), while the Czech Republic has, because of these judgments, taken sufficient measures of a general nature to remedy and for preventing further violations of the relevant articles of the Convention.

Název diplomové práce

Lidská práva právnických osob dle EÚLP

Klíčová slova

lidská práva, právnické osoby, rozsudky proti České republice, Evropský soud pro lidská práva

Thesis Title

Human rights of legal persons according to the ECHR

Key Words

human rights, legal persons, judgments against the Czech Republic, European Court of Human Rights